

ZAKON



O POTVRĐIVANJU OKVIRNOG SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE KOMISIJE O PRAVILIMA ZA SPROVOĐENJE FINANSIJSKE POMOĆI EVROPSKE UNIJE REPUBLICI SRBIJI U OKVIRU INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ (IPA II)

("Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 19/2014)

ČLAN 1

Potvrđuje se Okvirni sporazum između Republike Srbije i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Evropske unije Republici Srbiji u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II), sačinjen 23. decembra 2014. godine u Beogradu u originalu na engleskom jeziku.

ČLAN 2

Tekst Okvirnog sporazuma između Republike Srbije i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Evropske unije Republici Srbiji u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II) u originalu na engleskom jeziku i u prevodu na srpski jezik glasi:

OKVIRNI SPORAZUM IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE KOMISIJE O PRAVILIMA ZA SPROVOĐENJE FINANSIJSKE POMOĆI EVROPSKE UNIJE REPUBLICI SRBIJI U OKVIRU INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ (IPA II)

Evropska komisija (u daljem tekstu: **Komisija**),

u ime i za račun Evropske unije,

sa jedne strane,

i

Republika Srbija, koju zastupa Vlada *Republike Srbije*, (u daljem tekstu: **Korisnik IPA II**),

sa druge strane,

i zajedno, (u daljem tekstu: **Strane**)

s obzirom na to:

1) da su dana 11. marta 2014. godine, Evropski parlament i Savet usvojili Uredbu (EU) br. 231/2014 kojom se uspostavlja Instrument za pretpristupnu pomoć⁵⁷ (u daljem tekstu: IPA II Uredba). Ovaj instrument predstavlja pravni osnov za pružanje finansijske pomoći korisnicima koji su navedeni u Aneksu I IPA II Uredbe (u daljem tekstu: Korisnici IPA II) radi podrške u usvajanju i sprovođenju političkih, institucionalnih, pravnih, administrativnih, socijalnih i ekonomskih reformi, neophodnih u procesu usklađivanja sa vrednostima Unije i postepenog usaglašavanja sa pravilima, standardima, politikama i praksama Unije zbog sticanja članstva u Evropskoj uniji.

2) da su dana 11. marta 2014. godine, Evropski parlament i Savet usvojili su Uredbu (EU) br. 236/2014 kojom se utvrđuju zajednička pravila i procedure za sprovođenje instrumenata Unije kojima se finansira njeno spoljno delovanje⁵⁸ (u daljem tekstu: Zajednička Uredba o sprovođenju).

3) da je dana 2. maja 2014. godine, Komisija usvojila Uredbu o sprovođenju IPA II (EU) br. 447/2014 sa posebnim pravilima za sprovođenje Uredbe (EU) 231/2014 Evropskog parlamenta i Saveta o uspostavljanju Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II)⁵⁹, (u daljem tekstu "Uredba o sprovođenju IPA II") kojom se utvrđuju odredbe koje će se primenjivati na upravljanje i kontrolu.

4) da je korisnik IPA II kvalifikovan za IPA II, kao što je predviđeno IPA II Uredbom.

5) da član 8. IPA II Uredbe predviđa zaključivanje Okvirnih sporazuma između Komisije i korisnika IPA II.

6) da je stoga neophodno da se utvrde pravila za sprovođenje finansijske pomoći Unije u okviru IPA II.

SPORAZUMELE SU SE KAKO SLEDI:

Odeljak I OPŠTE ODREDBE

Član 1

Tumačenje

- 1) Izrazi koji se koriste u ovom sporazumu imaju, osim u slučaju da je u ovom sporazumu izričito drugačije određeno, isto značenje koje im je dodeljeno u IPA II Uredbi, Zajedničkoj Uredbi o sprovođenju i u Uredbi o sprovođenju IPA II.
- 2) Pozivanja na ovaj sporazum predstavljaju pozivanja na Sporazum sa izmenama, dopunama ili zamenama njegovih odredbi koje se mogu usvojiti, osim u slučaju da je u ovom sporazumu izričito drugačije određeno.
- 3) Sva pozivanja na propise Evropskog parlamenta i Saveta ili na propise Komisije predstavljaju pozivanja na te propise sa izmenama, dopunama, ili zamenama koje se mogu usvojiti.
- 4) Naslovi u ovom sporazumu nemaju pravni značaj i ne utiču na njegovo tumačenje.

⁵⁷ Uredba (EU) br. 231/2014 Evropskog parlamenta i Saveta od 11. marta 2014. godine kojom se uspostavlja Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA II) (OJ L 77, 15. mart 2014. godine, str. 11.).

⁵⁸ Uredba (EU) br. 236/2014 Evropskog parlamenta i Saveta od 11. marta 2014. godine kojom se utvrđuju zajednička pravila i procedura za sprovođenje instrumenata Unije za finansiranje spoljnog delovanja (OJ L 77, 15. mart 2014. godine, str. 95).

⁵⁹ Uredba o sprovođenju IPA II Komisije (EU) br. 447/2014 o specifičnim pravilima za sprovođenje Uredbe (EU) br. 231/2014 Evropskog parlamenta i Saveta kojom se uspostavlja Instrument za pretpristupnu pomoć (IPA II) (OJ L 132, 3. maj 2014. godine, str. 32.).

Član 2

Delimično nevažeće odredbe i nenamerne praznine

Ako neka odredba ovog sporazuma postane nevažeća, odnosno ako ovaj sporazum sadrži nenamerne praznine, to nema uticaja na važnost drugih odredbi ovog sporazuma. Ugovorne strane će eventualnu nevažeću odredbu zameniti važećom odredbom koja je najpribližnija svrsi i nameni odredaba ovog sporazuma. Ugovorne strane će popuniti svaku eventualnu nenamernu prazninu odredbom koja u najvećoj meri odgovara svrsi i nameni ovog sporazuma u saglasnosti sa IPA II Uredbom i Uredbom o sprovođenju IPA II.

Član 3

Definicije

Za potrebe ovog sporazuma primenjuju se sledeće definicije:

- a) "Program" predstavlja akcioni program, pojedinačnu, posebnu meru ili meru podrške kako je predviđeno članom 2. i 3. Zajedničke Uredbe o sprovođenju;
- b) "Sektorski sporazum" predstavlja sporazum zaključen između Komisije i korisnika IPA II koji se odnosi na određenu oblast politike ili program IPA II, kojim se utvrđuju pravila i procedure koje treba primeniti u konkretnom slučaju a koja nisu sastavni deo ovog sporazuma kao ni Finansijskih sporazuma;
- v) "Finansijski sporazum" predstavlja godišnji ili višegodišnji sporazum zaključen između Komisije i korisnika IPA II u cilju sprovođenja finansijske pomoći Evropske unije kroz aktivnosti u okviru Uredbe o sprovođenju IPA II;
- g) "Države učesnice" su korisnici IPA II pojedinačno ili korisnici IPA II zajedno sa državom članicom (državama članicama) Evropske unije ili sa državama korisnicama Instrumenta evropskog susedstva⁶⁰ a koje učestvuju u višegodišnjem programu prekogranične saradnje zajednički pripremljenim od strane država učesnica;
- d) "Primalac" je korisnik bespovratne pomoći (uključujući i tvining izvođača), izvođač u okviru ugovora o uslugama, nabavci i radovima, korisnik programa prekogranične saradnje, ugovorna strana u okviru sporazuma o delegiranju u okviru indirektnog upravljanja, ili bilo koje fizičko ili pravno lice koje prima pomoć u okviru IPA II;
- d) "Finansijska godina" podrazumeva period od 1. januara do 31. decembra jedne konkretne godine.

Član 4

Svrha i obim

1) U cilju promovisanja saradnje između Strana i pružanja pomoći Korisniku IPA II u progresivnom usklađivanju sa standardima i politikama Unije, kao i sa pravnim tekovinama EU, u cilju sticanja članstva u Uniji, Strane su saglasne da sprovedu aktivnosti u okviru sledećih oblasti politika koje su relevantne za korisnike IPA II radi postizanja ciljeva navedenih u članu 1. i 2. IPA II Uredbe:

- a) reforme u okviru pripreme za članstvo u Uniji, izgradnja institucija i jačanje kapaciteta;
- b) društveno-ekonomski i regionalni razvoj;
- v) zapošljavanje, socijalna politika, obrazovanje, promovisanje rodne ravnopravnosti, kao i razvoj ljudskih resursa;
- g) poljoprivreda i ruralni razvoj;
- d) regionalna i teritorijalna saradnja.

- 2) Aktivnosti se financiraju i realizuju u skladu sa pravnim, administrativnim i tehničkim okvirom koji se postavlja ovim Sporazumom, a dalje razrađuje u Sektorskim sporazumima i/ili Finansijskim sporazumima.
- 3) Ako Evropski fond za regionalni razvoj doprinosi programima ili merama utvrđenim u skladu sa IPA II Uredbom za prekograničnu saradnju između korisnika IPA II i država članica Evropske unije u skladu sa članom 9. stav 2. IPA II Uredbe, takva pomoć se sprovodi u skladu sa Uredbom o sprovođenju IPA II.
- 4) Ako IPA II pomoć doprinosi programima ili merama transnacionalne i međuregionalne saradnje uspostavljenim na osnovu Uredbe (EU) br. 1299/2013 Evropskog parlamenta i Saveta⁶¹ u skladu sa članom 9. stav 3. IPA II Uredbe, takva pomoć se sprovodi u skladu sa tom uredbom.
- 5) Ako IPA II pomoć doprinosi programima ili merama prekogranične saradnje uspostavljenim na osnovu Uredbe (EU) br. 232/2014 Evropskog parlamenta i Saveta, a u skladu sa članom 9. stav 4. IPA II Uredbe⁶², takva pomoć se sprovodi u skladu sa tom uredbom.
- 6) Kada je to svrsishodno, IPA II pomoć može doprineti programima i merama koje predstavljaju sastavni deo makro-regionalnih strategija.
- 7) Administracija države korisnika IPA II sprovede sve neophodne korake kako bi se olakšalo sprovođenje srodnih programa.

⁶⁰ Uredba (EU) br. 232/2014 Evropskog parlamenta i Saveta od 11. marta 2014. godine kojom se uspostavlja Instrument evropskog susedstva (IPA II) (OJ L 77, 15. mart 2014. godine, str. 27.).

⁶¹ Uredba (EU) br. 1299/2013 Evropskog parlamenta i Saveta od 17. decembra 2013. godine o posebnim odredbama za podršku Evropskog fonda za regionalni razvoj ciljevima Evropske teritorijalne saradnje (OJ L 347, 20. decembar 2013. godine, str. 259).

⁶² Uredba (EU) 232/2014 Evropskog parlamenta i Saveta o uspostavljanju Instrumenta evropskog susedstva (OJ L 77, 15.3.2014, p. 27).

Član 5

Opšti principi finansijske pomoći

- 1) Za finansijsku pomoć koju pruža EU u okviru IPA II važe sledeći principi:
- a) pomoć će poštovati načela doslednosti, komplementarnosti, koordinacije, partnerstva i koncentracije;
 - b) pomoć će biti usaglašena sa politikama Unije i podržavati progresivno usklađivanje sa pravnim tekovinama EU;
 - v) pomoć će biti saglasna budžetskim načelima koja su utvrđena Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012 Evropskog parlamenta i Saveta⁶³ (u daljem tekstu: "Finansijska uredba") i Uredbom Komisije (EU) br. 1268/2012 (u daljem tekstu: "Pravila za sprovođenje Finansijske uredbe")⁶⁴;
 - g) pomoć će biti usaglašena sa potrebama identifikovanim u procesu proširenja i apsorpcionim kapacitetima Korisnika IPA II. U obzir će biti uzeta iskustva stečena prilikom sprovođenja ranijih programa;
 - d) korisniku će biti pružena snažna podrška prilikom preuzimanja odgovornosti za programiranje i sprovođenje pomoći i biće obezbeđena adekvatna vidljivost mera koje preduzima EU;
 - đ) aktivnosti moraju biti pažljivo planirane i moraju imati jasne i proverljive ciljeve koje treba ostvariti u okviru određenog perioda; postignuti rezultati će biti ocenjeni na osnovu primene konkretnih, merljivih, dogovorenih, realnih i vremenski opredeljenih pokazatelja;
 - e) bilo kakva diskriminacija zasnovana na polu, rasnom ili etničkom poreklu, religiji ili veri, invaliditetu, starosti ili seksualnoj opredeljenosti mora biti sprečena tokom sprovođenja pomoći;
 - ž) Ciljevi pretpristupne pomoći treba da budu usklađeni sa načelom održivog razvoja, uključujući ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promenama.
- 2) Pomoć korisnicima IPA II obezbeđuje se u skladu sa okvirom politike proširenja koju utvrđuju Evropski savet i Savet ministara, kao i uzimajući u obzir Komunikaciju o Strategiji proširenja i Izveštaj o napretku koji su sadržani i u godišnjem paketu proširenja Komisije, kao i u relevantnim rezolucijama Evropskog parlamenta.
- U skladu sa specifičnim ciljevima navedenim u članu 2. stav 1. IPA II Uredbe, tematski prioriteti za pružanje pomoći u skladu sa potrebama i kapacitetima korisnika IPA II navedeni su u Aneksu I ovog sporazuma. Svaki od ovih tematskih prioriteta može da doprinese postizanju jednog ili više specifičnih ciljeva.
- U skladu sa specifičnim ciljevima navedenim u članu 2. stav 1. tačka g) IPA II Uredbe, pomoć Evropske unije obezbeđuje podršku prekograničnoj saradnji između korisnika IPA II, kao i između korisnika IPA II i država članica Evropske unije, ili država učesnica Instrumenta evropskog susedstva, u cilju promovisanja dobrosusedskih odnosa, podsticanja integracije Unije i promovisanja društveno-ekonomskog razvoja. Tematski prioriteti podrške teritorijalnoj saradnji navedeni su u Aneksu I ovog sporazuma.
- 3) IPA II pomoć obezbeđuje se na osnovu indikativnih strateških dokumenata za države korisnice ili indikativnih strateških dokumenata za više država korisnica (u daljem tekstu: strateški dokumenti), koji su uspostavljeni za period trajanja višegodišnjeg finansijskog okvira Evropske unije od 2014. do 2020. godine, i koje je pripremila Komisija u saradnji sa korisnicima IPA II.
- 4) Pružanje IPA II pomoći biće uslovljeno ispunjavanjem obaveza korisnika IPA II koje proizilaze iz ovog sporazuma, kao i iz sektorskih sporazuma i finansijskih sporazuma, ukoliko oni postoje.

⁶³ Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Evropskog parlamenta i Saveta od 25. oktobra 2012. godine o finansijskim pravilima koji važe za opšti budžet Unije i kojom se ukida Uredba Saveta (EK, Euratom) br. 1605/2002 (OJ L 298, 26. oktobra 2012. godine, str. 1).

⁶⁴ Delegirana uredba Komisije (EU) br. 1268/2012 od 29. oktobra 2012 o pravilima primene Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 Evropskog parlamenta i Saveta o finansijskim pravilima koji važe za opšti budžet Unije (OJ L 362, 31. decembar 2012. godine, str. 1).

Član 6

Načelo vlasništva

1) Vlasništvo nad programiranjem i sprovođenjem IPA II pomoći ima prevashodno korisnik IPA II.

2) Korisnik IPA II imenuje nacionalnog IPA koordinatora (NIPAK), koji će biti glavni partner Komisije za sveukupan proces: strateškog planiranja, koordinacije programiranja, praćenja sprovođenja, vrednovanja i izveštavanja o IPA II pomoći.

NIPAK je dužan da:

(a) obezbedi koordinaciju u okviru administracije korisnika IPA II kao i koordinaciju sa drugim donatorima i da osigura povezanost između korišćenja IPA II pomoći i opšteg procesa pristupanja;

(b) koordinira učešće korisnika IPA II u odgovarajućim programima teritorijalne saradnje, odnosno programima prekogranične saradnje iz člana 27. Uredbe o sprovođenju IPA II, i ako je potrebno, u programima transnacionalne ili međuregionalne saradnje koja se uspostavlja i sprovodi na osnovu Uredbe (EU) br. 1299/2013, kao i u programima prekogranične saradnje koja se uspostavlja i sprovodi na osnovu Uredbe (EU) br. 232/2014. NIPAK može da delegira ove koordinacione poslove koordinatoru teritorijalne saradnje ili operativnoj strukturi po potrebi;

(v) nastoji da osigura da administracija korisnika IPA II preduzme sve neophodne korake radi olakšavanja sprovođenja srodnih programa.

3) Nacionalni IPA koordinator mora biti visoko rangirani predstavnik Vlade ili državne uprave korisnika IPA II, sa adekvatnim nadležnostima.

4) Kako bi obezbedile adekvatnu osnovu za upravljanje pretpristupnom pomoći i nacionalnim fondovima, Komisija i korisnik IPA II uspostaviće dijalog o upravljanju javnim finansijama. U tom smislu, Komisija će proceniti nivo usklađenosti uprave korisnika IPA II sa načelima otvorenog i urednog sistema za upravljanje javnim finansijama. Ukoliko uprava samo delimično ispunjava takve zahteve, korisnik IPA II i Komisija dogovoriće se o potrebnim merama za otklanjanje uočenih nedostataka.

Član 7

Metode sprovođenja

IPA II pomoć u Republici Srbiji će sprovoditi Komisija u skladu sa Finansijskom uredbom, i to prema:

a) direktnom upravljanju od strane odeljenja Komisije, uključujući i njene kadrove u okviru Delegacija Unije i/ili putem izvršnih agencija kao što je definisano u članu 58. stav 1. tačka a. Finansijske uredbe;

b) indirektnom upravljanju, pri čemu Komisija poverava poslove sprovođenja budžeta za određene programe ili akcije korisniku IPA II, kao što je definisano u članu 58. stav 1. tačkama ž. i v. Finansijske uredbe, zadržavajući ukupnu konačnu odgovornost za opšte sprovođenje budžeta u skladu sa članom 58. stav 2. Finansijske uredbe;

v) indirektnom upravljanju, od strane subjekata koji nisu korisnici IPA II, kao što je definisano u članu 58. stav 1. tačkama ii., iii., v. do vii. tačke v. Finansijske uredbe;

g) deljenom upravljanju sa državama članicama Evropske unije, kao što je definisano u članu 58. stav 1. tačka b. Finansijske uredbe za programe prekogranične saradnje koje uključuju države članice Evropske unije i sprovode se u skladu sa Uredbom o sprovođenju IPA II.

Član 8

Finansijski sporazumi

1) Ukoliko odluka o finansiranju to zahteva, Komisija i korisnik IPA II zaključuju Finansijski sporazum u skladu sa članom 6. Uredbe o sprovođenju IPA II.

2) Finansijski sporazumi uređuju, pored ostalog, uslove na osnovu kojih će se vršiti upravljanje IPA II pomoći, uključujući primenljive metode sprovođenja, iznos i nivo pomoći, rokove za sprovođenje, kao i pravila o prihvatljivosti troškova.

3) Ukoliko se programi sprovode prema indirektnom upravljanju od strane korisnika IPA II, Finansijski sporazumi moraju da sadrže odgovarajuće odredbe člana 40. Pravila o primeni Finansijske uredbe, kao i, ukoliko je tako određeno, odredbe koje definišu prethodne (*ex ante*) kontrole od strane Delegacije Unije ili od strane Komisije u pogledu ključnih procedura koje se odnose na dodelu bespovratnih sredstava i javne nabavke, kao i odredbe koje se odnose na kontrole i nadzor, a koje vrši Delegacija Unije ili Komisija.

4) Kada su u pitanju programi prekogranične saradnje koji su uspostavljeni između korisnika IPA II, ili između korisnika IPA II i država učesnica Instrumenta evropskog susedstva, Komisija i sve države učesnice mogu da potpišu jedan finansijski sporazum u okviru određenog programa.

5) Pravila koja se primenjuju u okviru sprovođenja programa prekogranične saradnje između jedne ili više država članica Evropske unije i jednog ili više korisnika IPA II definišu se u okviru finansijskog sporazuma za dati program prekogranične saradnje koji potpisuju korisnik IPA II, Komisija, i gde je primenljivo, država članica Evropske unije koja je domaćin tela za upravljanje tim programom prekogranične saradnje.

6) U skladu sa članom 26. Uredbe (EU) br. 1299/2013, uslovi sprovođenja programa, koji uređuju finansijsko upravljanje, programiranje, praćenje, vrednovanje i kontrola učešća trećih država kroz doprinos IPA II sredstava transnacionalnim i međuregionalnim programima saradnje uspostavljenim i sprovedenim pod gore pomenutom Uredbom između članica EU i jednog ili više korisnika IPA II, biće predviđeni odgovarajućim programom saradnje i, gde je to potrebno, finansijskim sporazumom između Komisije, vlada ovih trećih država i države članice Evropske unije koja je domaćin tela za upravljanje odnosnog programa saradnje, pri čemu se mora obezbediti usklađenost sa pravilima Kohezivne politike Unije.

7) Ovaj okvirni sporazum se primenjuje na sve sektorske i finansijske sporazume zaključene između strana uključenih u finansijsku pomoć u okviru IPA II. Ukoliko postoje, sektorski sporazumi u vezi sa datom oblašću politike ili programa primenjuju se na sve finansijske sporazume zaključene u okviru te oblasti politike ili programa. Ako ne postoji Finansijski sporazum, primenjuju se pravila iz ovog sporazuma.

Član 9

Sektorski sporazumi

Više informacija o programima ruralnog razvoja u oblasti politike poljoprivrede i ruralnog razvoja koje upotpunjuju ovaj sporazum, biće navedeno u odgovarajućim sektorskim sporazumima, koji će, pored ostalog, definisati mere na osnovu kojih će se pomoć sprovoditi.

Odeljak II

PRAVILA O INDIREKTNOM UPRAVLJANJU OD STRANE KORISNIKA IPA II

Pododeljak I

SISTEMI UPRAVLJANJA I KONTROLE

Član 10

Uspostavljanje lica i tela za indirektno upravljanje od strane korisnika IPA II

1) U slučaju indirektnog upravljanja, korisnik IPA II uspostavlja sledeća lica i tela:

- a) Nacionalni IPA koordinator (NIPAK);
- b) Nacionalni službenik za odobravanje (NAO);
- v) operativne strukture.

Operativna struktura za programe ruralnog razvoja u okviru oblasti politike poljoprivrede i ruralnog razvoja mora da sadrži sledeća posebna tela, koja deluju u okviru bliske saradnje:

(i) Upravljačko telo, kao javni organ koji deluje na nacionalnom nivou, nadležno za pripremu i sprovođenje programa, uključujući izbor mera i njihovu promociju, koordinaciju, evaluaciju, praćenje, kao i izveštavanje o odnosnom programu, kojim upravlja visoko rangirani zvaničnik sa isključivim nadležnostima; i

(ii) IPA Agencija za ruralni razvoj (IPARD), sa funkcijama slične prirode kao agencija za plaćanje u državama članicama Evropske unije, zadužena za promociju i odabir projekata, kao i za odobravanje, kontrolu i utvrđivanje/obračun obaveza i plaćanja i za izvršavanje plaćanja.

2) NAO uspostavlja upravljačku strukturu koja obuhvata Nacionalni fond i funkciju za podršku NAO.

3) Korisnik IPA II osigurava postojanje Revizorskog tela.

4) Korisnik IPA II dužan je da obezbedi adekvatnu podelu nadležnosti između i unutar struktura i tela iz stava 1) do 3) ovog člana. Dužnosti su odvojene kada su različiti zadaci koji se odnose na transakciju dodeljeni različitim osoblju, čime se doprinosi obezbeđivanju uslova za pravilno sprovođenje svakog posebnog zadatka.

Član 11

Funkcije i odgovornosti lica i tela

1) Licima i telima iz člana 10. biće dodeljene funkcije i odgovornosti kako je navedeno u Aneksu A ovog sporazuma, te su u obavezi da budu usklađeni sa okvirom interne kontrole Aneksa B ovog sporazuma.

(i) Korisnik IPA II bez odlaganja obaveštava Komisiju o značajnim promenama koje se tiču struktura i tela navedenih u članu 10. ovog sporazuma.

2) Dodeljivanje specifičnih funkcija i odgovornosti za određene oblasti politika ili programe, može biti predviđeno sektorskim ili finansijskim sporazumima i to u skladu sa osnovnim pristupom koji je opredeljen za dodelu funkcija i odgovornosti kako je predviđeno u Aneksu A ovog sporazuma.

3) Kada je u slučaju indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA II određenim licima i/ili subjektima dodeljena odgovornost za aktivnost u vezi sa upravljanjem, sprovođenjem, kontrolom, nadzorom, praćenjem, vrednovanjem, izveštavanjem ili revizijom programa, korisnik IPA II će omogućiti tim licima i/ili subjektima obavljanje poslova u vezi sa tom odgovornošću. Ovo uključuje, posebno, slučajeve gde ne postoji odnos hijerarhije između tih lica i/ili subjekata i tela koja učestvuju u konkretnoj aktivnosti. Korisnik IPA II dužan je da tim licima i/ili subjektima obezbedi ovlašćenja za uspostavljanje:

a) formalnih radnih dogovora sa pomenutim telima;

b) odgovarajućeg sistema razmene informacija sa odnosnim organima, uključujući i ovlašćenje da traže informacije i pravo pristupa dokumentima i osoblju na terenu, ukoliko je neophodno;

v) standarda koji moraju biti ispunjeni i procedura koje treba slediti.

Pododeljak II

POSEBNE ODREDBE KOJE SE ODOSE NA POVERAVANJE ZADATAKA U VEZI SA IZVRŠENJEM BUDŽETA KORISNIKU IPA II

Član 12

Uslovi za poveravanje zadataka u vezi sa izvršavanjem budžeta korisniku IPA II

1) Komisija poverava zadatke u vezi sa izvršavanjem budžeta korisniku IPA II potpisivanjem finansijskog sporazuma.

2) Pri upravljanju sredstvima IPA II, korisnik IPA II poštuje načela odgovornog finansijskog upravljanja, transparentnosti i sprečavanja diskriminacije⁶⁵, i obezbeđuje vidljivost pomoći dobijene u okviru IPA II. Prilikom upravljanja sredstvima IPA II, korisnik IPA II garantuje nivo zaštite finansijskih interesa Evropske unije koji je jednak nivou zaštite finansijskih interesa Unije koji je predviđen Finansijskom uredbom, uzimajući u obzir posebno:

a) prirodu poverenih zadataka i iznose pomoći;

b) finansijske rizike;

v) nivo garancija koje proističu iz domaćih sistema, pravila i procedura, uz mere koje Komisija preduzima u cilju nadzora i podrške u sprovođenju poverenih zadataka.

3) U cilju zaštite finansijskih interesa Unije, korisnik IPA II:

a) uspostavlja i osigurava funkcionisanje delotvornog i efikasnog sistema interne kontrole;

b) koristi računovodstveni sistem koji pravovremeno i redovno pruža tačne, potpune i pouzdane podatke u kojem su jasno naznačeni prihvaćeni troškovi i izvršene isplate;

v) osigurava da lica i tela navedeni u članu 10. st. 1. i 2. podležu nezavisnoj eksternoj reviziji, koja se sprovodi u skladu sa međunarodno priznatim revizorskim standardima i koju sprovodi revizorsko telo koje je funkcionalno nezavisno od struktura i tela koja su subjekti revizije;

g) primenjuje adekvatna pravila i postupke za obezbeđivanje finansijske podrške u okviru IPA II pomoći putem dodele bespovratnih sredstava, kroz javne nabavke i putem finansijskih instrumenata.

4) Korisnik IPA II, takođe:

a) obezbeđuje naknadno (*ex-post*) objavljivanje informacija o primaocima pomoći IPA II u skladu sa članom 23. ovog sporazuma;

b) obezbeđuje dovoljnu zaštitu podataka o ličnosti u skladu sa Direktivom 95/46/EK Evropskog parlamenta i Saveta⁶⁶ i Uredbom (EK) broj 45/2001 Evropskog parlamenta i Saveta⁶⁷.

5) U slučaju značajnih izmena u okviru sistema ili pravila korisnika IPA II ili procedura koje se odnose na upravljanje sredstvima Unije poverenih korisniku IPA II, korisnik IPA II o tome bez odlaganja obaveštava Komisiju. Komisija vrši pregled finansijskih sporazuma zaključenih sa korisnikom IPA II kako bi osigurala kontinuirano ispunjenje zahteva definisanih u stavu 3.

⁶⁵ Načelo odgovornog finansijskog upravljanja sastoji se od načela ekonomičnosti, efikasnosti i delotvornosti. Načelo ekonomičnosti zahteva da se korišćeni resursi stave na raspolaganje pravovremeno, u odgovarajućoj količini i sa odgovarajućim kvalitetom, i po najboljoj ceni. Načelo efikasnosti odnosi se na najbolji odnos između iskorišćenih resursa i ostvarenih rezultata. Načelo delotvornosti odnosi se na ostvarivanje konkretnih utvrđenih ciljeva i ostvarivanje planiranih rezultata.

⁶⁶ Direktiva 95/46/EK Evropskog parlamenta i Saveta od 24. oktobra 1995. godine o zaštiti osoba u vezi sa obradom podataka o ličnosti i o slobodnom kretanju takvih podataka (Sl. list broj L 281, 23. 11. 1995, str. 31)

⁶⁷ Uredba (EZ) broj 45/2001 Evropskog parlamenta i Saveta od 28. decembra 2000. godine o zaštiti osoba u vezi sa obradom podataka o ličnosti od strane ustanova i tela Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (Sl. list broj L 8, 12. 1. 2001, str. 1).

Član 13

Poveravanje zadataka u vezi sa izvršavanjem budžeta

- 1) U ime korisnika IPA II, NAO je nadležan za dostavljanje zahteva Komisiji za poveravanje zadataka u vezi sa izvršavanjem budžeta u okviru datog programa ili mere.
- 2) Pre dostavljanja zahteva navedenog u stavu 1, NAO osigurava da upravljačka struktura i odgovarajuća operativna struktura (operativne strukture) ispunjavaju zahteve definisane u tačkama a), b) i g) člana 12. stav 3. i zahteve definisane u aneksu B uz ovaj sporazum. Pri tome NAO može da se rukovodi rezultatima prethodne (*ex-ante*) procene sprovedene u vezi sa procesom nacionalne akreditacije o kojoj je odlučeno u skladu sa Uredbom Saveta (EZ) broj 1085/2006⁶⁸ ili prethodnim Finansijskim sporazumom.
- Kada NAO nije u mogućnosti da se osloni na prethodnu (*ex-ante*) procenu, zahtev se potkrepljuje revizorskim mišljenjem o upravljačkoj strukturi i o operativnoj strukturi (operativnim strukturama), koje priprema eksterni revizor koji je nezavisan od organa i tela navedenih u članu 10. st. 1. i 2. ovog sporazuma, a koje se zasniva na procenama sprovedenim u skladu sa međunarodno priznatim revizorskim standardima.
- 3) Uz zahtev se dostavlja potvrda, koju sastavljaju NAO, NIPAK i rukovodilac revizorskog tela, o spremnosti da obavljaju funkcije i nadležnosti koje su im poverene Aneksom A ovog sporazuma.
- 4) Pre nego što poveri zadatke u vezi sa izvršavanjem budžeta u okviru IPA II pomoći, Komisija razmatra zahtev pomenut u stavu 1. ovog člana i vrši proveru uspostavljenih struktura i tela navedenih u članu 10. i, za potrebe *ex-ante* procene u skladu sa članom 61. stav 1. Finansijske uredbe, pribavlja dokaze da su ispunjeni zahtevi definisani u tačkama a) do g) člana 12. stav 3. i u Aneksu B uz ovaj sporazum. Ova provera od strane Komisije može uključiti i provere na terenu.

U svrhu poveravanja zadataka u vezi sa izvršavanjem budžeta u okviru IPA II pomoći, Komisija se može osloniti na prethodnu (*ex-ante*) procenu sprovedenu u vezi sa prethodnim finansijskim sporazumom zaključenim sa korisnikom IPA II ili na prethodnu (*ex-ante*) procenu sprovedenu u vezi sa prenošenjem ovlašćenja za upravljanje o kojem je rešeno u skladu sa Uredbom (EZ) broj 1085/2006. Na zahtev Komisije, korisnik IPA II dostavlja dodatne dokaze ukoliko se navedene procene ne odnose na sve postavljene zahteve.

⁶⁸ Uredba Saveta (EZ) broj 1085/2006 od 17. jula 2006. godine kojom se uspostavlja instrument za pretpriступnu pomoć (IPA) (Sl. list broj L 210, 31. 7. 2006, str. 82).

Član 14

Mere u slučaju neusklađenosti upravljačkih i operativnih struktura sa zahtevima iz tačaka a), b) i g) člana 12. stav 3. i Aneksa B ovog sporazuma

- 1) Pošto Komisija poveri zadatke u vezi sa izvršavanjem budžeta, NAO prati da li upravljačka struktura i operativna struktura (operativne strukture) kontinuirano ispunjavaju relevantne zahteve definisane u tačkama a), b) i g) člana 12. stav 3. i u Aneksu B ovog sporazuma. U slučaju nepoštovanja navedenih zahteva, NAO bez odlaganja o tome informiše Komisiju, uz dostavljanje kopije NIPAK-u, i preduzima adekvatne mere zaštite u vezi sa izvršenim isplata ili potpisanim ugovorima.
- 2) Takođe, NAO preduzima neophodne korake kako bi osigurao ponovno ispunjenje zahteva navedenih u stavu 1.

Član 15

Suspenzija ili obustavljanje delova Finansijskog sporazuma koji se odnose na poverene zadatke u vezi sa realizacijom budžeta

- 1) Komisija prati usklađenost sa članom 12. stav 3. i članom 51. stav 1. ovog sporazuma i može preduzeti adekvatne korektivne mere, uključujući suspenziju ili obustavljanje delova finansijskog sporazuma u bilo kom trenutku, u slučaju neispunjavanja zahteva.
- 2) U slučaju da Komisija suspenduje ili obustavi delove finansijskog sporazuma koji se odnose na poverene zadatke u vezi sa izvršavanjem budžeta, primenjuju se sledeće odredbe:
 - a) Komisija može prekinuti prenos sredstava korisniku IPA II;
 - b) nove pravne obaveze koje operativna struktura preuzme nakon obaveštenja o suspenziji ili obustavljanju ne smatraju se prihvatljivim u okviru IPA II pomoći;
 - v) bez zadiranja u bilo koje druge finansijske korekcije, Komisija može vršiti finansijske korekcije, koje su utvrđene u članu 43. ovog sporazuma, a u vezi sa transakcijama na koje se odrazilo prethodno nepoštovanje zahteva koji se odnose na poveravanje zadataka u vezi sa izvršavanjem budžeta.
- 3) Sektorskim ili finansijskim sporazumom mogu se propisati dodatne odredbe u vezi sa suspenzijom ili obustavljanjem delova koji se odnose na poverene zadatke u vezi sa izvršavanjem budžeta.

Odeljak III PRAVILA PROGRAMIRANJA

Član 16

Programiranje pomoći

- 1) IPA II pomoć se pruža na osnovu strateških dokumenata, koje ustanovljava Komisija u partnerstvu sa korisnikom IPA II a koji se odnose na period trajanja višegodišnjeg finansijskog okvira Unije. Ova pomoć realizuje se kroz programe i mere navedene u članovima 2. i 3. Zajedničke uredbe o sprovođenju. Sprovođenje se, po pravilu, vrši putem godišnjih ili višegodišnjih programa, specifičnih za pojedinačnu državu ili kroz programe za više država, kao i putem programa prekogranične saradnje uspostavljenih u skladu sa strateškim dokumentima koje priprema korisnik IPA II i/ili Komisija, a usvaja Komisija.
- 2) Godišnji ili višegodišnji programi, odnosno programi specifični za pojedinačnu državu ili programi za više država, zasnivaju se na akcionim dokumentima osim ukoliko je drugačije predviđeno u ovom sporazumu. Akcione dokumente pripremaju relevantna nacionalna tela koje odredi korisnik IPA II, osim u slučaju programa za više država koje priprema Komisija u konsultacijama sa korisnicima IPA II. NIPAK osigurava usklađenost ciljeva definisanih u akcijama ili programima koje predlaže korisnik IPA II sa ciljevima nacionalnih strateških dokumenata i u obzir uzima relevantne makroregionalne strategije i strategije koje se odnose na morske basene. U slučaju kada programska dokumenta priprema korisnik IPA II, NIPAK koordinira pripremu dokumenata i dostavlja ih Komisiji.
- 3) U skladu sa članom 5. stav 6. IPA II Uredbe, Komisija podstiče saradnju između relevantnih zainteresovanih strana u toku pripreme pomoći. U skladu sa načelom vlasništva iz člana 6. ovog sporazuma, korisnik IPA II obezbeđuje da su relevantne zainteresovane strane, uključujući organizacije civilnog društva i lokalne vlasti, adekvatno konsultovane i da imaju pravovremeni pristup relevantnim informacijama čime im je omogućena smisljena uloga u procesu programiranja, u saradnji sa Komisijom kada je to svrsishodno.
- 4) Pomoć može biti dodeljena u cilju podrške učešća korisnika IPA II u programima i agencijama Unije. Učešće korisnika IPA II u programima Unije vrši se u skladu sa specifičnim uslovima definisanim za svaki konkretan program u sporazumu zaključenom između Komisije i korisnika IPA II, a koji su u skladu sa sporazumima kojima se definišu opšta načela učešća korisnika IPA II u programima Unije.
- 5) IPA II pomoć u okviru programa ruralnog razvoja u oblasti politike koja se odnosi na poljoprivredu i ruralni razvoj, pruža se na osnovu relevantnih prioriteta definisanih indikativnim strateškim dokumentima, pripremljenim za svaku od država korisnica, kroz unapred definisani skup mera koji se dodatno precizira sektorskim sporazumom. Sprovođenje se vrši kroz višegodišnje programe ruralnog razvoja sastavljene na nacionalnom nivou za celokupan period sprovođenja IPA II, kao programi sa podeljenim obavezama u skladu sa članom 189. stav 3. Finansijske uredbe. Program priprema Upravljačko telo u skladu sa odredbama člana 10. stav 1. tačka v), podtačka (i) ovog sporazuma i dostavlja ga Komisiji nakon konsultacija sa odgovarajućim zainteresovanim stranama.
- 6) Pomoć u okviru programa ruralnog razvoja doprinosi realizaciji sledećih ciljeva:
 - a) povećanje bezbednosti hrane kod korisnika IPA II i sposobnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora da podnese konkurenciju i da postepeno usklađuje ovaj sektor sa standardima Unije, posebno onim koji se tiču higijene i životne sredine, a uz nastojanje da se osigura i uravnoteženi teritorijalni razvoj ruralnih oblasti, radi realizacije prioriteta Unije u oblasti ruralnog razvoja, kroz razvoj ljudskog i fizičkog kapitala;
 - b) usmeravanje ulaganja kroz sisteme upravljanja i kontrole koji su usklađeni sa standardima dobrog upravljanja u okviru moderne javne uprave, pri čemu relevantne nacionalne strukture primenjuju standarde jednake onim u sličnim organizacijama država članica Evropske unije.

Član 17

Usvajanje i izmene programa

- 1) Nakon usvajanja, ako je to potrebno, program može biti izmenjen i dopunjen u skladu sa članom 2. Zajedničke uredbe o sprovođenju kako bi u obzir bile uzete nove informacije i rezultati koji se odnose na sprovođenje predmetnih akcija, uključujući i rezultate procena u okviru procesa praćenja i vrednovanja, kao i potrebe za prilagođavanjem iznosa raspoložive pomoći. Svaki predlog za izmenu i dopunu programa koji dostavlja korisnik IPA II mora biti adekvatno potkrepljen i mora uključivati najmanje sledeće informacije: tekst izmenjenog i dopunjenog programa, razloge za predloženu izmenu i dopunu, očekivane efekte izmena i dopuna i izmenjene tabele sa finansijskim podacima i podacima o akcijama/aktivnostima/merama, u slučaju da su predložene izmene i dopune finansijskog karaktera.
- 2) Korisnik IPA II predlaže izmene programa kada je to neophodno da bi se na odgovarajući način odrazile izmene relevantnih propisa Unije ili kada to zahtevaju izmene uslova za sprovođenje.
- 3) Primenjivaće se detaljne odredbe o pripremi, usvajanju i izmenama programa kako je predviđeno relevantnim dokumentima i uputstvima koje priprema Komisija.

Odeljak IV PRAVILA SPROVOĐENJA

Pododeljak I

OPŠTA PRAVILA I NAČELA SPROVOĐENJA

Član 18

Pravila koja se odnose na javne nabavke i dodelu bespovratnih sredstava

1) Upravljanje se za sve oblasti politika IPA II pomoći vrši u skladu sa pravilima koja se odnose na spoljno delovanje kako je određeno u Naslovu IV Drugog dela Finansijske uredbe i u Pravilima za sprovođenje Finansijske uredbe.

2) Svi ugovori o uslugama, o nabavci dobara i o radovima, kao i sporazumi o dodeli bespovratnih sredstava, dodeljuju se i sprovode u skladu sa procedurama i standardnim dokumentima koje definiše i objavljuje Komisija za potrebe sprovođenja spoljnih akcija, a koji su na snazi u trenutku pokretanja odnosno procedure, osim ako nije drugačije definisano u sektorskom ili finansijskom sporazumu.

3) Rezultati tenderskih postupaka, kao i informacije o dodeli bespovratnih sredstava i nagrada objavljuju se u skladu sa pravilima pomenutim u stavu 1. i dodatno definisanim u članu 23.

4) U slučaju indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA II, NAO dostavlja Komisiji plan javnih nabavki/finansijske projekcije za program ili akciju koja se sprovodi u skladu sa finansijskim sporazumom, u roku od mesec dana od stupanja odnosno finansijskog sporazuma na snagu. Ova obaveza se ne primenjuje na IPA II pomoć za programe ruralnog razvoja u okviru oblasti politike poljoprivrede i ruralni razvoj.

5) U pogledu javnih nabavki, nacionalni zakon korisnika IPA II kojim se prenose odredbe Direktive 2014/24/EU smatra se ekvivalentnim pravilima koje primenjuje Komisija u skladu sa Finansijskom uredbom. Komisija može prihvatiti da se takav nacionalni zakon primenjuje za potrebe realizacije pomoći u okviru IPA II u skladu sa uslovima relevantnih odredaba Finansijskog sporazuma.

Član 19

Pravila o državljanstvu i poreklu u slučaju postupaka javne nabavke, dodele bespovratnih sredstava i druge pomoći

1) U postupcima dodele ugovora o nabavci, bespovratnih sredstava i druge podrške za akcije finansirane u okviru IPA II mogu učestvovati sva fizička lica koja su državljani, ili pravna lica sa sedištem u sledećim državama (u daljem tekstu: prihvatljive države), kao i međunarodne organizacije⁶⁹:

a) države članice Evropske unije, korisnici IPA II, ugovorne strane Sporazuma o evropskom ekonomskom prostoru i partnerske države obuhvaćene Instrumentom za evropsku susedsku politiku, i

b) države za koje Komisija utvrdi recipročni pristup spoljnoj pomoći. Recipročni pristup može biti dodeljen, na ograničen period od najmanje jedne godine, kada država odobri učešće pod jednakim uslovima subjektima iz Unije i iz drugih država koje se smatraju prihvatljivim u okviru IPA II. Pre nego što odluči o recipročnom pristupu i njegovom trajanju, Komisija se konsultuje sa korisnikom IPA II.

Pravna lica uključuju organizacije civilnog društva, kao što su nevladine neprofitne organizacije i nezavisne političke fondacije, organizacije na nivou zajednice i privatne sektorske neprofitne agencije, ustanove i organizacije i njihove mreže na lokalnom, nacionalnom, regionalnom i međunarodnom nivou ukoliko mogu preuzeti zakonska prava i obaveze u skladu sa relevantnim nacionalnim zakonima.

2) Ako akcije zajednički sufinansira partner ili drugi donator, ili se sufinansiranje vrši kroz poverenički fond koji uspostavi Komisija, države koje su prihvatljive prema pravilima tog partnera, drugog donatora ili države članice ili su utvrđene konstitutivnim aktom povereničkog fonda takođe mogu uzeti učešće.

Ako se sprovođenje vrši indirektnim upravljanjem preko jednog od poverenih tela navedenih u tačkama (ii) do (viii) člana 58 (1) Finansijske uredbe, države koje su prihvatljive u skladu sa pravilima tog tela takođe mogu uzeti učešće.

Ako se akcija zajednički finansirana iz IPA II i drugog instrumenta namenjenog za spoljne akcije, uključujući Evropski razvojni fond, države utvrđene u okviru IPA II i drugog navedenog instrumenta smatraju se prihvatljivim za potrebe ovih akcija.

U slučaju globalnih, regionalnih ili prekograničnih akcija finansiranih iz IPA II, države, teritorije i regioni obuhvaćeni akcijom mogu se smatrati prihvatljivim za potrebe takve akcije.

3) Poreklo robe nabavljene u okviru ugovora o nabavci, ili u skladu sa sporazumom o dodeli bespovratnih sredstava, finansiranog u okviru IPA II mora biti iz prihvatljive države.

4) Međutim, roba može imati poreklo iz bilo koje države kada je iznos vrednosti robe koja se nabavlja niži od minimalnog iznosa za sprovođenje konkurentnog pregovaračkog postupka u okviru javnih nabavki.

Termin "poreklo" u ovom sporazumu ima isto značenje kao u članovima 23. i 24 Uredbe Saveta (EEZ) broj 2913/9270.

5) Pravila definisana ovim članom ne pimenjuju se i ne postavljaju ograničenja u pogledu nacionalne pripadnosti fizičkih lica koja su zaposlena ili na drugi način u pravnom odnosu sa prihvatljivim izvođačem ili, gde je to slučaj, podizvođačem.

6) U cilju promovisanja lokalnih kapaciteta, tržišta i nabavke, prioritet se daje lokalnim i regionalnim izvođačima kada Finansijska uredba predviđa dodelu ugovora na osnovu postupka jedinstvene ponude. U svim drugim slučajevima, učešće lokalnih i regionalnih izvođača tretiraće se u skladu sa relevantnim odredbama Finansijske uredbe.

7) Prihvatljivost u smislu ovog člana može biti dodatno ograničena u finansijskom sporazumu u pogledu nacionalne pripadnosti, geografske lokacije ili prirode učesnika, kada takva ograničenja zahteva specifična priroda i ciljevi akcije i kada su ona neophodna za delotvorno sprovođenje akcije, a posebno se odnosi na učešće u postupcima dodele u slučaju akcija prekogranične saradnje kao što je navedeno u članu 63. ovog sporazuma.

8) Komisija može prihvatiti kao prihvatljive ponuđače, učesnike i kandidate iz neprihvatljivih država, odnosno robu neprihvatljivog porekla, u slučaju hitnosti ili nepostojanja proizvoda i usluga na tržištima datih država, ili u drugim adekvatno obrazloženim slučajevima kada bi pravila o prihvatljivosti onemogućila ili izuzetno otežala realizaciju projekta, programa ili akcije.

9) Fizička i pravna lica koja dobiju ugovor primenjuju važeće propise o životnoj sredini uključujući i multilateralne sporazume o životnoj sredini, kao i međunarodno priznate osnovne standarde u oblasti rada⁷¹.

⁶⁹ Međunarodne organizacije su međunarodne organizacije u javnom sektoru koje su uspostavljene međudržavnim sporazumima, specijalizovane agencije koje uspostavljaju navedene organizacije i druge neprofitne organizacije pripojene međunarodnim organizacijama odlukom Komisije.

⁷⁰ Uredba Saveta (EEZ) broj 2913/92 od 12. oktobra 1992. godine o uspostavljanju Carinskog zakonika Zajednice i drugim aktima Zajednice kojim se reguliše nepreferencijalno poreklo (Sl. list broj L 302, 19. 10. 1992, str. 1).

⁷¹ Osnovni standardi u oblasti rada Međunarodne organizacije rada, konvencije o slobodi udruživanja i kolektivnom pregovaranju, ukidanju prinudnog i obaveznog rada, ukidanju diskriminacije u pogledu zapošljavanja i profesije i ukidanju dečijeg rada.

Član 20

Učešće u programima i agencijama Unije

U slučaju učešća u programima i agencijama Unije, sprovođenje podrazumeva uplatu sredstava korisnika IPA II u budžet programa ili agencije. Konkretni državni program ili program za više država može predvideti doprinos trošku učešća korisnika IPA II u programima i agencijama Unije.

Član 21

Načela za sprovođenje budžetske podrške korisniku IPA II

- 1) Komisija može odlučiti da korisniku IPA II dodeli budžetsku podršku. Ovakva podrška sprovodi se kroz direktno upravljanje. Uz budžetsku podršku može biti obezbeđena komplementarna podrška kroz direktno upravljanje, zatim kroz indirektno upravljanje od strane korisnika IPA II ili kroz indirektno upravljanje preko drugih subjekata, u skladu sa primenljivim pravilima.
- 2) Uplaćivanje budžetske podrške biće uslovljeno zadovoljavajućim napretkom u postizanju ciljeva dogovorenih sa korisnikom IPA II i koji su definisani Finansijskim sporazumom.
- 3) Detaljne odredbe o kriterijumima prihvatljivosti koji podrazumevaju stabilan makroekonomski okvir, odgovorno upravljanje javnim finansijama, transparentnost i nadzor budžeta i postojanje nacionalnih/sektorskih politika i reformi, kao i procena rizika i priprema, sprovođenje i praćenje budžetske podrške definišu se u relevantnim dokumentima i uputstvima koje priprema Komisija i koji se primenjuju za potrebe sprovođenja pomoći u okviru IPA II kroz budžetsku podršku.

Član 22

Načela sprovođenja tvininga

1) Akcije mogu biti sprovedene kroz tvining kada je administracija odabrane države članice saglasna da pruži traženu stručnu podršku u javnom sektoru. Tvining se uspostavlja u obliku bespovratnih sredstava namenjenih za nadoknadu troškova države članice (ili država članica) Evropske unije uključene u aktivnosti i može biti korišćen posebno za obezbeđivanje dugoročnog angažovanja savetnika u oblasti pretpripravnog procesa radi pružanja savetodavnih usluga sa punim radnim vremenom administraciji korisnika IPA II, u daljem tekstu: Stalni tvining savetnik (STS). Korisnik IPA II obezbeđuje adekvatan kancelarijski prostor za potrebe STS.

Bespovratna sredstva za sprovođenje tvininga odobravaju se u skladu sa relevantnim odredbama o bespovratnim sredstvima sadržanim u Prvom delu, Naslov VI Finansijske uredbe i Pravila za sprovođenje Finansijske uredbe.

2) Za sprovođenje svih vrsta tvininga, Komisija je usvojila tvining priručnik koji se redovno ažurira.

Pododeljak II

TRANSPARENTNOST I VIDLJIVOST

Član 23

Informisanje, javnost i transparentnost

1) Korisnik IPA II posvećen je obezbeđivanju što veće transparentnosti i odgovornosti u realizaciji pomoći, uključujući i informisanje javnosti o obimu i nameni pomoći, i predstavljanju informacija na način koji omogućava međunarodnu uporedivost i jednostavan pristup, razmenu i objavljivanje informacija. Svaki učesnik u realizaciji pomoći IPA II poštuje zahteve koji se odnose na informisanje, javnost i transparentnost i obezbeđuje adekvatnu vidljivost Evropske unije u sprovođenju akcija.

2) U slučaju indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA II, operativne strukture su odgovorne za objavljivanje informacija o primaocima pomoći IPA II i to na sledeći način:

a) Objavljivanje se vrši u skladu sa standardnom prezentacijom, na za to određenom i lako pristupačnom mestu na internet stranici korisnika IPA II. Ako nije moguće izvršiti takvo objavljivanje na internetu, informacije se objavljuju na drugi adekvatan način, uključujući i službeni glasnik korisnika IPA II.

b) Objavljivanje se vrši najkasnije do 30. juna u godini nakon finansijske godine u kojoj su dodeljena sredstva.

v) Korisnik IPA II obaveštava Komisiju o adresi internet stranice na kojoj je informacija objavljena. Ako je informacija objavljena na neki drugi adekvatan način, korisnik IPA II detaljno obaveštava Komisiju o primenjenom načinu objavljivanja. Upućivanje na odgovarajuću lokaciju objavljuje se na za to određenom mestu na internet stranici Komisije.

g) Operativne strukture osiguravaju blagovremeno informisanje primaoca o tome da će njegovo ime biti navedeno na spisku primalaca koji se objavljuje. Svi podaci o ličnosti navedeni na spisku obrađuju se u skladu sa odredbama Uredbe (EZ) broj 45/2001, uz dužno poštovanje odredaba o poverljivosti i bezbednosti.

Korisnik IPA II objavljuje ime i lokaciju primaoca, dodeljeni iznos i prirodu i svrhu dodeljenog ugovora. Lokacija u slučaju pravnog lica podrazumeva adresu. Lokacija u slučaju fizičkog lica jeste region na nivou NUTS 2⁷².

Informacije navedene u drugom stavu objavljuju se samo za nagrade, bespovratna sredstva i ugovore koji su dodeljeni na osnovu konkursa, postupaka za dodelu bespovratnih sredstava ili postupaka javnih nabavki. Informacije se ne objavljuju u slučaju ugovora čija je vrednost niža od iznosa navedenog u članu 137. stav 2. Pravila sprovođenja Finansijske uredbe.

U pogledu podataka koji se odnose na fizička lica, imena se zamenjuju izrazom "fizičko lice" dve godine nakon isteka finansijske godine u kojoj su sredstva dodeljena. Isto važi za lične podatke koji se odnose na pravna lica čiji zvanični naziv ukazuje na jedno ili više fizičkih lica.

Objavljivanje imena fizičkih lica ne vrši se ako postoji rizik da se ovim objavljivanjem krše njihova osnovna prava ili ugrožavaju njihovi poslovni interesi.

Korisnik IPA II dostavlja Komisiji spisak podataka koji treba da bude objavljen u vezi sa fizičkim licima, uz obrazloženje o razlozima za eventualna izuzeća od objavljivanja, budući da Komisija za takav spisak daje prethodno odobrenje. Kada je to potrebno, Komisija dopunjava informacije o lokaciji fizičkog lica ograničavajući se na region na nivou NUTS 2.

Objavljivanje ugovora ne mora se vršiti ako objavljivanje može ugroziti poslovne interese izvođača ili korisnika bespovratnih sredstava. Korisnik IPA II dostavlja spisak sa odgovarajućim obrazloženjima Komisiji koja daje prethodno odobrenje za izuzeće od objavljivanja.

3) U slučaju indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA II, relevantna tela, u skladu sa postupcima i standardnim dokumentima koje Komisija priprema i objavljuje za potrebe sprovođenja spoljnih akcija, a koji su na snazi u trenutku pokretanja datog postupka, pripremaju obaveštenje o dodeli ugovora pošto je ugovor potpisan i dostavljaju ga Komisiji na objavljivanje, osim ako je drugačije predviđeno Finansijskom uredbom i dodatno određeno u sektorskim sporazumima. Obaveštenje o dodeli ugovora može objaviti i korisnik IPA II u relevantnim medijima.

4) Strateška dokumenta i programi, kao i njihove izmene i dopune, smatraju se javnim dokumentima, kada god je to moguće, i stavljaju se na uvid opštoj javnosti i civilnom društvu.

⁷² NUTS predstavlja nomenklaturu statističkih teritorijalnih jedinica, a nivo NUTS 2 podrazumeva klasu administrativnih jedinica sa prosečnom veličinom stanovništva između 800.000 i tri miliona stanovnika.

Član 24

Vidljivost i komunikacije

1) Komisija i korisnik IPA II dogovaraju koherentan plan aktivnosti u smislu vidljivosti i komunikacija radi unapređenja dostupnosti i aktivnog objavljivanja informacija o programima i akcijama u okviru pomoći IPA II u Republici Srbiji. Procedure za sprovođenje ovih aktivnosti definišu se u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

2) U slučaju direktnog upravljanja, sprovođenje aktivnosti pomenutih u stavu 1. ovog člana u nadležnosti su Komisije koja ih obavlja uz podršku korisnika IPA II.

3) U slučaju indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA II, kao i kod programa prekogranične saradnje navedenih u tačkama b) i v) člana 63(2) ovog sporazuma, sprovođenje aktivnosti navedenih u stavu 1. ovog člana je u nadležnosti operativne strukture/operativnih struktura korisnika IPA II.

4) Aktivnosti koje se preduzimaju u smislu vidljivosti i komunikacija treba da predstave na koji način određena akcija doprinosi realizaciji programom dogovorenih ciljeva i procesu pristupanja, a cilj ovih aktivnosti je i povećanje opšte informisanosti javnosti o akcijama koje se finansiraju i ciljevima koji se žele postići kao i porast podrške javnosti za te akcije i ciljeve. Cilj aktivnosti koje se preduzimaju u smislu vidljivosti i komunikacija jeste i informisanje relevantne javnosti o dodatnoj vrednosti i efektima programa i akcija Unije. Aktivnosti u smislu vidljivosti posebno promovišu i transparentnost i odgovornost za korišćenje sredstava.

5) Korisnik IPA II izveštava odbor za praćenje IPA i sektorske odbore za praćenje o sprovedenim aktivnostima u smislu vidljivosti i komunikacija.

Pododeljak III

ZAŠTITA I POVERLJIVOST PODATAKA

Član 25

Zaštita podataka

1) Korisnik IPA II obezbeđuje zaštitu podataka o ličnosti u razumnoj meri. Podaci o ličnosti podrazumevaju sve informacije koje se odnose na fizičko lice. Aktivnosti koje se vrše u vezi sa podacima o ličnosti, kao što su prikupljanje, beleženje, organizovanje, skladištenje, prilagođavanje ili izmena, pribavljanje, konsultovanje, korišćenje, objavljivanje, brisanje ili uništavanje, zasnivaju se na pravilima i procedurama korisnika IPA II i vrše se u onoj meri koja je neophodna za sprovođenje pomoći u okviru IPA II.

2) Korisnik IPA II posebno preduzima adekvatne tehničke i organizacione mere bezbednosti u vezi sa rizicima koji su svojstveni takvim aktivnostima i prirodi informacija koje se odnose na fizička lica, u cilju:

a) sprečavanja pristupa neovlašćenih lica računarskim sistemima koji vrše takve operacije, a posebno radi sprečavanja neovlašćenog čitanja, kopiranja, izmene ili uklanjanja medija za skladištenje podataka; kao i radi sprečavanja neovlašćenog unosa podataka i neovlašćenog objavljivanja, izmene ili brisanja skladištenih podataka;

b) obezbeđivanja da ovlašćeni korisnici sistema informacionih tehnologija koji vrše takve operacije mogu pristupiti isključivo podacima za koje imaju pravo pristupa;

v) uspostavljanja svoje organizacione strukture na način da prethodno navedeni zahtevi budu ispunjeni.

Član 26

Poverljivost

1) Korisnik IPA II saglasan je da dokumenta u posedu subjekata navedenih u članu 58. stav 1. tačka v) podtačke (ii) do (iii) Finansijske uredbe kojima je Komisija poverila zadatke u vezi sa realizacijom budžeta, mogu biti dostavljena Komisiji od strane takvog subjekta isključivo u svrhu praćenja izvršenja odnosnih zadataka. Komisija poštuje uslove koji se odnose na poverljivost podataka koji su dogovoreni između korisnika IPA II i datog subjekta u skladu sa odredbama ovog sporazuma.

2) Ne dovodeći u pitanje član 50. ovog sporazuma, korisnik IPA II i Komisija moraju očuvati poverljivost dokumenata, informacija ili drugog materijala koji se odnose na sprovođenje pomoći IPA II a koji se smatraju poverljivim.

3) Strane ovog sporazuma moraju pribaviti međusobna prethodna odobrenja u pisanoj formi pre javnog objavljivanja ovakvih informacija.

4) Strane ovog sporazuma obavezne su da sprovedu odredbe koje se odnose na poverljivost do isteka pet godina od završetka perioda izvršenja.

Pododeljak IV

DODELJIVANJE OPREME I OBJEKATA I OPOREZIVANJE

Član 27

Dodeljivanje opreme i objekata za sprovođenje programa i izvršenje ugovora

1) U cilju delotvornog sprovođenja programa u okviru IPA II, korisnik IPA II preduzima sve neophodne mere da bi obezbedio:

a) da, u slučaju tenderskih postupaka za usluge, nabavke i radove, kao i u slučaju dodeljivanja bespovratnih sredstava i sprovođenja tvininga, fizička ili pravna lica koja ispunjavaju uslove za učestvovanje u postupku u skladu sa članom 19. ovog sporazuma imaju pravo na privremeno uspostavljanje kancelarije i boravak onda kada važnost ili dužina trajanja ugovora to nalaže. Ovo pravo može se steći tek nakon pokretanja odgovarajuće procedure, a uživaće ga upravni i stručni kadar uključujući i Stalnog tvinig savetnika, koji je neophodan za obavljanje studija i drugih pripremnih radnji potrebnih za sastavljanje ponuda. To pravo ističe mesec dana nakon odluke o dodeljivanju ugovora;

b) da ponuđači i kandidati mogu da dostave svoje ponude/prijave/predloge bez suočavanja sa preprekama kao što su dodatni pravni, administrativni ili carinski zahtevi koji sprečavaju ravnopravan tretman ponuđača ili kandidata, osim ukoliko su dati zahtevi utemeljeni u osnovnom programskom dokumentu koji je usvojila Komisija;

v) da osoblju koje učestvuje u sprovođenju pomoći u okviru IPA II i članovima njihove najuže porodice budu dodeljene povlastice, privilegije i izuzeća koji nisu ništa manji od onih koji se obično dodeljuju drugom međunarodnom i nerezidentnom osoblju zaposlenom u Republici Srbiji, na osnovu bilo kojih drugih bilateralnih ili multilateralnih sporazuma ili aranžmana o pomoći i tehničkoj saradnji;

g) da se osoblju koje učestvuje u sprovođenju pomoći u okviru IPA II i članovima njihove uže porodice dozvoli ulazak u Republiku Srbiju, nastanjanje u Republici Srbiji, rad u njoj i napuštanje Republike Srbije, u meri u kojoj je to opravdano prirodom odnosnog ugovora;

d) da budu izdate sve dozvole neophodne za uvoz robe, prvenstveno profesionalne opreme, potrebne za izvršenje odnosnog ugovora, u skladu sa važećim zakonima, pravilima i propisima korisnika IPA II;

đ) da uvoz koji se obavlja na osnovu IPA II bude izuzet od svih dažbina;

e) da budu izdate sve dozvole neophodne za ponovni izvoz gore pomenutih dobara, kada odnosni ugovor bude u potpunosti izvršen;

ž) da budu izdata ovlašćenja za uvoz ili za kupovinu strane valute neophodne za sprovođenje odnosnog ugovora, kao i da na izvođače posla budu bez diskriminacije primenjivani nacionalni propisi o kontroli razmene stranih sredstava plaćanja, bez obzira na njihovu nacionalnost ili mesto stanovanja;

z) da budu izdate sve dozvole neophodne da bi u zemlju porekla bila preneti finansijska sredstva primljena na osnovu aktivnosti koja se

finansira iz IPA II, a u skladu sa propisima o kontroli prometa stranih sredstava plaćanja koji su na snazi u Republici Srbiji;

i) da transakcije koje su neophodne za izvršenje ugovora finansiranih u okviru IPA II budu izuzete od postupaka koji zahtevaju transfer plaćanja za robu, odnosno usluge njihovim izvođačima u inostranstvu putem banaka ili finansijskih ustanova koje posluju u Republici Srbiji.

2) Korisnik IPA II obezbeđuje punu saradnju svih relevantnih organa. On isto tako obezbeđuje pristup preduzećima u državnom vlasništvu i drugim vladinim institucijama koje učestvuju ili je nužno da učestvuju u sprovođenju programa ili u izvršenju ugovora.

3) Nakon stupanja na snagu ovog sporazuma, korisnik IPA II usvaja ili menja i dopunjuje zakonodavstvo, odnosno neophodna akta kako bi se primenili svi zahtevi u smislu procedura utvrđenih ovim članom, pri čemu je potrebno ove procedure učiniti što je više moguće jednostavnim, razumnim i vremenski efikasnim.

Član 28

Pravila o porezima, carinskim dažbinama i drugim fiskalnim troškovima

1) Izuzev ako nije drugačije predviđeno u sektorskom ili finansijskom sporazumu, porezi, carinske i uvozne dažbine ili drugi troškovi koji imaju istovetno dejstvo nisu prihvatljivi u okviru IPA II. Ovo pravilo takođe važi za sufinansiranje koje obezbeđuje korisnik IPA II i primaoci IPA II pomoći.

2) Primenjuju se sledeće odredbe:

a) dozvoljava se uvoz u Republiku Srbiju za izvođače iz Unije bez primenjivanja carinskih ili uvoznih dažbina, poreza na dodatu vrednost (PDV), akciza i drugih posebnih poreza na potrošnju ili drugih sličnih poreza, dažbina ili nameta koji imaju istovetno dejstvo. Ovo izuzeće odnosi se samo na uvoz u vezi sa robom koju obezbeđuje, odnosno uslugama koje pruža, odnosno radovima koje izvršava izvođač iz Unije u okviru ugovora sa Unijom. Republika Srbija osigurava da se pomenuti uvoz vrši na mestu ulaska radi isporuke ugovaračima/izvođačima EU u skladu sa odredbama ugovora radi neposrednog korišćenja potrebnog za redovno izvršenje ugovora, bez bilo kakvih kašnjenja ili sporova u vezi sa namirivanjem gore pomenutih dažbina, poreza i troškova.

b) Izvođači iz Unije izuzeti su od plaćanja PDV za bilo koju uslugu pruženu, odnosno robu dostavljenu, odnosno radove izvršene u sklopu ugovora Unije. Roba koju je dostavio ili usluge koje je pružio ili radovi koje je izvršio izvođač za izvođača iz Unije takođe su izuzeti od plaćanja PDV u meri u kojoj su u vezi sa ciljevima i delatnostima u sklopu ugovora Unije.

v) Izuzeće predviđeno tačkom b) ovog stava u načelu se primenjuje putem prethodnog (*ex-ante*) izuzeća. Ukoliko to nije tehnički, odnosno praktično izvodljivo, primenjuje se putem povraćaja/odbijanja.

Ako je primenljivo prethodno (*ex-ante*) izuzeće, izvođač iz Unije, odnosno izvođač koji dostavlja robu, odnosno pruža usluge, odnosno izvršava radove za izvođača iz Unije, izdaje fakturu bez uračunatog PDV, pri čemu korisnik IPA II osigurava da unapred postoje delotvoran mehanizam i postupci prethodnog (*ex-ante*) izuzeća od plaćanja PDV.

Ako je primenljiv postupak za povraćaj, izvođač iz Unije i izvođači izvođača iz Unije mogu da dobiju povraćaj PDV neposredno od poreske uprave nakon podnošenja pisanog zahteva poreskoj upravi uz neophodnu dokumentaciju koja se zahteva u skladu sa zakonom Republike Srbije za povraćaj PDV.

Izvođač iz Unije i izvođači izvođača iz Unije imaju pravo na prebijanje ili odbitak svakog ulaznog PDV plaćenog u vezi sa robom dostavljenom, odnosno uslugama pruženim, odnosno radovima izvršenim u sklopu IPA II pomoći koji su izuzeti od PDV, u skladu sa ovim sporazumom, u odnosu na sav PDV koji naplate tokom uobičajenih poslovnih transakcija mimo IPA II.

Poreska uprava izvršava svaki zahtev za izuzeće, povraćaj poreza i prebijanje u roku od najviše 30 kalendarskih dana, bez troškova osim minimalnih i razumnih administrativnih taksi;

g) dobit ili prihodi ostvareni na osnovu ugovora sa Unijom oporezuju se u Republici Srbiji u skladu sa nacionalnim/lokalnim poreskim sistemom. Međutim, fizička i pravna lica, uključujući strano osoblje i STS, rezidente ili osnovane u državi članici Evropske unije ili drugoj zemlji prihvatljivoj na osnovu IPA II van korisnika IPA II, koji izvršavaju ugovore Unije, izuzeti su od poreza na dobit ili prihode u Republici Srbiji, uključujući porez po odbitku i prelazne ili privremene poreze.

Dodela bespovratnih sredstava od strane Unije korisniku bespovratnih sredstava neće se tumačiti kao dobit ili prihod korisnika tih bespovratnih sredstava. Tamo gde je ostvarena dobit na osnovu ugovora o bespovratnim sredstvima, Evropska komisija će imati pravo da povрати procenat dobiti u skladu sa uslovima odnosnog ugovora. Preostala dobit će biti oporeziva u skladu sa nacionalnim/lokalnim poreskim sistemom.

d) Troškovi izvođača iz Unije oslobođeni su posebnih poreza na potrošnju, akciza ili drugih poreza i dažbina koje imaju istovetno dejstvo u pogledu troškova u vezi sa robom koju je dostavio, odnosno uslugama koje je pružio, odnosno radovima koje je izvršio dati izvođač iz Unije u sklopu ugovora sa Unijom.

đ) Lica koja imaju koristi od akcija, odnosno ugovora, odnosno aktivnosti izvršenih u sklopu IPA II izuzeta su od "poreza na nasleđe i prenos" i drugih poreza ili dažbina sa istovetnim dejstvom nastalih na osnovu robe, odnosno prava, odnosno izgrađenih objekata, odnosno sredstava prenetih na njih bez bilo kakvih razmatranja u okviru IPA II.

e) Lične stvari i predmeti za domaćinstvo koje radi lične upotrebe uvoze fizička lica (i članovi njihove uže porodice), izuzev onih koja su angažovani lokalno, koja izvršavaju zadatke definisane ugovorima o uslugama, odnosno radovima, odnosno bespovratnim sredstvima, odnosno tvinig ugovorima ili sporazumima, izuzeti su od plaćanja carinskih dažbina, uvoznih dažbina, poreza i nameta i/ili drugih fiskalnih nameta koji imaju istovetno dejstvo, odnosno od nesrazmernih zahteva za obezbeđenje, s tim što se navedene lične stvari i

predmeti za domaćinstvo ponovo izvoze ili prodaju u državi, u skladu sa propisima koji su na snazi u Republici Srbiji nakon isteka ugovora.

ž) Ugovori koje finansira Unija, ugovori koje potpisuju izvođači iz Unije, kao i partneri u konzorcijumu ili zajedničkom preduzeću ili sukorisnici bespovratnih sredstava i pridružena pravna lica, ne podležu dažbinama za overu ili registraciju, niti drugim dažbinama sa istovetnim dejstvom u Republici Srbiji. Ovo izuzeće takođe važi i za transakcije (uključujući dodelu prava) i dokumenta u vezi sa plaćanjima na ime izvođača iz Unije, uključujući ugovore zaključene između korisnika bespovratnih sredstava/zajma (uključujući njihove partnere, povezane pravne subjekte ili korisnike pod-granta/zajma) i njihove izvođače (uključujući njihove zaposlene ili angažovane eksperte) i ugovore zaključene za sporedne i privremene troškove u okviru ugovora za pružanje usluga i ugovora za izvršenje radova.

z) Za potrebe ovog sporazuma, izraz "izvođač iz Unije" tumači se kao fizičko i pravno lice, koje pruža usluge, odnosno dobavlja robu, odnosno izvršava radove u sklopu ugovora Unije. Izraz "izvođač iz Unije" takođe se odnosi na korisnike bespovratnih sredstava/zajmova (uključujući partnere, povezana pravna lica i korisnike pod-grantova/zajmova kao i izvođače u okviru tvininga), partnere u konzorcijumu ili zajedničkom preduzeću ili sukorisnike bespovratnih sredstava, izvođače i STS u sklopu tvining ugovora, kao i izvođače u okviru Instrumenta za tehničku pomoć i razmenu informacija (TAIEX).

i) Izraz "ugovor Unije" označava svaki ugovor ili ugovor o bespovratnim sredstvima, uključujući ugovore o pod-grantu/zajmu i sporazume o delegiranju u okviru indirektnog upravljanja kojima se finansira aktivnost u sklopu IPA II, uključujući sufinansiranje od strane Korisnika IPA II ili primalac IPA II pomoći, koji potpisuje Evropska komisija ili Korisnik IPA II ili Korisnik bespovratnih sredstava. Izraz "ugovor Unije" takođe obuhvata odredbe o pomoći u sklopu TAIEX i učešće u programima Unije.

j) Izvođači iz EU koji sprovode ugovor Unije takođe su izuzeti od plaćanja sledećih dažbina:

(i) poseban porez na komunikaciju;

(ii) porezi za motorna vozila;

(iii) posebne dažbine koje u kontekstu izvršenja ugovora primenjuju organi regionalne ili lokalne vlasti ili posebni odbori, a koje nisu srazmerne troškovima uključenim u izvršenje ugovora ili koje imaju istovetno dejstvo kao porezi.

3) Po potrebi, korisnik IPA II usvaja ili menja i dopunjuje svoja podzakonska akta, odnosno akta kojima se omogućuje primena poreskih odredaba ovog sporazuma neposredno nakon njegovog stupanja na snagu.

4) Pravila i postupci navedeni u ovom članu takođe važe i za sve slične poreze, dažbine, tarife i namete sa istovetnim dejstvom koji mogu biti uspostavljeni nakon stupanja na snagu ovog sporazuma pored već postojećih, ili kao zamena postojećim obavezama.

5) U slučaju sukoba odredaba ovog člana sa nacionalnim zakonodavstvom IPA II Korisnika, važe odredbe ovog sporazuma. U slučaju pristupanja Uniji, korisnik IPA II nastavlja da primenjuje odredbe članova 27. i 28. ovog sporazuma osim u meri u kojoj nisu u skladu sa obavezama prema relevantnim pravnim tekovinama Unije.

Odeljak V PRAVILA FINANSIJSKOG UPRAVLJANJA POMOĆI U OKVIRU IPA II

Pododeljak I

OPŠTE ODREDBE

Član 29

Prihvatljivost troškova

1) Troškovi koji se finansiraju u sklopu IPA II Uredbe ne smeju se finansirati iz bilo kog drugog izvora u sklopu budžeta Unije.

2) Troškovi koji nastanu kod primalaca i sva plaćanja koja izvrši korisnik IPA II pre zaključivanja Finansijskog sporazuma i potpisivanja relevantnih ugovora i izmena i dopuna, nisu prihvatljivi za finansiranje u sklopu IPA II Uredbe.

3) Sledeći troškovi nisu prihvatljivi za finansiranje u sklopu IPA II Uredbe:

a) nabavka zemljišta i postojećih objekata, osim ukoliko je to opravdano prirodom akcija predviđenih u finansijskoj odluci;

b) drugi troškovi koji su predviđeni kao neprihvatljivi u skladu sa Sektorskim sporazumima ili Finansijskim sporazumima.

4) Konačni datum za prihvatljivost troškova utvrđuje se Finansijskim sporazumima.

Član 30

Intenzitet pomoći i nivo doprinosa Unije

1) Pomoć IPA II podržava napore Korisnika IPA II u sprovođenju reformi kao što je navedeno u članu 1. IPA II Uredbe. Za posebne programe i samostalne akcije može biti potreban finansijski doprinos kako korisnika IPA II, tako i Unije.

2) U slučaju da je potreban finansijski doprinos i korisnika IPA II i Unije, doprinos Unije se obračunava u odnosu na prihvatljive troškove, kako je utvrđeno u sektorskim odnosno finansijskim sporazumima.

Pododjeljak II

PRAVILA KOJA SE ODNOSU NA INDIREKTNI SISTEM UPRAVLJANJA OD STRANE KORISNIKA IPA II

Član 31

Prihvatljivost troškova u okviru indirektnog sistema upravljanja

Za programe ruralnog razvoja u oblasti politike poljoprivrede i ruralnog razvoja važe sledeće posebne odredbe:

- a) Troškovi za tehničku pomoć za podršku u pripremi programa ruralnog razvoja i uspostavljanje sistema upravljanja i kontrole mogu biti prihvatljivi za finansiranje i pre datuma usvajanja odluke Komisije za odobrenje programa ruralnog razvoja, ali ne pre 1. januara 2014. godine;
- b) Investicioni projekti na osnovu programa ruralnog razvoja biće prihvatljivi za finansiranje od strane Unije pod uslovom da ne pretrpe značajne promene u roku od pet godina od dana završnog plaćanja od strane operativne strukture;
- v) U slučaju standardnih jediničnih troškova, kao i kod paušalnih iznosa javnog doprinosa koji ne prelaze 100.000 evra i kod finansiranja po proporcionalnoj stopi, utvrđenoj primenom procenta u pogledu jedne ili više definisanih kategorija troškova, Evropska unija finansira samo iznose koji su određeni za svaku meru shodno odgovarajućim programima i u skladu sa načinom koji utvrdi nadležna IPARD agencija pre raspisivanja konkursa.

Član 32

Revizorski trag

Nacionalni službenik za odobravanje će obezbediti da sve relevantne informacije budu raspoložive kako bi bio uspostavljen dovoljno detaljan revizorski trag. Te informacije će obuhvatati dokumentovane dokaze o odobravanju zahteva za plaćanje, o računovodstvenim procedurama i o plaćanju takvih zahteva, kao i dokaze o obradi avansa, garancija i dugova.

Član 33

Plaćanje doprinosa Unije

- 1) Plaćanje doprinosa Unije vršiće se u okviru raspoloživih sredstava.
- 2) Plaćanja se realizuju u formi pretfinansiranja, među plaćanja i izmirenja konačnog salda. U slučaju posebnih programa i samostalnih akcija, kada se doprinosi zahtevaju i od Unije i od strane korisnika IPA II, plaćanje doprinosa Unije za finansiranje odnosnih akcija obračunavaće se primenom stope sufinansiranja utvrđene u odluci o finansiranju u odnosu na prihvatljive troškove potvrđene u skladu sa odredbom 2. stav 4. tačka a) Aneksa A ovog sporazuma, i u skladu sa maksimalnim iznosom doprinosa Unije kako je određeno u odluci o finansiranju.
- 3) Do 15. januara i 15. jula svake godine, korisnik IPA II dostavlja Komisiji projekciju svojih očekivanih zahteva za plaćanje za odnosnu finansijsku godinu, kao i za narednu finansijsku godinu, a koji će se odnositi na sve oblasti politika i na sve programe u okviru IPA II. Komisija može zatražiti ažuriranje projekcije, po potrebi.
- 4) Komisija će izvršiti plaćanja Nacionalnom fondu u roku od 90 dana po ispunjavanju uslova iz članova 34., 35. ili 37. ovog sporazuma. Ovaj rok za podnošenje zahteva za plaćanje može biti prekinut od strane Komisije ukoliko Komisija zahteva dostavljanje relevantnih dokumenata neophodnih za razjašnjavanje bilo kojih elemenata u vezi sa završnim računom, uključujući i podatke o izveštavanju o nepravilnostima u skladu sa članom 51. stav 2. i Aneksom Ž ovog sporazuma.
- 5) Iznosi navedeni u programima koje je korisnik IPA II podneo, zatim u izjavama o troškovima, zahtevima za plaćanje i troškovima navedenim u izveštajima o sprovođenju, biće predstavljeni u evrima. Korisnik IPA II će obezbediti da za potrebe trezorskih tokova između Komisije i Korisnika IPA II, kurs za konverziju između evra i nacionalne valute bude mesečna obračunska vrednost evra koju odredi Komisija za mesec u toku kojeg je plaćeni trošak evidentiran na računima Nacionalnog fonda ili odnosne Operativne strukture navedene u relevantnom Finansijskom sporazumu.
- 6) Komisija će, u zavisnosti od raspoloživosti budžetskih apropijacija, vršiti plaćanja Nacionalnom fondu u evrima na evro račun, u skladu sa odredbama članova 34, 35. i 37. ovog sporazuma i u skladu sa sektorskim i/ili finansijskim sporazumima. Evro račun će se otvarati za svaki program i koristiće se isključivo za transakcije u vezi sa tim programom.
- 7) Korisnik IPA II će obezbediti da primaoci dobiju ukupan iznos javnog doprinosa u predviđeno vreme i u punom iznosu. Neće se nametnuti bilo kakva specifična dažbina ili druga dažbina sa istovetnim dejstvom koja bi umanjila ove iznose za primaoce, a javni doprinos i sredstva finansirana na ovaj način ne podležu bilo kakvoj administrativnoj ili sudskoj konfiskaciji, zapleni ili sličnim odbicima.
- 8) U slučajevima kada je saldo na evro računu navedenom u stavu 6. ovog člana nedovoljan da pokrije zahteve za plaćanje koje podnesu primaoci koji čekaju na plaćanje od Komisije, korisnik IPA II će koristiti nacionalna sredstva za pretfinansiranje doprinosa Unije. U tim slučajevima, nacionalna sredstva se smatraju fondovima Unije i stav 6. ovog člana se primenjuje u trenutku kada se puno plaćanje nacionalnog doprinosa, ako ga ima, i doprinos Unije koji je pretfinansiran iz nacionalnih sredstava, evidentira na računima Nacionalnog fonda.
- 9) Pomoć IPA II može finansirati samo troškove koji nastanu za korisnika IPA II i koje korisnik IPA II plati u skladu sa pravilima o prihvatljivosti, kako je to određeno u Finansijskoj uredbi, zatim u Pravilima za sprovođenje Finansijske uredbe, Zajedničkoj uredbi o

sprovođenju, Uredbi o sprovođenju IPA II i članovima 29, 30. i 31. ovog sporazuma i, ako je primenljivo, u skladu sa odredbama sektorskih ili finansijskih sporazuma.

10) Razmena informacija koje se tiču finansijskih transakcija između Komisije i struktura i organa navedenih u članu 10. ovog sporazuma, vršice se, ako je primenljivo, elektronskim putem korišćenjem procedura dogovorenih između Komisije i korisnika IPA II.

Član 34

Pretfinansiranje

1) Minimalni zahtevi koji važe za zahteve za plaćanje iznosa pretfinansiranja su sledeći:

a) Nacionalni službenik za odobravanje je obavestio Komisiju o otvaranju odgovarajućeg evro računa;

b) relevantni finansijski sporazum je zaključen i na snazi.

2) Detaljne odredbe o obračunavanju plaćanja pretfinansiranja za godišnje i višegodišnje programe bliže se uređuju u sektorskim i/ili finansijskim sporazumima.

3) Ukupan iznos pretfinansiranja isplaćuje se najkasnije prilikom završetka programa, osim ako je drugačije određeno u sektorskom ili finansijskom sporazumu.

Član 35

Među-plaćanja

1) Minimalni zahtevi koji važe za među-plaćanja su sledeći:

a) Nacionalni službenik za odobravanje je dostavio Komisiji zahtev za plaćanje, uključujući i završni račun gde su bliže navedeni nastali i plaćeni troškovi, i uključujući informacije o pretfinansiranju, kada je to relevantno. Zahtev za plaćanje takođe treba da sadrži relevantne informacije o sprovođenju, kako je bliže navedeno u sektorskom ili finansijskom sporazumu;

b) gornje granične vrednosti za doprinos Unije, kako je predviđeno u Odluci o finansiranju, uzete su u obzir;

v) Nacionalni IPA koordinator je dostavio Komisiji godišnji izveštaj o sprovođenju u skladu sa članom 59. stav 1. ovog sporazuma, uključujući i najnoviji izveštaj;

g) Revizorsko telo je dostavilo Komisiji, u skladu sa članom 5. stav 3. tačka b) Aneksa A ovog sporazuma, najnovije godišnje revizorsko mišljenje i godišnji izveštaj o aktivnostima revizije;

d) relevantni finansijski sporazum je na snazi;

đ) sve informacije koje je tražila Komisija su dostavljene.

2) Ne dovodeći u pitanje godišnje revizorsko mišljenje i ispitivanje i prihvatanje odluke o obračunu, ako se učini da se nije postupalo u skladu sa važećim pravilima, ili da se sredstva nisu ispravno koristila, plaćanja se mogu obustaviti ili prekinuti u skladu sa članom 60. stav 4. Finansijske uredbe i postupkom određenim u članovima 39. i 40. ovog sporazuma.

Član 36

Ispitivanje i prihvatanje obračunskih postupaka

1) Svrha ispitivanja i prihvatanja obračunskog postupka jeste da se obezbedi da troškovi koji nastanu i koje isplati korisnik IPA II u okviru indirektnog sistema upravljanja, a koji se mogu naplatiti iz budžeta Unije, budu u skladu sa važećim pravilima Unije, kao i da su obračuni potpuni, tačni i istiniti.

2) Ispitivanje i prihvatanje obračunskog postupka sastoji se od sledećeg:

(a) analiza završnog računa, koji podnosi Nacionalni službenik za odobravanje;

(b) analiza konačnog izveštaja o sprovođenju u skladu sa članom 59. stav 4. ovog sporazuma;

(v) analiza mišljenja koje je dostavilo revizorsko telo o završnom računu, pri čemu se uz ovo mišljenje, po potrebi, dostavlja i izveštaj o aktivnostima revizije;

(g) analiza relevantnih dokumenata navedenih u sektorskom ili finansijskom sporazumu i, po potrebi, provere na terenu od strane Komisije, pri čemu se ne primenjuju bilo kakva ograničenja ili zabrane, u pogledu sadržaja ovih finansijskih izveštaja ili bilansa, kao i odnosnih transakcija, uključujući provere izvršene sa primaocima;

(d) Komisija ustanovljava iznos troškova koji su prihvatljivi za budžet Unije, po postupku *inter partes*, ako je potrebno, i po obaveštavanju Korisnika IPA II;

(đ) obračun finansijske korekcije koja je nastala na osnovu razlike između prijavljenih troškova i troškova koji su priznati kao prihvatljivi za budžet Unije;

(e) nadoknada ili otpлата salda koje vrši Komisija na osnovu razlike između troškova koji su priznati kao prihvatljivi za budžet Unije i iznosa već isplaćenih korisniku IPA II.

3) Ispitivanje i prihvatanje obračunskih postupaka navedenih u stavu 2. ovog člana ne dovodi u pitanje mogućnost da Komisija povрати neprihvatljive troškove u kasnijoj fazi na osnovu revizija ili inspekcija izvršenih tokom sprovođenja ili posle sprovođenja programa.

Član 37

Izravnjanje konačnog salda

1) Minimalni zahtevi za izravnjanje konačnog salda su sledeći:

- a) Nacionalni službenik za odobravanje je dostavio Komisiji konačan zahtev za plaćanje, po potrebi, i završni račun;
- b) Nacionalni IPA koordinator je dostavio Komisiji konačni izveštaj o sprovođenju u skladu sa članom 59. stav 4. ovog sporazuma;
- v) Revizorsko telo je dostavilo Komisiji, u skladu sa članom 5. stav 3. tačka b) podtačka (iii) Aneksa A ovog sporazuma, mišljenje o završnom računu, zajedno sa, po potrebi, konačnim izveštajem o revizorskoj aktivnosti;
- g) relevantni finansijski sporazum je na snazi;
- d) Komisija je završila ispitivanje i prihvatanje obračunskih postupaka, kako je predviđeno u članu 36. ovog sporazuma.

2) Tamo gde nema zahteva za konačno plaćanje, Nacionalni službenik za odobravanje mora da dostavi Komisiji konačnu izjavu o finansijskom stanju.

Član 38

Otkazivanje neiskorišćenih sredstava u slučaju višegodišnjih programa sa podeljenim obavezama

1) Komisija će automatski otkazati deo budžetske obaveze za program koji do 31. decembra pete godine po ustanovljavanju budžetske obaveze nije iskorišćen u svrhu pretfinansiranja ili vršenja među-plaćanja, ili za koji Nacionalni službenik za odobravanje nije podneo završni račun ili zahtev za plaćanje. U sektorskom ili finansijskom sporazumu može se odrediti raniji krajnji rok.

2) Komisija će pravovremeno obavestiti Nacionalnog službenika za odobravanje kada god postoji rizik otkazivanja neiskorišćenih sredstava kako je određeno u stavu 1. ovog člana.

Član 39

Prekid plaćanja

1) Bez obzira na rokove za plaćanja određene u članu 33. stav 4. ovog sporazuma, Komisija može prekinuti plaćanja Korisniku IPA II, u celosti ili delimično, radi vršenja daljih provera u sledećim slučajevima:

- a) kada Komisija dođe do saznanja preko proverenih informacija da je došlo do značajnog propusta u funkcionisanju sistema interne kontrole ili da su troškovi koje je potvrdio nadležni subjekt povezani sa ozbiljnim nepravilnostima i da nisu ispravljani;
- b) da je prekid neophodan radi sprečavanja nastanka značajne štete po finansijske interese Unije.

2) Komisija može ograničiti prekid samo na onaj deo troškova obuhvaćenih zahtevom za plaćanje na koji utiču elementi navedeni u stavu 1. ovog člana. Komisija će odmah obavestiti korisnika IPA II o razlozima za prekid i tražiće korisnikov hitan stav u tom pogledu, kao i da ispravi situaciju ako je potrebno. Komisija će okončati prekid čim se preduzmu neophodne mere.

Član 40

Obustava plaćanja

1) Komisija može da obustavi plaćanja ka Korisniku IPA II, a posebno kada se utvrde sistemske greške koje dovode u pitanje pouzdanost sistema interne kontrole subjekta u pitanju, kao i zakonitost i regularnost odnosnih transakcija.

2) Korisniku IPA II pružiće se mogućnost da predstavi svoj stav u roku od dva meseca pre nego što Komisija donese odluku o obustavi u skladu sa stavom 1. ovog člana.

3) Komisija će okončati obustavu kada korisnik IPA II preduzme neophodne mere da ispravi sistemske greške.

U slučaju da korisnik IPA II ne preduzme takve mere, Komisija može doneti odluku da obustavi doprinos IPA II programu u celini ili delimično, u skladu sa članom 43. ovog sporazuma.

Član 41

Povraćaj novčanih sredstava

1) Svaki slučaj predviđen članom 51. stav 5. ovog sporazuma, koji nastane u bilo kom trenutku tokom realizacije pomoći IPA II ili prilikom

revizije, imaće kao posledicu povraćaj novčanih sredstava Komisiji koji će morati da izvrši korisnik IPA II.

2) Nacionalni službenik za odobravanje izvršiće povraćaj doprinosa Unije isplaćenog Korisniku IPA II o trošku onih koji su se našli u bilo kojoj situaciji određenoj u članu 51. stav 5. ovog sporazuma ili koji su imali koristi od toga, u skladu sa nacionalnim procedurama za povraćaj javnih sredstava. Ako Nacionalni službenik za odobravanje ne uspe da izvrši povraćaj celokupnog ili delimičnog iznosa novčanih sredstava, to neće sprečiti Komisiju da nadoknadi novčana sredstva od Korisnika IPA II.

Član 42

Finansijske ispravke Korisnika IPA II

Nacionalni službenik za odobravanje izvršiće finansijske ispravke kad god se utvrdi bilo koja od situacija navedenih u članu 51. stav 5. ovog sporazuma u akcijama ili programima, i to tako što će otkazati celokupan ili delimičan iznos doprinosa Unije namenjen odnosnim akcijama ili programima. Nacionalni službenik za odobravanje uzeće u obzir prirodu i težinu nepravilnosti, kao i finansijski gubitak doprinosa Unije.

Član 43

Finansijske korekcije Komisije

1) Da bi se osiguralo da se novčana sredstva IPA II koriste u skladu sa važećim pravilima, Komisija će primeniti ispitivanje i prihvatanje obračunskih postupaka, kako je to određeno u članu 36. ovog sporazuma i mehanizme za finansijske korekcije u skladu sa članom 17. Uredbe o sprovođenju IPA II i kako je bliže određeno u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

2) Finansijska korekcija može nastati na osnovu sledećeg:

- a) utvrđivanja bilo koje od situacija navedenih u članu 51. stav 5. ovog sporazuma; ili
- b) utvrđivanja bilo kakve slabosti ili nedostataka u sistemu upravljanja i kontrole Korisnika IPA II;
- v) preduzimanja propratnih aktivnosti Komisije u pogledu izveštaja i mišljenja revizorskog tela.

3) Ako Komisija utvrdi da su troškovi u okviru programa koji se finansiraju iz IPA II nastali i plaćeni na način koji predstavlja kršenje važećih pravila, ona će odlučiti koji iznosi treba da budu izuzeti iz finansiranja koje vrši Unija.

4) Obračun i utvrđivanje svake takve korekcije, kao i odgovarajućih nadoknada sredstava, izvršiće Komisija, na osnovu kriterijuma i postupaka predviđenih u stavovima od 5. do 7. ovog člana i članovima 37. i 45. ovog sporazuma.

5) Finansijske korekcije u situacijama navedenim u stavu 2. ovog člana izvršiće se, po potrebi u vidu kompenzacija.

6) Komisija će primeniti finansijske korekcije na osnovu utvrđivanja iznosa koji su neopravdano potrošeni i na bazi finansijskih implikacija za budžet. U slučajevima kada takvi iznosi ne mogu da se utvrde sa preciznošću radi primene pojedinačnih korekcija, Komisija može primeniti proporcionalnu stopu korekcija ili korekcije na osnovu ekstrapolacije nalaza.

7) Pri odlučivanju o iznosu korekcije, Komisija će uzeti u obzir prirodu i ozbiljnost bilo koje situacije određene u članu 51. stav 5. ovog sporazuma i/ili razmere i finansijske implikacije slabosti ili nedostataka utvrđenih u sistemu upravljanja i kontrole u odgovarajućem programu.

Član 44

Postupak za finansijske korekcije i prihvatanje obračuna

1) Pre donošenja odluke o finansijskoj korekciji, uključujući i odluke zasnovane na postupcima ispitivanja i prihvatanja obračuna, Komisija će obavestiti Nacionalnog službenika za odobravanje o svojim privremenim zaključcima i zatražiće od njega/nje da svoje komentare da u roku od dva meseca.

Ukoliko Komisija predlaže finansijsku korekciju na osnovu ekstrapolacije nalaza ili paušalnu korekciju na osnovu člana 43. stav 6. ovog sporazuma, Korisniku IPA II će se omogućiti da obezbedi informacije, na osnovu kojih će Komisija utvrditi stvarnu meru nepravilnosti u bilo kojoj situaciji navedenoj u članu 51. stav 5. ovog sporazuma, putem ispitivanja predmetne dokumentacije. U dogovoru sa Komisijom, korisnik IPA II može ograničiti obim ovog ispitivanja na odgovarajući proporcionalni deo ili uzorak odnosne dokumentacije. Izuzev u adekvatno opravdanim slučajevima, vreme predviđeno za ovo ispitivanje neće biti duže od dva meseca nakon završetka dvomesečnog perioda pomenutog u prvom stavu ovog člana. Bliži detalji mogu se utvrditi u sektorskom ili finansijskom sporazumu.

2) Komisija će doneti odluku po uzimanju u obzir svih dokaza koje dostavi korisnik IPA II.

Član 45

Ponovno korišćenje doprinosa Unije

1) Sredstva doprinosa Unije koja su otkazana posle finansijskih korekcija na osnovu člana 43. ovog sporazuma biće uplaćena u budžet Unije.

2) Doprinos koji je otkazan ili nadoknađen povraćajem od strane Korisnika IPA II u skladu sa članom 42. ovog sporazuma ne može se

ponovo koristiti za aktivnost ili aktivnosti koje su bile predmet nadoknade ili ispravke, niti sme, u slučaju da su povraćaj ili ispravka izvršeni zbog sistemske nepravilnosti, biti upotrebljen u okviru celog ili dela programa ili akcije u kojoj se sistemska nepravilnost pojavila.

Član 46

Otplata

- 1) Korisnik IPA II će izvršiti svaku otplatu koja ide u opšti budžet Unije pre datuma dospeća naznačenog u nalogu za povraćaj, sačinjenom u skladu sa članom 79. Finansijske uredbe. Datum dospeća biće poslednji dan drugog meseca nakon izdavanja naloga.
- 2) Svako kašnjenje u otplati dovešće do obračunavanja kamate na osnovu kašnjenja u plaćanju, počev od datuma dospeća, i zaključno sa datumom izvršenja plaćanja. Kamatna stopa biće za jedan i po procentni poen viša od stope koju primenjuje Evropska centralna banka u svojim glavnim poslovima refinansiranja, i to računajući prvi radni dana meseca u koji pada datum dospeća.

Pododeljak III

ZAVRŠETAK PROGRAMA

Član 47

Završetak programa u okviru indirektnog upravljanja od strane Korisnika IPA II

- 1) Komisija će obavestiti Korisnika IPA II o završetku programa pisanim putem.
- 2) Komisija neće završiti program niti izravnati konačni saldo korisniku IPA II bez prethodnog ispitivanja i prihvatanja obračuna, kako je predviđeno u članu 36. ovog sporazuma.
- 3) Završetak programa ne dovodi u pitanje pravo Komisije da izvrši finansijske korekcije u kasnijoj fazi.
- 4) Bliža pravila o završetku programa mogu se utvrditi u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

Član 48

Završetak programa u okviru direktnog upravljanja i indirektnog upravljanja sa subjektima koji nisu korisnik IPA II

- 1) Program je završen onda kada svi ugovori i ugovori o bespovratnim sredstvima koji se finansiraju tim programom budu okončani.
- 2) Komisija će obavestiti Korisnika IPA II o završetku programa u pisanoj formi.
- 3) Okončanje ugovora ili ugovora o bespovratnim sredstvima ne dovodi u pitanje u pravo Komisije da preduzme finansijske korekcije u kasnijoj fazi.
- 4) Bliža pravila o završetku programa mogu se utvrditi u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

Član 49

Čuvanje dokumenata

Korisnik IPA II čuvaće sve dokumente relevantne za postupke nabavke i dodeljivanje bespovratnih sredstava, ugovore, izmene i dopune, relevantnu korespondenciju i sve relevantne dokumente koji se tiču plaćanja i povraćaja sredstava, šest godina od konačnog datuma za operativno sprovođenje odnosnog finansijskog sporazuma.

Tok roka navedenog u prvom stavu prekida se u slučaju sudskog postupka ili na adekvatno opravdan zahtev Komisije.

Pododeljak IV

NADZOR, KONTROLA I REVIZIJA I ZAŠTITA FINANSIJSKIH INTERESA

Član 50

Nadzor, kontrola i revizija koje vrše Komisija i Evropski sud revizora

- 1) Svi finansijski sporazumi, kao i programi i akcije koji iz njih budu usledili i odgovarajući ugovori, podležu nadzoru, kontroli i reviziji koju vrši Komisija, uključujući u i kontrole koje vrši Evropska kancelarija za borbu protiv prevara (OLAF) i revizije koje vrši Evropski sud revizora.

U okviru indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA II, ovo takođe obuhvata i pravo Komisije i Delegacije Evropske Unije u Republici Srbiji da, po potrebi, sprovode mere, kao što su:

- a) prethodne (*ex-ante*) provere tenderskih postupaka i ugovaranja koje vrše operativne strukture;

b) naknadne (*ex-post*) provere tenderskih postupaka, ugovaranja, izvršenja ugovora, uključujući i finansijsko upravljanje u vezi sa tim i provere programskih aktivnosti koje sprovode odnosne operativne strukture;

v) nadzor koji se tiče funkcionisanja odnosnih sistema upravljanja i kontrole.

Aдекватно ovlašćeni zastupnici ili predstavnici Komisije i OLAF imaju pravo da vrše bilo koje tehničke i finansijske provere koje Komisija ili OLAF mogu smatrati neophodnim za sprovođenje programa, akcije ili ugovora, uključujući i posete na lokacijama i u prostorijama gde se vrše aktivnosti koje se finansiraju iz IPA II. Komisija će unapred obavestiti odgovarajuće nacionalne organe o takvim posetama.

2) Korisnik IPA II će odrediti službu (Služba za koordinaciju borbe protiv prevara)⁷³, da olakša delotvornu saradnju i razmenu informacija, uključujući i informacije operativne prirode, sa OLAF.

Služba će u okviru indirektnog upravljanja imati zadatak da koordinira administrativne i operativne obaveze i aktivnosti, kao i da predlaže izmene i dopune nacionalnog zakonodavstva, po potrebi, radi zaštite finansijskih interesa Unije. Služba će, između ostalog, predvoditi izradu/sprovođenje nacionalnih strategija za zaštitu finansijskih interesa Unije, utvrđivati moguće slabosti u nacionalnim sistemima za upravljanje novčanim sredstvima Unije, uključujući i isplaćenu pomoć IPA II, obezbeđivati dovoljno ljudskih resursa sa kapacitetom za obavljanje ovih poslova, uključujući i obuku zaposlenih za prevenciju prevara, podržavati saradnju između nacionalnih organa uprave, tužilaštava i OLAF, razmenjivati informacije o nepravilnostima i slučajevima prevare u koje se sumnja sa nacionalnim organima uprave i OLAF, i obezbeđivati ispunjavanje svih obaveza po Uredbi (EZ, Euroatom) br. 883/2013 Evropskog parlamenta i Saveta⁷⁴, Uredbi Saveta (Euroatom, EZ) br. 2988/1995⁷⁵ i Uredbi Saveta (EZ, Euroatom) br. 2185/1996⁷⁶.

3) Korisnik IPA II dostavlja sve tražene informacije i dokumente, uključujući i sve kompjuterizovane podatke, i preduzima sve adekvatne mere za olakšavanje rada lica kojima su povereni poslovi revizija ili inspekcija.

4) Korisnik IPA II vodi evidencije i obračune koji su neophodni za utvrđivanje usluga, isporuka, radova i bespovratnih sredstava finansiranih na osnovu odnosnog Finansijskog sporazuma. Korisnik IPA II takođe omogućava da zastupnici ili predstavnici Komisije, uključujući i OLAF, imaju pravo da izvrše inspekciju celokupne relevantne dokumentacije i obračuna u vezi sa stavkama koje se finansiraju na osnovu odnosnog finansijskog sporazuma i pruža pomoć Evropskom sudu revizora da izvrši revizije u vezi sa korišćenjem pomoći IPA II.

5) Radi obezbeđivanja efikasne zaštite finansijskih interesa Unije, Komisija, uključujući i OLAF, može takođe vršiti provere dokumentacije i provere na terenu i inspekcije u skladu sa Uredbom (EU, Euroatom) br. 883/2013 i Uredbom (EZ, Euroatom) br. 2185/1996. Ove provere i inspekcije pripremaju se i vrše u tesnoj saradnji sa korisnikom IPA II, koji će biti blagovremeno obavešten o predmetu, svrsi i pravom osnovu provera i inspekcija, tako da će moći da obezbedi sva tražena pomoć. Korisnik IPA II određuje službu koja će na zahtev OLAF pružati pomoć u vršenju istraga u skladu sa Uredbom (EU, Euroatom) br. 883/2013 i Uredbom (EZ, Euroatom) br. 2185/1996. Služba iz stava 2. može vršiti ovaj zadatak ako ima upravna ovlašćenja i ovlašćenja za preduzimanje krivično-istražnih radnji. Ako korisnik IPA II želi, provere na terenu i inspekcije mogu se izvršiti zajednički. U slučaju da se učesnici u aktivnostima koje finansira IPA II protive proveru na terenu ili inspekciji, korisnik IPA II, postupajući u skladu sa nacionalnim pravilima, pruža inspektorima Komisije/OLAF pomoć koja im je neophodna kako bi im bilo omogućeno da izvrše svoju dužnost u pogledu provere na terenu ili inspekcije.

Komisija/OLAF u najkraćem roku izveštava Korisnika IPA II o svim činjenicama ili sumnjama koje se odnose na neku prevaru ili nepravilnost zapaženu tokom obavljanja provere na terenu ili inspekcije. U svakom slučaju, Komisija/OLAF obavezni su da gore pomenuto telo obaveste o rezultatima takvih provera i inspekcija.

6) Gore opisane kontrole i revizije važe za sve primaocce i podizvođače koji su primili pomoć IPA II, a primenjuju se i na sve informacije u pogledu nacionalnog doprinosa, ukoliko je predviđen, koje se mogu pronaći u dokumentima nadležnog tela kod Korisnika IPA II.

7) Bez zadiranja u odgovornosti Komisije i Evropskog suda revizora, u okviru indirektnog upravljanja, obračuni i operativne aktivnosti Nacionalnog fonda i, po potrebi, operativnih struktura, mogu se proveravati po nahođenju same Komisije ili to može učiniti spoljni revizor kojeg bude dodelila Komisija.

⁷³ Ova služba ne predstavlja deo struktura navedenih u članu 10, tako da njeno uspostavljanje nije preduslov za poveravanje zadataka u vezi sa sprovođenjem budžeta.

⁷⁴ Uredba (EU, Euroatom) br. 883/2013 Evropskog parlamenta i Saveta od 11. septembra 2013. o istragama koje sprovodi Evropski biro za borbu protiv prevara (OLAF) i kojom se menja Uredba (EZ) br. 1073/1999 Evropskog parlamenta i Saveta i Uredba Saveta (Euroatom) br. 1074/1999, (Sl. list broj L 248, od 18. septembra 2013, str. 1).

⁷⁵ Uredba Saveta (EZ, Euroatom) br. 2988/1995 od 18. decembra 1995. o zaštiti finansijskih interesa Evropskih zajednica (Sl. list broj L 312, 23. decembar 1995, str. 1).

⁷⁶ Uredba Saveta (Euroatom, EZ) br 2185/96 od 11. novembra 1996. o proverama i pregledima na terenu koje vrši Komisija radi zaštite finansijskih interesa Evropskih zajednica protiv prevara i drugih nepravilnosti, (Sl. list broj L 292, 15. novembar 1996, str. 2).

Član 51

Zaštita finansijskih interesa Unije

1) U skladu sa članom 60. stav 3. Finansijske uredbe, korisnik IPA II kome su povereni zadaci sprovođenja budžeta u okviru pomoći IPA II, sprečiće, utvrditi i ispraviti nepravilnosti i prevare pri izvršenju tih zadataka. U tom cilju, korisnik IPA II izvršiće, u skladu sa načelom proporcionalnosti, prethodne (*ex ante*) i naknadne (*ex post*) kontrole, uključujući provere na terenu na reprezentativnim uzorcima transakcija i/ili uzorcima rizičnih transakcija, da bi se obezbedilo da se akcije finansirane iz budžeta delotvorno izvrše i ispravno sprovedu. Korisnik IPA II takođe će izvršiti povraćaj novčanih sredstava koja su nepropisno isplaćena i pokrenuti sudske postupke kada je to neophodno.

2) Korisnik IPA II osigurava istragu i delotvorno postupanje kada su u pitanju slučajevi prevare, sukoba interesa i nepravilnosti na koje se sumnja, i obezbeđuje u okviru indirektnog upravljanja funkcionisanje mehanizama kontrole i izveštavanja u skladu sa članom 16. Uredbe o sprovođenju IPA II. Korisnik IPA II prijavice bez odlaganja Komisiji prevaru na koju se sumnja i druge nepravilnosti koje su bile predmet primarnih upravnih ili sudskih nalaza, i izveštavati je o napretku upravnih i sudskih postupaka. Izveštavanje će se vršiti elektronskim putem korišćenjem modula koji u tu svrhu obezbedi Komisija. Pored odredbi o izveštavanju u Aneksu Ž ovog sporazuma, bliži odredbe mogu se utvrditi u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

3) Takođe, u okviru indirektnog upravljanja, korisnik IPA II će preduzeti sve odgovarajuće mere za sprečavanje i suzbijanje slučajeva aktivne ili pasivne korupcije u svim fazama postupka nabavke ili postupka dodeljivanja bespovratnih sredstava ili u toku sprovođenja odgovarajućih ugovora.

4) Korisnik IPA II, uključujući osoblje odgovorno za programiranje i izvršenje zadataka i aktivnosti koje finansira IPA II, preduzeće sve potrebne mere predostrožnosti da bi se izbegao svaki rizik sukoba interesa i odmah će obavestiti Komisiju o svakom sukobu interesa ili o situaciji iz koje je verovatno da će proizaći takav sukob.

5) Za potrebe ovog člana, važe sledeće definicije:

a) *greška* znači nenamerna administrativna greška ili greška u pisanju i tehnička greška koju načini Korisnik IPA II ili primalac pomoći IPA II;

b) *nepravilnost* znači svako kršenje neke odredbe važećih pravila i ugovora koje je posledica postupka ili propusta poslovnog subjekta, a koje kao posledicu ima, ili bi moglo da ima, to da je opšti budžet Unije zadužen neopravdanom troškovnom stavkom;

v) *poslovni subjekt* znači bilo koje fizičko ili pravno lice ili drugi subjekt koji učestvuje u sprovođenju pomoći IPA II;

g) *sistemska nepravilnost* znači bilo koja nepravilnost koja se može ponoviti, sa visokim stepenom verovatnoće, u sličnim tipovima operacija, kao rezultat ozbiljnog nedostatka u delotvornom funkcionisanju sistema upravljanja i kontrole, uključujući i propust da se uspostave odgovarajuće procedure u skladu sa važećim pravilima;

d) *prevara* znači svaka namerna radnja ili propust koji se odnosi na: upotrebu ili predstavljanje lažnih, netačnih ili nepotpunih tvrdnji ili dokumenata, što kao posledicu ima protivpravno prisvajanje ili protivpravno zadržavanje novčanih sredstava iz opšteg budžeta Unije, odnosno iz budžeta kojima upravljaju Unija ili neko drugo telo u njeno ime, neobelođanjivanje informacije suprotno određenoj obavezi koje ima iste posledice ili protivpravno korišćenje takvih novčanih sredstava za potrebe različite od onih za koje su prvobitno odobrena;

đ) *sumnja da postoji prevara* znači nepravilnost zbog koje je došlo do pokretanja upravnog ili sudskog postupka na nacionalnom nivou da bi se ustanovilo postojanje umišljaja, a posebno prevare, kao što je određeno gore;

e) *aktivna korupcija* podrazumeva namernu radnju lica koje direktno ili putem posrednika nekom zvaničniku obećava ili daje preimućstvo bilo koje vrste za samog zvaničnika ili za treće lice da bi taj zvaničnik delovao ili se uzdržao od delovanja koje je u skladu sa njegovom dužnošću, odnosno da bi vršio svoje funkcije suprotno svojim zvaničnim dužnostima na način koji šteti ili na način za koji postoji verovatnoća da će štetiti finansijskim interesima Unije;

ž) *pasivna korupcija* znači namernu radnju nekog zvaničnika koji, direktno ili putem posrednika, zahteva ili prima preimućstva bilo koje vrste, u svoje ili u tuđe ime, ili prihvata obećanje o davanju takvog preimućstva, da bi delovao ili se uzdržao od delovanja koje je u skladu sa njegovom dužnošću, odnosno da bi vršio svoje funkcije suprotno svojim zvaničnim dužnostima na način koji šteti ili na način za koji postoji verovatnoća da će štetiti finansijskim interesima Unije;

z) *sukob interesa* nastaje kada je nepristrasno i objektivno vršenje funkcije nekog finansijskog zvaničnika ili drugog lica kompromitovano iz razloga koji obuhvataju interese vezane za porodicu, emotivni život, političku ili nacionalnu pripadnost, ekonomski interes ili bilo koji drugi zajednički interes sa primaocem;

i) *primarni upravni ili sudski nalaz* znači prvu pisanu procenu nadležnog državnog organa, bilo upravnog ili sudskog, u kojem se na osnovu konkretnih činjenica zaključuje da je došlo do nepravilnosti, ne dovodeći u pitanje mogućnost da ovaj zaključak može naknadno da se revidira ili povuče kao rezultat razvoja događaja u toku upravnog ili sudskog postupka.

Definicije navedene u ovom članu neće se tumačiti kao da se njima uvode nove vrste krivičnih dela u krivičnom zakoniku Republike Srbije niti kao njegove izmene i dopune.

Odeljak VI PRAĆENJE, VREDNOVANJE I IZVEŠTAVANJE

Pododeljak I

PRAĆENJE

Član 52

Odbor za praćenje IPA

1) Komisija i korisnik IPA II uspostavljaju Odbor za praćenje IPA najkasnije šest meseci po stupanju na snagu prvog Finansijskog sporazuma. Ovaj odbor ima i sve nadležnosti Odbora za praćenje IPA u smislu Uredbe (EZ) br. 1085/2006.

2) Odbor za praćenje IPA II će razmatrati ukupnu delotvornost, efikasnost, kvalitet, koherentnost, koordinaciju i usklađenost sprovođenja

svih predviđenih akcija u smislu ispunjavanja ciljeva utvrđenih finansijskim sporazumima i nacionalnim strateškim dokumentima. U tu svrhu, ovaj odbor će, kada je potrebno, zasnivati svoje delovanje na informacijama koje obezbeđuju sektorski odbori za praćenje.

3) Radi obezbeđivanja bolje koherentnosti i koordinacije pomoći IPA II kako je to određeno u nacionalnim strateškim dokumentima i, ako je relevantno, u zajedničkim strateškim dokumentima više država ili u IPA II Uredbi, i radi unapređenja ukupne efikasnosti, delotvornosti, uticaja i održivosti ove pomoći, Odbor za praćenje IPA može davati odgovarajuće predloge Komisiji, Nacionalnom IPA koordinatorskom odboru i Nacionalnom službeniku za odobravanje. Ovaj odbor može takođe davati i preporuke nadležnom sektorskom odboru (odborima) za praćenje u smislu preduzimanja korektivnih akcija, a u cilju obezbeđivanja ispunjenja ciljeva IPA II i jačanja efikasnosti i delotvornosti pomoći IPA II. U tu svrhu, Odbor za praćenje, kada je to svrsishodno, uzima u obzir i zaključke i preporuke do kojih se došlo na osnovu preduzetih postupaka praćenja i vrednovanja, a koje su inicirali Komisija i/ili korisnik IPA II.

4) Po dogovoru sa Nacionalnim IPA koordinatorskom, Nacionalnim službenikom za odobravanje i Komisijom, Odbor za praćenje IPA usvaja poslovnik o radu.

5) Odbor za praćenje IPA sačinjavaju predstavnici Komisije, Nacionalnog IPA koordinatorskog i drugih relevantnih nacionalnih državnih organa i tela korisnika IPA II i, kada je relevantno, i predstavnici međunarodnih organizacija, uključujući međunarodne finansijske institucije i druge zainteresovane strane, kao što su organizacije civilnog društva i organizacije privatnog sektora. Predstavnici zainteresovanih strana biraju se u skladu sa pravilima i kriterijumima određenim u poslovniku o radu Odbora za praćenje IPA i u dogovoru sa Komisijom. Predstavnik Komisije i Nacionalni IPA Koordinator zajednički će predsedavati sastancima Odbora za praćenje IPA.

6) Odbor za praćenje IPA II sastaje se najmanje jednom godišnje. Sastanci se mogu zakazivati i po potrebi (*ad hoc*) na inicijativu Komisije ili korisnika IPA II, a posebno kada je potrebno obraditi određene tematske celine.

7) Ukoliko pri direktnom upravljanju, nisu uspostavljeni sektorski odbori za praćenje, kako je određeno u članu 53. ovog sporazuma, Odbor za praćenje IPA II vršiće funkcije navedene u stavu 3. člana 53. ovog sporazuma.

Član 53

Sektorski odbor za praćenje

1) U okviru indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA II, korisnik IPA II u konsultaciji sa Komisijom, uspostavlja sektorske odbore za praćenje po oblastima politika ili po programima, odnosno, po potrebi i na sektorskom nivou, najkasnije šest meseci po stupanju na snagu prvog Finansijskog sporazuma koji se odnosi na konkretnu oblast politika ili program. Po potrebi, sektorski odbori za praćenje mogu se uspostaviti i *ad hoc* kada se primenjuju drugi modaliteti sprovođenja.

2) Svaki sektorski odbor za praćenje razmatra delotvornost, efikasnost, kvalitet, koherentnost, koordinaciju i usklađenost sprovođenja akcija u oblastima politika ili u programima, kao i njihovu konzistentnost sa odgovarajućim nacionalnim sektorskim strategijama, odnosno regionalnim sektorskim strategijama kada je to od značaja. Sektorski odbor za praćenje meri ostvareni napredak u pogledu ostvarivanja ciljeva akcija i njihovih očekivanih učinaka, rezultata i efekata, i to na osnovu pokazatelja koji se definišu u okviru početne situacije, kao i napredak u pogledu izvršavanja finansijskih obaveza.

3) Polazeći od izveštaja koje obezbeđuje operativna struktura/operativne strukture, sektorski odbori za praćenje nadležni su naročito za:

a) razmatranje ostvarenog napretka u pogledu ispunjavanja ciljeva, postizanja planiranih učinaka i rezultata, kao i za ocenjivanje uticaja i održivosti tekućih programa i akcija uz obezbeđivanje koherentnosti sa aktuelnim dijalogom u domenu javnih politika, kao i sa relevantnim nacionalnim i regionalnim sektorskim strategijama i/ili aktivnostima više država i regionalnim aktivnostima u zemlji;

b) razmatranje godišnjih izveštaja o sprovođenju, uključujući izvršenje finansijskih obaveza pri sprovođenju akcija;

v) ispitivanje relevantnih dostupnih nalaza i zaključaka kao i predloga za korektivne mere i naknadne akcije, koji proističu iz preduzetih provera na terenu, ili iz drugih preduzetih aktivnosti praćenja i vrednovanja;

g) sagledavanje svih relevantnih aspekata funkcionisanja sistema upravljanja i kontrole;

d) razmatranje bilo kojih problematičnih pitanja i akcija;

đ) po potrebi, razmatranje ili davanje predloga za izmene i dopune programa i za preduzimanje drugih korektivnih mera neophodnih da bi se osiguralo ispunjavanje ciljeva akcija, kao i jačanje efikasnosti, delotvornosti, uticaja i održivosti pomoći IPA II;

e) razmatranje preduzetih mera u pogledu informisanja, stavljanja na uvid javnosti, transparentnosti, vidljivosti i komunikacija, u skladu sa članovima 23. i 24. ovog sporazuma

Druge posebne odredbe mogu se navesti u sektorskim i finansijskim sporazumima.

4) Na kraju sastanaka sektorskih odbora za praćenje donose se operativni zaključci, odnosno preporuke. Ovi zaključci su predmet daljeg praćenja i razmatranja na narednim sastancima odbora i predstavljaju osnov za izveštavanje Odbora za praćenje IPA o ostvarenom napretku u skladu sa članom 52. stav 2. ovog sporazuma.

5) Po dogovoru sa operativnom strukturom, Nacionalnim IPA koordinatorskom i Komisijom, svaki sektorski odbor za praćenje usvaja poslovnik o radu.

6) Sektorski odbor za praćenje sačinjen je od predstavnika relevantnih nacionalnih državnih organa i tela, drugih zainteresovanih strana, kao što su partneri iz ekonomskog, socijalnog domena i domena zaštite životne sredine, kao i od relevantnih predstavnika međunarodnih organizacija, uključujući i predstavnike međunarodnih finansijskih institucija i organizacija civilnog društva. Komisija učestvuje u radu

sektorskog odbora za praćenje. Predstavници zainteresovanih strana biraju se u skladu sa pravilima i kriterijumima određenim u poslovniku o radu. Sastancima sektorskog odbora za praćenje predsedava visoko rangirani predstavnik korisnika IPA II. U zavisnosti od oblasti politika ili programa, Komisija može kopredsedavati sastancima sektorskog odbora za praćenje.

7) Sektorski odbori za praćenje sastajace se najmanje dva puta godišnje. Sastanci se mogu zakazivati i po potrebi (*ad hoc*).

8) U toku sprovođenja programa i akcija na osnovu Uredbe (EZ) br. 1085/2006 i na osnovu IPA II Uredbe, sektorski odbori za praćenje ustanovljeni na osnovu člana 19. Uredbe o sprovođenju IPA II, takođe u obzir uzimaju i rad sektorskih odbora za praćenje ustanovljenih na osnovu Uredbe (EZ) br. 1085/2006, a posebno u pogledu programa i akcija u relevantnim komponentama IPA odnosno oblastima politika ili sektorima.

Član 54

Ostale aktivnosti praćenja

1) Korisnik IPA II primenjuje transparentne, nediskriminatorne i delotvorne postupke praćenja u pogledu stvarnog sprovođenja poverenih zadataka, uključujući i redovno, sistematsko i adekvatno planirano naknadno (*ex-post*) praćenje radi ocene relevantnosti, efikasnosti, delotvornosti, uticaja i održivosti pomoći IPA II.

2) Po potrebi, mogu se uspostaviti i drugi aranžmani za praćenje. O aktivnostima i učincima njihovog rada izveštava se Odbor za praćenje IPA.

Pododeljak II

VREDNOVANJE

Član 55

Opšta načela vrednovanja pomoći IPA II

1) pomoć IPA II vrednuje se u skladu sa članom 30. stav 4. Finansijske uredbe, i to u cilju unapređivanja relevantnosti, koherentnosti, kvaliteta, efikasnosti, delotvornosti pomoći, kao i dodate vrednosti sa stanovišta delovanja Unije, zatim konzistentnosti i povezanosti pomoći sa relevantnim dijalogom u domenu javnih politika.

2) Ciljevi vrednovanja obuhvataju sledeće:

a) ocenjivanje uslova za sprovođenje pomoći, njenog budućeg i trenutnog učinka, kao i ocenjivanje konzistentnosti pomoći sa strateškim ciljevima koji se postavljaju radi postizanja dugoročnih efekata i ciljeva;

b) ocenjivanje relevantnosti dogovorenih pokazatelja rezultata i uticaja u pravcu postizanja dugoročnih, opštih učinaka i ciljeva;

v) ocenjivanje procesa programiranja i sistema praćenja i, po potrebi modaliteta sprovođenja;

g) ostvarivanje odgovornosti u odnosu na institucije EU i javnost u pogledu korišćenja pomoći, odnosno korišćenja sredstava i postizanja vrednosti za uložena finansijska sredstva;

d) sticanje korisnih iskustava radi usmeravanja ka unapređenju kvaliteta i osmišljavanja budućih strategija i intervencija.

U tu svrhu, postupci vrednovanja će biti blagovremeno preduzeti i njihovi nalazi će se uzeti u obzir u narednom ciklusu programiranja i sprovođenja, kao i u pogledu odluke o raspodeli resursa.

3) Vrednovanja se mogu vršiti na nivou politika, zatim na strateškom, tematskom, sektorskom, programskom i operativnom nivou, kao i na nivou države ili na regionalnom nivou.

4) Mogu se vršiti prethodna (*ex-ante*) vrednovanja. Ova vrednovanja za cilj imaju optimizaciju raspodele budžetskih sredstava u okviru programa i unapređenje kvaliteta programiranja. Posredstvom ovih vrednovanja se utvrđuju i ocenjuju neusklađenosti, nedostaci i potencijali za razvoj, ciljevi koje treba postići, zatim očekivani rezultati, kvantifikovani ciljevi, kao i, po potrebi, koherentnost predložene strategije i kvalitet postupaka za sprovođenje, praćenje, vrednovanje i finansijsko upravljanje.

5) Periodična (*interim*) vrednovanja vrše se po potrebi, u skladu sa članom 18. Pravila za sprovođenje Finansijske uredbe. Periodično vrednovanje sprovodi se radi ocene učinka pomoći, postignutih rezultata i primenjenih stečenih iskustava u pogledu raspoređivanja ljudskih i finansijskih resursa, kao i radi ocene njihove konzistentnosti sa postavljenim ciljevima. Pored toga, Komisija može vršiti vrednovanje strateških dokumenata na nivou države ili na regionalnom nivou.

6) Naknadnim (*ex-post*) vrednovanjima ocenjuje se relevantnost IPA II pomoći, kao i dodata vrednost sa stanovišta delovanja Unije, zatim efikasnost, delotvornost, efekat i održivost pomoći IPA II koja se odobrava radi postizanja postavljenih ciljeva.

7) Prilikom vrednovanja u obzir se uzimaju i ciljevi održivog razvoja i relevantno zakonodavstvo Unije. Dugoročniji učinak i održivost efekata pomoći IPA II vrednuje se u skladu sa pravilima i procedurama koji važe u datom trenutku.

8) Odbor za praćenje IPA II i sektorski odbori za praćenje. uzimaju u obzir rezultate vrednovanja.

9) Komisija definiše metode vrednovanja, uključujući i standarde kvaliteta i objektivne i merljive pokazatelje. Korisnik IPA II primenjuje te metode pri sprovođenju vrednovanja.

Član 56

Vrednovanja koja sprovodi Komisija

Kada Komisija sprovodi vrednovanja u skladu sa članom 12. i 17. Zajedničke uredbe o sprovođenju, korisnik IPA II će pružati pomoć Komisiji kroz obezbeđivanje svih neophodnih podataka i informacija uključujući i pokazatelje za merenje napretka na nivou države definisanih u okviru nacionalnih strateških dokumenata, kako bi se omogućilo praćenje i vrednovanje odnosnih akcija, u skladu sa međunarodnim obavezama o delotvornosti pomoći.

Član 57

Vrednovanja koja sprovodi korisnik IPA II u okviru indirektnog upravljanja

- 1) Korisnik IPA II kome su povereni poslovi izvršenja budžeta u okviru pomoći IPA II, odgovoran je za sprovođenje vrednovanja programa kojima upravlja, u skladu sa članom 55. ovog sporazuma.
- 2) Po dogovoru sa Komisijom Korisnik IPA II priprema plan vrednovanja, u okviru koga će biti predstavljene aktivnosti koje namerava da sprovede u različitim fazama procedure vrednovanja.

Pododeljak III

IZVEŠTAVANJE

Član 58

Opšti zahtevi za izveštavanje Komisije

Nacionalni IPA koordinator dostavlja Komisiji godišnji izveštaj o sprovođenju pomoći IPA II do 15. februara naredne finansijske godine. Izveštaj se priprema u skladu sa modelom izveštaja koji je priložen Finansijskom sporazumu i obuhvata posebno:

- a) učešće Korisnika IPA II u aktivnostima koje se odnose na programiranje, praćenje i vrednovanje, komunikacije i vidljivost;
- b) probleme uočene pri ispunjavanju postavljenih uslova i pri obezbeđivanju održivosti, relevantne preduzete/planirane mere, glavne uočene probleme horizontalnog karaktera, kao i mere preduzete za prevazilaženje istih, kao i probleme uočene u toku sprovođenja aktivnosti;
- v) informacije o pokazateljima ustanovljenim u nacionalnim strateškim dokumentima i u programskim dokumentima navedenim u Odeljku III ovog sporazuma.

Drugi zahtevi u pogledu izveštavanja mogu se utvrditi u sektorskim i finansijskim sporazumima.

Član 59

Zahtevi za izveštavanje Komisije u okviru indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA II u skladu sa članom 60. stav 5. Finansijske uredbe

1) Pored zahteva navedenih u članu 58. nacionalni IPA koordinator dostavlja Komisiji, nacionalnom službeniku za odobravanje i revizorskom telu, godišnji izveštaj o izvršavanju poverenih poslova za izvršenje budžeta najkasnije do 15. februara naredne finansijske godine. Izveštaj se zasniva na informacijama koje dostavljaju operativne strukture u skladu sa modelom izveštaja koji je priložen Finansijskom sporazumu i obuhvataju posebno:

- a) kratak pregled glavnih postignuća;
- b) kratak pregled glavnih problema uočenih prilikom obavljanja poverenih poslova pri izvršavanju budžeta uz pregled naknadno preduzetih mera;
- v) kvantitativne i kvalitativne informacije o napretku u ostvarivanju ciljeva, rezultata, kao i pokazatelja ustanovljenih u nacionalnim strateškim dokumentima i programskim dokumentima određenim u Odeljku III;
- g) preporuke za preduzimanje korektivnih/daljih mera.

2) Do 15. februara naredne finansijske godine, nacionalni službenik za odobravanje dostavlja Komisiji, uz kopiju nacionalnom IPA koordinatoru i revizorskom telu:

a) godišnje finansijske izveštaje ili bilanse na obračunskoj osnovi, kako je precizirano u finansijskom sporazumu, a koji su pripremljeni u skladu sa modelom godišnjih finansijskih izveštaja ili bilansa priloženim uz finansijski sporazum, u kojima su jasno predstavljeni prihvaćeni troškovi i izvršena plaćanja.

b) godišnju izjavu o upravljanju po programu, sačinjenu u skladu sa Aneksom V ovog sporazuma i koja obuhvata:

(i) celokupnu odgovornost za finansijsko upravljanje fondovima Evropske unije u Republici Srbiji, kao i odgovornost za zakonitost i regularnost osnovnih transakcija;

(ii) odgovornost za delotvorno funkcionisanje sistema upravljanja i interne kontrole u okviru IPA II;

Ako potvrde koje se zahtevaju u skladu sa Aneksom V ovog sporazuma, nisu dostupne, nacionalni službenik za odobravanje informisaće Komisiju o razlozima i potencijalnim posledicama, uz informacije o preduzetim ili planiranim merama da bi se situacija ispravila i da bi se zaštitili interesi Evropske unije; i

v) kratak pregled izveštaja o internim revizijama i kontrolama koje preduzima upravljačka struktura, a koji obezbeđuju dobar osnov za izjavu o upravljanju. Ovaj pregled obuhvata analizu prirode i obima grešaka i slabosti utvrđenih u sistemima, zatim prikaz preduzetih ili planiranih korektivnih mera, kao i pregled aktivnosti preduzetih po nalazima iz izveštaja revizorskih tela.

3) Do 15. marta naredne finansijske godine, revizorsko telo dostavlja revizorsko mišljenje Komisiji i Vladi Republike Srbije, a kopiju nacionalnom IPA koordinatorskom i nacionalnom službeniku za odobravanje, zajedno sa godišnjim izveštajem o aktivnostima revizorskog tela, kako je bliže određeno u članu 5. stav 3. tačka b) podtačka (ii) Aneksa A i Aneksa G i D ovog sporazuma.

4) Na kraju sprovođenja svakog programa i do krajnjeg roka određenog u Finansijskom sporazumu, nacionalni IPA koordinatorski - na osnovu izveštaja operativnih struktura kako je navedeno u članu 60. stav 1. ovog sporazuma - podnosi završni izveštaj koji obuhvata čitav period sprovođenja i može obuhvatati i poslednji godišnji izveštaj.

5) Nacionalni IPA koordinatorski podnosi završni izveštaj o sprovođenju programa pomoći IPA II, koji pokriva čitav period sprovođenja programa usvojenih od 1. januara 2014. do 31. decembra 2020. godine.

6) Nacionalni službenik za odobravanje podnosi redovne izveštaje sa podacima koji se tiču finansijskog sprovođenja elektronskim putem. Bliže odredbe o učestalosti, formatu i tipu podataka koji se dostavljaju, određuju se u finansijskim sporazumima.

Član 60

Izveštaji operativnih struktura u okviru indirektnog upravljanja od strane korisnika IPA II

1) Operativne strukture dostavljaju sve neophodne informacije nacionalnom IPA koordinatorskom i nacionalnom službeniku za odobravanje za potrebe izveštaja navedenih u članovima 58. i 59. ovog sporazuma.

2) U zavisnosti od akcije ili programa u nadležnosti operativne strukture, od operativne strukture se može zahtevati da izradi sveobuhvatan godišnji izveštaj koji se odnosi na celu finansijsku godinu, a koji nacionalni IPA koordinatorski treba da podnese Komisiji, pošto ga razmotri nadležni sektorski odbor za praćenje. Dodatni zahtevi u pogledu izveštavanja pored onih navedenih u stavu 1, utvrđuju u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

Član 61

Jezik

Svi izveštaji, ocene i bilo koji drugi dokumenti koji se tiču pripreme ili sprovođenja programa IPA II dostavljaju se Komisiji na engleskom jeziku.

Odeljak VII

ODREDBE O VIŠEGODIŠNJIM AKCIONIM PROGRAMIMA SA PODELJENIM OBAVEZAMA

Član 62

Načela za sprovođenje višegodišnjih akcionih programa sa podeljenim obavezama u okviru indirektnog upravljanja od strane Korisnika IPA II

1) Program pomoći IPA II može se sprovesti u okviru indirektnog sistema upravljanja preko višegodišnjih akcionih programa sa podeljenim obavezama, kako je navedeno u članu 189. stav 3. Finansijske uredbe i članu 6. stav 3. Zajedničke uredbe o sprovođenju. Takve programe Komisija priprema na osnovu sektorskog operativnog programa/sektorskih operativnih programa ili na osnovu akcionih dokumenata, koji izrađuju nadležne operativne strukture. Sektorski operativni programi ili akcioni dokumenti izrađuju se u konsultacijama sa Komisijom i relevantnim zainteresovanim stranama.

Sektorski operativni programi će sadržati sve potrebne informacije koje se zahtevaju u skladu sa uputstvima Komisije, uključujući između ostalog i sledeće:

a) procenu srednjoročnih potreba i ciljeva;

b) pregled obavljenih konsultacija sa relevantnim zainteresovanim stranama;

v) opis odabranih strateških akcija;

g) finansijsku tabelu koja iskazuje ukupan iznos doprinosa Unije za svaku godinu, za svaku akciju, i indikativno, za svaku aktivnost;

d) predložene modalitete vrednovanja i praćenja;

đ) indikativnu listu velikih projekata, ako ih ima;

e) ako je relevantno, opis nacionalnih struktura i državnih organa za upravljanje operativnim programom i za kontrolu operativnog programa, u skladu sa članom 10. i Aneksom A ovog sporazuma.

2) Kao deo višegodišnjeg akcionog programa sa podeljenim obavezama, kako je navedeno u stavu 1, iz pomoći se mogu finansirati veliki projekti. Za potrebe ovog člana, "*veliki projekat*" znači projekat koji se sastoji od niza radova, aktivnosti ili usluga, i koji je predviđen za izvršavanje konkretnog i nedeljivog zadatka jasne ekonomske ili tehničke prirode sa jasno utvrđenim ciljevima i čija ukupna vrednost prelazi 10 miliona evra.

3) Korisnik IPA II podnosi velike projekte na odobrenje Komisiji. U odluci o odobrenju projekta definiše se fizički objekat i prihvatljivi troškovi. Posle toga će uslediti bilateralni sporazum sa korisnikom IPA II u kojem se utvrđuju ovi elementi.

4) Pri podnošenju velikog projekta Komisiji, korisnik IPA II obezbeđuje sve informacije koje se zahtevaju u skladu sa uputstvima Komisije, uključujući između ostalog i sledeće:

- a) informacije o subjektu odgovornom za sprovođenje;
- b) informacije o prirodi investicije;
- v) dinamiku sprovođenja;
- g) procenu ukupnog društveno-ekonomskog bilansa konkretne operacije;
- d) analizu uticaja na životnu sredinu; i
- đ) finansijski plan.

5) Za potrebe ovog člana "*aktivnost*" znači komponentu akcije koja se može jasno odrediti u smislu troškova i doprinosa Evropske unije, kao i po tipu finansiranja (npr. nabavka, bespovratna sredstva itd.) a koju su izabrale operativne strukture odnosno programa, ili je aktivnost u njihovoj nadležnosti i koja doprinosi ciljevima akcije. U smislu finansijskih instrumenata, aktivnost čine finansijski doprinosi iz programa finansijskim instrumentima i naknadna finansijska podrška koja se obezbeđuje iz tih finansijskih instrumenata.

6) U slučaju velikih projekata, kako je navedeno u stavu 3, troškovi neće biti prihvatljivi pre usvajanja odluke Komisije kojom se odobrava projekat.

7) U okviru višegodišnjih programa sa podeljenim obavezama, Komisija ima pravo da zahteva prethodno podnošenje predloga i za one aktivnosti koje ne potpadaju pod definiciju većih projekata. Kada su u pitanju ove aktivnosti, troškovi neće biti prihvatljivi pre nego što Komisija zvanično obavesti korisnika IPA II da je aktivnost odobrena.

8) Što se tiče aktivnosti, koje generišu neto prihod po okončanju, a koje treba da se finansiraju u okviru pomoći IPA II preko višegodišnjih akcionih programa sa podeljenim obavezama, kako je navedeno u stavu 1 ovog člana, prihvatljivi troškovi će se smanjiti unapred uzimajući u obzir mogući neto prihod koji će sprovođenjem aktivnosti biti generisan u toku određenog referentnog perioda koji pokriva sprovođenje aktivnosti i period posle njenog okončanja.

Za potrebe ovog stava, "neto prihod" znači priliv gotovine koju neposredno plaćaju korisnici roba ili usluga koje proizilaze iz date aktivnosti, kao što su troškovi koje neposredno snose korisnici za korišćenje infrastrukture, zatim za prodaju ili davanje u zakup zemljišta ili zgrada, ili plaćanja za usluge, uz izuzimanje svih operativnih troškova i troškova zamene opreme kratkog veka trajanja koji su nastali u toku odgovarajućeg perioda. Operativne uštede koje nastanu u toku aktivnosti smatraće se neto prihodom, osim ukoliko se izvrši njihovo prebijanje podjednakim troškom u operativnom delovanju. Ako svi investicioni troškovi, koji su neposredno povezani i neophodni za aktivnost, nisu prihvatljivi za finansiranje u okviru pomoći IPA II, neto prihod će se srazmerno podeliti na prihvatljivi i neprihvatljivi deo investicionih troškova. Bliže odredbe o obračunu neto prihoda utvrđuju se u odgovarajućem finansijskom sporazumu.

9) Ovaj član se ne odnosi na višegodišnje programe ruralnog razvoja sa podeljenim obavezama.

Odeljak VIII ODREDBE O PROGRAMIMA PREKOGRANIČNE SARADNJE

Pododeljak I

OPŠTE ODREDBE

Član 63

Oblici prekogranične saradnje

1) Pomoć u okviru ovog odeljka usmerena je ka promovisanju dobrosusedskih odnosa, u kojima se neguju evropske integracije i promoviše društveno-ekonomski razvoj kroz zajedničke lokalne i regionalne inicijative.

2) Prekogranična saradnja obezbeđuje pomoć za sledeće:

- a) Prekograničnu saradnju između jedne ili više država članica Evropske unije i jednog ili više korisnika IPA II;
- b) Prekograničnu saradnju između dva ili više korisnika IPA II;

v) Prekograničnu saradnju kod koje države prihvatljive u okviru Instrumenta Evropskog susedstva učestvuju u IPA II programima prekogranične saradnje.

3) Ovaj odeljak se primenjuje na prekograničnu saradnju navedenu u tačkama b) i v) stava 2. ovog člana. Pravila koja važe za prekograničnu saradnju navedena u stavu 2. tačka a) ovog člana, određuje se u finansijskim sporazumima zaključenim na osnovu člana 8. ovog sporazuma.

Član 64

Dodatne definicije za prekograničnu saradnju

Za potrebe ovog odeljka primenjuju se sledeće definicije:

a) "operacija" znači projekat, ugovor, akciju ili grupu projekata koji doprinose ciljevima tematske oblasti politika ili tematskih prioriteta oblasti na koje se odnose, a koje odabere telo za ugovaranje u okviru odgovarajućeg programa, ili su u njegovoj nadležnosti;

b) "korisnik" znači javno ili privatno telo odgovorno za iniciranje ili za iniciranje i sprovođenje operacija;

v) "javni rashod" znači svaki javni doprinos finansiranju operacija, čiji je izvor budžet nacionalnih, regionalnih ili lokalnih javnih organa, zatim budžet Evropske unije u vezi sa pomoći IPA II, kao i budžet asocijacija javnih organa ili tela javnog prava sa nadležnostima u domenu javne službe.

Član 65

Iznos i nivo pomoći IPA II

1) U odluci Komisije kojom se usvaja program prekogranične saradnje utvrdiće se stopa sufinansiranja i maksimalan iznos pomoći IPA II alternativno na osnovu sledećeg:

a) ukupni prihvatljivi troškovi, uključujući javne i privatne rashode; ili

b) prihvatljivi javni troškovi.

2) Nivo sufinansiranja Unije na nivou svakog tematskog prioriteta neće biti manji od 20% niti veći od 85% prihvatljivih troškova. Nivo sufinansiranja za tehničku pomoć navedenu u članu 72. ovog sporazuma biće 100%.

Pododeljak II

PRAVILA PROGRAMIRANJA

Član 66

Tematski prioriteti i koncentracija prekogranične saradnje u okviru IPA II

1) Za svaki program prekogranične saradnje, države učesnice odabracе najviše četiri tematska prioriteta, kako je navedeno u Aneksu I ovog sporazuma.

2) Programi prekogranične saradnje takođe će uključiti i posebne budžetske stavke za operacije tehničke pomoći u skladu sa članom 72. ovog sporazuma.

Član 67

Geografska pokrivenost

Države učesnice i Komisija dogovoriće se o listi prihvatljivih regiona koji će biti obuhvaćeni odgovarajućim programom prekogranične saradnje.

Član 68

Priprema, ocena, odobravanje i izmene i dopune programa prekogranične saradnje

1) Programi prekogranične saradnje izrađuju se u skladu sa modelom programa koji obezbedi Komisija i pripremaju ih zajednički države učesnice.

2) Za svaki odabrani tematski prioritet, države učesnice dogovaraju se o posebnim ciljevima, očekivanim rezultatima i pokazateljima uspešnosti, kao i tipovima aktivnosti koje treba podržati, uključujući određivanje glavnih ciljnih grupa i korisnika.

3) Program prekogranične saradnje dostavlja se na odobravanje Komisiji elektronskim putem od strane korisnika IPA II na čijoj teritoriji se nalazi telo za ugovaranje.

4) Komisija ocenjuje konzistentnost programa prekogranične saradnje sa Uredbom o sprovođenju IPA II i njihov efektivan doprinos odabranim tematskim prioritetima koji su precizirani u Aneksu I ovog sporazuma, kao i ciljevima utvrđenim u strateškim dokumentima.

- 5) Komisija dostavlja svoja zapažanja u roku od tri meseca od dana podnošenja programa prekogranične saradnje. Države učesnice pružaju Komisiji sve neophodne dodatne informacije i, po potrebi, revidiraju predloženi program prekogranične saradnje.
- 6) Pri odobravanju programa prekogranične saradnje po njegovom zvaničnom podnošenju, Komisija mora da osigura da su sva njena zapažanja adekvatno uzeta u obzir.
- 7) Na inicijativu država učesnica ili na inicijativu Komisije u dogovoru sa državama učesnicama, programi prekogranične saradnje se mogu menjati i dopunjavati.
- 8) Zahtevi za izmene i dopune programa prekogranične saradnje koje podnesu države učesnice, biće obrazloženi i u njima će posebno biti utvrđen očekivani uticaj izmena programa o prekograničnoj saradnji na postizanje njegovih ciljeva. Uz ove zahteve podneće se i revidirani program. Stavovi od 3) do 6) ovog člana važe za izmene i dopune programa prekogranične saradnje.
- Izmene i dopune mogu se zahtevati u nekom od sledećih slučajeva:
- a) nakon srednjoročnog ponovnog razmatranja strateških dokumenata, ukoliko je došlo do takvih izmena strategija koje znatno utiču na programe prekogranične saradnje, uključujući promene u pogledu lokacije tela za ugovaranje ili izmene finansijskog plana;
- b) posle značajnih društveno-ekonomskih promena u programskoj oblasti;
- v) da bi se uzele u obzir značajne promene u prioritetima Evropske unije, kao i u nacionalnim ili regionalnim prioritetima;
- g) na osnovu rezultata vrednovanja kako je navedeno u članu 55. ovog sporazuma.

Član 69

Bilateralni sporazumi između država učesnica koji se odnose na upravljanje programima prekogranične saradnje koji se sprovedu po indirektnom upravljanju

U okviru indirektnog upravljanja, države učesnice zaključuju bilateralni sporazum za sve vreme trajanja programa prekogranične saradnje, kojim se određuju odgovornosti svake od država učesnica za sprovođenje odnosnog programa prekogranične saradnje. Bilateralni sporazum obuhvataće između ostalog:

- a) opis glavnih struktura za sprovođenje i njihovih uloga i odgovornosti;
- b) opis modaliteta upravljanja, zatim finansiranja, kontrole i revizije za program prekogranične saradnje;
- v) modalitete koji se odnose na glavne procedure za sprovođenje, uključujući i postupak za odabir operacija, kao i modalitete za praćenje na nivou programa prekogranične saradnje i na nivou operacija;
- g) modalitete za obezbeđivanje zakonitosti i regularnosti troškova koji nastanu kod korisnika, kao i da bi se obezbedile provere navedene u članu 4. stav 3. tačka b) podtačka (x) Aneksa A ovog sporazuma;
- d) korektivne mere u slučaju teškoća prilikom sprovođenja;
- đ) aranžmane za garantovanje odgovornog finansijskog upravljanja novčanim sredstvima dodeljenim programu prekogranične saradnje, uključujući i povraćaj nepropisno plaćenih iznosa;
- e) modalitete za izuzeće od plaćanja poreza u skladu sa članom 28. ovog sporazuma.

Pododeljak III

OPERACIJE

Član 70

Odabir operacija

- 1) Operacije odabrane u okviru programa prekogranične saradnje imaće jasne prekogranične uticaje i koristi.
- 2) Odabir operacija u okviru programa prekogranične saradnje vrši telo za ugovaranje putem javnih poziva za dostavljanje ponuda koji se odnose na područje prihvatljivo u okviru odnosnih programa.
- 3) Države učesnice mogu odrediti operacije i van javnog poziva za dostavljanje ponuda. U tom slučaju, operacije će biti posebno navedene u programu prekogranične saradnje u skladu sa članom 68. ovog sporazuma.
- 4) Odabrane operacije prekogranične saradnje obuhvataju korisnike iz bar dve države učesnice. Korisnici će sarađivati u pogledu izrade i sprovođenja operacija. Pored toga, oni će sarađivati i pri izboru osoblja ili finansiranju operacija ili po oba osnova.
- 5) Operacija se može sprovesti i u samo jednoj državi koja učestvuje u programu, pod uslovom da se utvrde prekogranični efekti i koristi takve operacije.

Član 71

Korisnici

- 1) Za programe prekogranične saradnje koji su navedeni u članu 63. stav 2. tačka b) ovog sporazuma, korisnici se određuju kod korisnika IPA II koji učestvuje u programu. Za programe prekogranične saradnje navedene u članu 63. stav 2. tačka v) ovog sporazuma, korisnici se određuju kod korisnika IPA II ili u državi koja učestvuje u programu na osnovu Instrumenta evropskog susedstva.
- 2) Svi korisnici bespovratnih sredstava određuju jednog korisnika operacije u programu prekogranične saradnje za vodećeg korisnika.
- 3) Vodeći korisnik preuzima odgovornost za finansijsko sprovođenje celokupne operacije, zatim vodi računa o tome da se sprovođenje operacije obavlja u skladu sa uslovima određenim u ugovoru i da uređuje odnose sa drugim korisnicima radi garantovanja odgovornog finansijskog upravljanja novčanim sredstvima dodeljenim za operaciju, uključujući i modalitete za povraćaj nepropisno isplaćenih iznosa.

Član 72

Tehnička pomoć

- 1) Svaki program prekogranične saradnje sadrži posebnu budžetsku stavku za operacije tehničke pomoći.
 - 2) Iznos pomoći IPA II namenjen za tehničku pomoć ograničiće se na 10% ukupnog iznosa namenjenog programu prekogranične saradnje.
 - 3) Operacije tehničke pomoći mogu obuhvatati, između ostalog, sledeće:
 - a) pripremu, upravljanje, praćenje, vrednovanje, informisanje, komunikaciju, umrežavanje, rešavanje po žalbama, kontrolne i revizorske aktivnosti u vezi sa sprovođenjem programa prekogranične saradnje;
 - b) aktivnosti za jačanje administrativnih kapaciteta za sprovođenje programa prekogranične saradnje;
 - v) akcije za smanjenje administrativnog opterećenja za korisnike, uključujući sistem elektronske razmene podataka, i akcije za jačanje kapaciteta tela država učesnica i razmenu najboljih praksi između njih, kao i za jačanje kapaciteta korisnika za upravljanje i korišćenje pomoći IPA II.
- Ove akcije se mogu ticati prethodnih i naknadnih programskih perioda.
- 4) Izuzetno od člana 31. ovog sporazuma, troškovi za tehničku pomoć za podršku u pripremi programa prekogranične saradnje i za uspostavljanje sistema upravljanja i kontrole mogu biti prihvatljivi za finansiranje i pre datuma usvajanja odluke Komisije za odobravanje programa prekogranične saradnje, ali ne pre 1. januara 2014. godine.

Pododeljak IV

SPROVOĐENJE

Član 73

Modaliteti sprovođenja

- 1) Programi prekogranične saradnje će se sprovoditi po direktnom ili indirektnom upravljanju.
- 2) Programima prekogranične saradnje upravlja telo za ugovaranje, koje je određeno u odluci Komisije kojom se odobrava odnosni program prekogranične saradnje.

Pododeljak V

PROGRAMSKE STRUKTURE I ORGANI I NJIHOVE ODGOVORNOSTI

Član 74

Odgovorna lica i tela za upravljanje prekograničnom saradnjom

- 1) Sledeće strukture, navedene u članu 10. ovog sporazuma, učestvovaće u upravljanju programima prekogranične saradnje kod korisnika IPA II:
 - a) Nacionalni IPA koordinatori država učesnica i, gde je primenljivo, koordinatori teritorijalne saradnje;
 - b) Nacionalni službenik za odobravanje i upravljačka struktura korisnika IPA II kod kojeg je smešteno telo za ugovaranje u slučaju kada se program prekogranične saradnje sprovodi po indirektnom upravljanju;
 - v) operativne strukture svih država učesnica koje će tesno sarađivati u programiranju i sprovođenju relevantnog programa prekogranične saradnje. U slučaju indirektnog upravljanja, operativna struktura obuhvata i telo za ugovaranje;
 - g) revizorsko telo, kada se program prekogranične saradnje sprovodi po indirektnom upravljanju.
- 2) Države učesnice će uspostaviti Zajednički odbor za praćenje (u daljem tekstu: ZOP), koji će imati i funkciju sektorskog odbora za

praćenje kako je utvrđeno u članu 53. ovog sporazuma.

3) Zajednički tehnički sekretariat (u daljem tekstu: ZTS) uspostavlja se radi pružanja pomoći Komisiji, operativnim strukturama i ZOP.

Član 75

Nacionalni IPA koordinator

Nacionalni IPA koordinatori država učesnica zajednički su odgovorni za konzistentnost ciljeva predloženih programa prekogranične saradnje sa ciljevima strateških dokumenata IPA II.

Član 76

Operativne strukture

1) Operativna struktura (ili operativne strukture) uspostavlja se u okviru uprave svake od država učesnice radi pripreme, sprovođenja i upravljanja programima prekogranične saradnje. Ista operativna struktura može se koristiti za više od jednog programa prekogranične saradnje.

2) U okviru indirektnog upravljanja, operativna struktura države kojoj su povereni zadaci sprovođenja budžeta za dati program prekogranične saradnje, obuhvataće i telo za ugovaranje.

3) Operativne strukture država učesnica tesno će sarađivati pri izvršavanju zadataka od zajedničkog interesa. One će zajednički obavljati sledeće funkcije i preuzeti sledeće obaveze:

a) priprema programa prekogranične saradnje u skladu sa članom 68. ovog sporazuma, ili revizije programa;

b) priprema bilateralnog sporazuma u skladu sa članom 69. ovog sporazuma u slučaju indirektnog upravljanja i obezbeđivanje njegovog sprovođenja;

v) saradnja pri obezbeđivanju ispunjavanja zadataka navedenih u stavovima 4. i 5. ovog člana;

g) osiguravanje učešća na sastancima ZOP i drugim bilateralnim sastancima;

d) imenovanje predstavnika u ZOP;

đ) uspostavljanje Zajedničkog tehničkog sekretarijata (ZTS) i obezbeđivanje osoblja za adekvatno funkcionisanje ZTS;

e) priprema i sprovođenje strateških odluka ZOP;

ž) pružanje podrške u radu ZOP i obezbeđivanje informacija neophodnih za izvršavanje zadataka ZOP, a posebno informacija u vezi sa napretkom operativnog programa u postizanju predviđenih ciljeva po tematskim prioritetima kako je određeno u programu prekogranične saradnje;

z) uspostavljanje sistema za prikupljanje pouzdanih informacija o sprovođenju programa prekogranične saradnje;

i) izrada godišnjih i završnih izveštaja o sprovođenju kako je navedeno u članu 80. ovog sporazuma;

j) priprema i sprovođenje koherentnog plana komunikacije i vidljivosti;

k) izrada godišnjeg plana rada za ZTS koji treba da odobri ZOP;

4) Ako se program prekogranične saradnje sprovodi u okviru indirektnog upravljanja, operativna struktura korisnika IPA II kod kojeg je smešteno telo za ugovaranje, pored onoga što je navedeno u članu 4. Aneksa A ovog sporazuma, preduzima i sledeće radnje:

a) imenovanje članova odbora za ocenu ponuda i osiguravanje da odbor za ocenu ponuda ima još jednog člana sa pravom glasa i to iz države u kojoj nije smešteno telo za ugovaranje, pri čemu telo za ugovaranje imenuje u skladu sa svojim isključivim pravom, predsedavajućeg i sekretara komisije;

b) operativno praćenje i upravljanje operacijama u tesnoj saradnji sa drugom državom učesnicom.

5) Ako operativna struktura korisnika IPA II kod kojeg je smešteno telo za ugovaranje, ne može da vrši provere predviđene u članu 4. stav 3. tačka b) podtačka (x) Aneksa A ovog sporazuma na čitavom programskom području, države učesnice će se dogovoriti o načinu vršenja provere upravljanja. Modaliteti za vršenje takvih provera utvrdiće se u bilateralnim sporazumima navedenim u članu 69. ovog sporazuma.

Član 77

Revizorsko telo

1) Revizorsko telo za program prekogranične saradnje biće revizorsko telo one države u kojoj je smešteno telo za ugovaranje.

2) Funkcije revizorskog tela navedene su u članu 5. Aneksa A ovog sporazuma.

3) Kada revizorsko telo navedeno u stavu 1. ovog člana nema ovlašćenje da neposredno vrši svoje funkcije na čitavoj teritoriji koju pokriva program prekogranične saradnje, u tome će mu pomoći grupa revizora koju sačinjavaju po predstavnik iz svake države koja učestvuje u

programu prekogranične saradnje. Grupom revizora predsedava revizorsko telo korisnika IPA II u kome je smešteno telo za ugovaranje programa prekogranične saradnje. Specifični modaliteti za vršenje takvih funkcija određuju se u bilateralnim sporazumima iz člana 69. ovog sporazuma.

Član 78

Zajednički odbor za praćenje (ZOP)

- 1) Države učesnice uspostavljaju ZOP najkasnije šest meseci po stupanju na snagu prvog finansijskog sporazuma.
- 2) Svaka država učesnica imenuje svoje predstavnike u ZOP.
- 3) ZOP sačinjavaju predstavnici nacionalnih IPA koordinatora ili koordinatora teritorijalne saradnje, po potrebi, kao i predstavnici država učesnica (nacionalnih, regionalnih, lokalnih tela), uključujući operativne strukture prekogranične saradnje, i po potrebi druge zainteresovane strane, kao što su organizacije civilnog društva. Evropska komisija učestvuje u radu ZOP u savetodavnom svojstvu.
- 4) Radom ZOP predsedava država učesnica u kojoj nije smešteno telo za ugovaranje.
- 5) ZOP se sastaje bar dva puta godišnje. Sastanci se mogu zakazivati i *ad hoc* na inicijativu država učesnica ili Komisije.
- 6) ZOP usvaja poslovnik o radu koji se priprema u konsultacijama sa operativnim strukturama i Komisijom.
- 7) Sve države učesnice imaju jednako prava glasa bez obzira na broj predstavnika koje su imenovala.
- 8) Zajednički odbor za praćenje ima sledeće odgovornosti:
 - a) određivanje tematskih prioriteta, specifičnih ciljeva, krajnjih korisnika i poseban fokus svakog javnog poziva za dostavljanje ponuda koji odobrava Komisija;
 - b) ispitivanje i davanje savetodavnog mišljenja o spisku operacija koje se odabiraju u okviru javnog poziva za dostavljanje ponuda pre donošenja odluke o dodeli bespovratnih sredstava. Telo za ugovaranje donosi konačnu odluku o dodeli bespovratnih sredstava;
 - v) razmatranje ostvarenog napretka u pogledu ostvarivanja posebnih ciljeva, očekivanih rezultata i postignuća po tematskim prioritetima, kako je određeno u programu prekogranične saradnje, na osnovu informacija koje obezbede operativne strukture država učesnica. Napredak će se pratiti na osnovu pokazatelja utvrđenih u programu prekogranične saradnje;
 - g) ispitivanje relevantnih nalaza i zaključaka, kao i predloga za preduzimanje naknadnih korektivnih mera koje proizilaze iz provera na terenu, praćenja i evaluacija, ukoliko su dostupne;
 - d) odobravanje predloga za revidiranje programa prekogranične saradnje. Kada god je potrebno, može davati predloge za izmene i dopune programa prekogranične saradnje, kako je navedeno u članu 68. ovog sporazuma, da bi se obezbedilo postizanje ciljeva programa prekogranične saradnje i jačanje efikasnosti, delotvornosti, uticaja i održivosti pomoći IPA II. ZOP takođe može davati preporuke za unapređivanje sprovođenja programa prekogranične saradnje;
 - đ) ispitivanje i odobravanje plana komunikacije i vidljivosti za program prekogranične saradnje;
 - e) ispitivanje i odobravanje plana vrednovanja kako je navedeno u članu 57. stav 2. ovog sporazuma;
 - ž) ispitivanje i odobravanje godišnjih i završnih izveštaja o sprovođenju kako je navedeno u članu 80. ovog sporazuma;
 - z) ispitivanje i odobravanje godišnjeg plana rada Zajedničkog tehničkog sekretarijata.
- 9) ZOP podnosi izveštaje Odboru za praćenje IPA II u državi u kojoj je smešteno telo za ugovaranje.

Član 79

Zajednički tehnički sekretarijat (ZTS)

- 1) Za svaki program prekogranične saradnje uspostavlja se ZTS radi pružanja pomoći Komisiji, operativnim strukturama i ZOP. ZTS će biti smešten u državi u kojoj je smešteno telo za upravljanje. ZTS može imati pridruženu kancelariju (antenu) u drugoj državi učesnici.
- 2) Rad ZTS finansira se iz budžeta tehničke pomoći.
- 3) Osoblje ZTS čine državljani obe države koje učestvuju u programu prekogranične saradnje.
- 4) Radom ZTS upravlja operativna struktura države u kojoj je smešteno telo za ugovaranje.
- 5) Svake godine, operativne strukture pripremaju plan rada ZTS, koji se dostavlja ZOP na uvid i odobravanje.
- 6) ZTS može odgovarati, između ostalog, za izvršavanje sledećih zadataka:
 - a) organizovanje sastanaka ZOP, uključujući izradu i distribuciju zapisnika;
 - b) pružanje pomoći potencijalnim učesnicima poziva u okviru programa prekogranične saradnje u pronalaženju partnera i izradi projekata, organizovanje informativnih dana i radionica; razvijanje i održavanje mreže zainteresovanih strana;

- v) davanje saveta korisnicima bespovratnih sredstava u sprovođenju projekta;
- g) podrška u radu evaluacionih komisija;
- d) priprema, preduzimanje poseta i izveštavanje o posetama radi praćenja nad sprovođenjem operacija prekogranične saradnje;
- đ) uspostavljanje sistema za prikupljanje pouzdanih informacija o sprovođenju programa prekogranične saradnje;
- e) obezbeđivanje relevantnih informacija za godišnje i završne izveštaje o sprovođenju programa prekogranične saradnje;
- ž) planiranje i sprovođenje informativnih kampanja i drugih aktivnosti u vezi sa jačanjem svesti javnosti o programu prekogranične saradnje, uključujući objavljivanje promotivnog materijala o prekograničnom programu i održavanje internet sajta programa prekogranične saradnje.

Pododeljak VI

IZVEŠTAVANJE

Član 80

Godišnji i završni izveštaji o sprovođenju

1) u skladu sa članom 60. ovog sporazuma, operativne strukture pripremaju godišnji i završni izveštaj o sprovođenju za svaki program prekogranične saradnje za potrebe izveštavanja na osnovu članova 58. i 59. ovog sporazuma. Završni izveštaj može obuhvatati poslednji godišnji izveštaj. Izveštaj se izrađuje po modelu izveštaja koji je priložen uz finansijski sporazum i obuhvata, između ostalog, sledeće:

a) napredak učinjen pri sprovođenju programa prekogranične saradnje a posebno u pogledu postizanja određenih ciljeva po tematskim prioritetima, uključujući kvantitativne i kvalitativne elemente koji ukazuju na napredak u vezi sa ciljevima;

b) informacije o merama preduzetim za obezbeđivanje kvaliteta i delotvornosti sprovođenja, a posebno:

(i) mere za praćenje, uključujući modalitete prikupljanja podataka i, gde je primenljivo, mere za vrednovanje;

(ii) kratak pregled svih značajnih problema uočenih pri sprovođenju prekograničnog programa i svih preduzetih korektivnih aktivnosti;

(iii) preporuke za korektivne aktivnosti;

v) mere preduzete za obezbeđivanje vidljivosti i upoznavanje javnosti sa prekograničnim programom;

g) detaljne informacije o finansijskom sprovođenju programa prekogranične saradnje.

Informacije određene u tački (g) ovog stava obezbeđuje telo za ugovaranje programa i biće obuhvaćene izveštajima isključivo u okviru indirektnog upravljanja.

2) Po pregledanju i odobrenju ZOP, izveštaji se dostavljaju Nacionalnom IPA koordinatorskom i Nacionalnom službeniku za odobravanje korisnika IPA II kod kojeg je smešteno telo za ugovaranje, a radi dostavljanja Nacionalnim IPA koordinatorskim drugih država učesnika kao i Komisiji u skladu sa zahtevima u pogledu izveštavanja određenih u članovima 58. i 59. ovog sporazuma.

Odeljak IX

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 81

Komunikacija

Razmena informacija i dokumenata između Komisije i korisnika IPA II u pogledu programa, akcionih dokumenata i njihovih izmena i dopuna, kao i dokumentacije koja se tiče sprovođenja akcija, po mogućstvu će se u najvećoj meri obavljati elektronskim putem. Komisija i korisnik IPA II dogovoriće se o modalitetima razmene podataka što će se urediti u sektorskom ili finansijskom sporazumu.

Član 82

Konsultacije

1) Svako pitanje koje se odnosi na izvršenje ili tumačenje ovog sporazuma biće predmet konsultacija između ugovornih strana, što će, ukoliko je nužno, za rezultat imati izmene i dopune ovog sporazuma.

2) U slučaju propuštanja ispunjavanja obaveza određenih u ovom sporazumu, koje nisu adresirane blagovremenim korektivnim merama, Komisija može obustaviti finansiranje aktivnosti na osnovu IPA II.

3) Korisnik IPA II može se u celosti ili delimično odreći sprovođenja pomoći IPA II. U tu svrhu, korisnik IPA II dostaviće obaveštenje o tome bar 6 meseci unapred. Ugovorne strane ovog sporazuma bliže će odrediti takvo odricanje razmenom pisama ili izmenama i dopunama relevantnog Finansijskog sporazuma.

Član 83

Rešavanje nesuglasica, arbitraža

- 1) Nesuglasice koje nastanu usled tumačenja ili izvršenja ovog sporazuma biće rešavane mirnim putem kroz konsultacije, kao što je to predviđeno članom 82. ovog sporazuma. Ugovorne strane će u pisanoj formi saopštiti svoje stavove i rešenja koja smatraju mogućim po pitanju nesuglasica. Ugovorna strana će odgovoriti na zahtev druge ugovorne strane za rešenje mirnim putem u roku od 30 dana. Po isteku ovog perioda, ili ukoliko pokušaj da se dođe do rešenja mirnim putem ne dovede do dogovora u roku od 60 dana od prvog zahteva, bilo koja ugovorna strana može obavestiti drugu stranu da smatra da postupak rešenja mirnim putem nije uspeo.
- 2) U slučaju da rešenje mirnim putem nije moguće, bilo koja od ugovornih strana problem može uputiti na arbitražu u skladu sa Pravilima arbitraže Stalnog arbitražnog suda iz 2012. godine koja su na snazi na dan stupanja na snagu ovog sporazuma.
- 3) Jezik koji će se koristiti u arbitražnim postupcima biće engleski. Organ koji će vršiti imenovanje je Generalni sekretar Stalnog arbitražnog suda, i to nakon prijema pisanog zahteva koji podnese bilo koja od ugovornih strana. Ugovorne strane se saglašavaju da se pridržavaju arbitražne odluke. Odluka arbitra biće obavezujuća za sve strane i neće postojati mogućnost ulaganja žalbe.

Član 84

Sporovi sa trećim licima

- 1) Bez zadiranja u nadležnost bilo kog suda koji je u ugovoru koji se finansira iz IPA II određen kao nadležni sud za sporove nastale između ugovornih strana u vezi sa tim ugovorom, Unija će na teritoriji Republike Srbije uživati imunitet kada su u pitanju parnice, uključujući arbitražu, osim kako je određeno u članu 83. ovog sporazuma, i zakonski postupci u vezi sa bilo kojim sporom nastalim između Evropske komisije i/ili korisnika IPA II i trećeg lica, odnosno između trećih lica, a koji se neposredno ili posredno odnosi na pružanje pomoći IPA II Korisniku na osnovu ovog sporazuma, osim ako se Unija izričito odrekla tog imuniteta.
- 2) Korisnik IPA II će u bilo kom zakonskom ili upravnom postupku pred sudom, tribunalom ili organima uprave u Republici Srbiji braniti ovaj imunitet i zauzeti stav kojim se uzimaju u obzir interesi Unije. Tamo gde je to potrebno, korisnik IPA II i Komisija će obaviti prethodne konsultacije o tome koji će se stav zauzeti.

Član 85

Obaveštenja

- 1) Sva komunikacija u vezi sa ovim sporazumom sačinjava se u pisanoj formi, na engleskom jeziku. Svako saopštenje mora biti potpisano i dostavljeno kao originalni dokument, ili kao skenirani originalni dokument.
- 2) Sva komunikacija u vezi sa ovim sporazumom šalje se na sledeće adrese:

Za Komisiju:
Evropska komisija
Generalni direktorat za proširenje
Poštanska adresa
Rue de la Loi 15
B-1049 Brisel Belgija
Faks: +32 229 68727
E-mail: elarg-c@ec.europa.eu

Za Korisnika IPA
Ministar bez portfelja zadužen za evropske integracije
Nacionalni IPA koordinator
Nemanjina 11, Beograd, Srbija
Faks: +381 11 3617 597
E-mail: kabinet@eu.rs

Član 86

Aneksi

Aneksi ovog sporazuma su sastavni deo ovog okvirnog sporazuma.

Član 87

Stupanje na snagu

Ovaj sporazum stupa na snagu onog dana kada poslednja ugovorna strana u pisanoj formi obavesti drugu da je odobrila sporazum u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom ili procedurom ugovorne strane.

Član 88

Važenje Okvirnog sporazuma za IPA

Okvirni sporazumi zaključeni između Komisije i Republike Srbije ostaju da važe za pomoć koja je odobrena na osnovu prethodnih instrumenata pretpristupne pomoći, dok se pružanje te pomoći ne okonča u skladu sa rokovima relevantnih okvirnih sporazuma.

Član 89

Izmene i dopune

Sve izmene i dopune sa kojima se saglase ugovorne strane biće u pisanoj formi i sačinjavaće deo ovog sporazuma. Takve izmene i dopune stupiće na snagu u skladu sa procedurom utvrđenom u članu 87. stav 1. ovog sporazuma.

Član 90

Prestanak važenja

1) Ovaj sporazum će ostati na snazi neodređeno vreme, izuzev u slučaju da bude raskinut pisanim obaveštenjem jedne od ugovornih strana. Sporazum će prestati da važi u roku od 3 meseca od dana pisanog obaveštenja.

2) Po prestanku važenja ovog sporazuma, prestaće i svaka pomoć čije je sprovođenje u toku, osim kada je u pitanju poštovanje stečenih prava koja proizlaze iz određenih ugovora finansiranih iz sredstava IPA II.

Ovaj sporazum je sačinjen u dva originalna primerka na engleskom jeziku.

Potpisan, za i u ime Vlade Republike Srbije,
U Beogradu, 23. decembra 2014.

g-đa Jadranka Joksimović, s.r.

Ministar bez portfelja zadužen za evropske integracije

Potpisan, za i u ime Komisije,

U Briselu, 19. decembra 2014.

g-din Jean-Eric Paquet, s.r.

Direktor

Aneks A

ULOGE I ODGOVORNOSTI STRUKTURA, LICA I TELA U SKLADU SA ČLANOM 10. OVOG SPORAZUMA

Uvodna napomena:

U ovom pregledu prikazane su glavne uloge i zajedničke odgovornosti odgovarajućih struktura, organa i tela. Ovaj pregled se ne smatra iscrpnim. Dopunjuje osnovni deo ovog sporazuma.

Član 1

Nacionalni IPA koordinator (NIPAK)

Korisnik IPA II imenuje nacionalnog IPA koordinatora. Nacionalni IPA koordinator je visoko rangirani predstavnik Vlade ili državne uprave korisnika IPA II koji raspolaže odgovarajućim ovlašćenjima. Pored uloga i odgovornosti preciziranih u članu 6. stav 2, članu 16. stav 2. i članovima 59. i 75. ovog sporazuma, kada se poslovi u vezi sa izvršavanjem budžeta poveravaju korisniku IPA II, NIPAK će:

a) preduzimati mere kako bi tokom sprovođenja pomoći IPA II obezbedio odgovarajuće usredsređivanje na ciljeve postavljene u akcijama odnosno programima zbog kojih su povereni poslovi izvršavanja budžeta;

b) U skladu sa članom 57. ovog sporazuma, u konsultacijama sa Komisijom, koordinira izradu plana vrednovanja kojim se predstavljaju aktivnosti vrednovanja koje će se sprovoditi u različitim fazama sprovođenja u skladu sa odredbama člana 55. ovog sporazuma.

Član 2

Nacionalni službenik za odobravanje

1) Korisnik IPA II imenuje nacionalnog službenika za odobravanje. Nacionalni službenik za odobravanje je visoko rangirani predstavnik Vlade ili državne uprave korisnika IPA II koji raspolaže odgovarajućim ovlašćenjima.

2) Nacionalni službenik za odobravanje snosi celokupnu odgovornost za finansijsko upravljanje sredstvima pomoći IPA II Republici Srbiji kao i za obezbeđivanje zakonitosti i regularnosti trošenja. Nacionalni službenik za odobravanje je posebno odgovoran za:

a) upravljanje računima i finansijskim poslovima u okviru IPA II;

b) efikasno funkcionisanje sistema interne kontrole u realizaciji pomoći IPA II u skladu sa aneksom B ovog sporazuma.

Pri obavljanju ovih funkcija, nacionalni službenik za odobravanje može da obavlja provere na terenu.

3) U cilju obavljanja poslova iz svoje nadležnosti preciziranih u stavu 2. tačka (a), nacionalni službenik za odobravanje, uz podršku Nacionalnog fonda obavlja sledeće zadatke:

a) priprema i podnosi Komisiji završne račune koji uključuju sledeće podatke:

(i) nastale i plaćene troškove;

(ii) i, po potrebi, uključuje podatke o prefinansiranju u okviru zahteva za plaćanje i potvrđuje da oni potiču iz pouzdanih sistema obračunskog računovodstva ustanovljenih u skladu sa tačkom b) ovog člana, zatim potvrđuje njihovu tačnost i zasnovanost na pratećoj dokumentaciji koja se može proveriti, kao i da su podaci bili predmet verifikacije operativnih struktura i upravljačkih struktura. Po završetku programa, nacionalni službenik za odobravanje podnosi završni račun;

b) obezbeđuje postojanje obračunskog sistema računovodstva koji unosi i memoriše, u kompjuterskom obliku, računovodstvenu evidenciju za svaku radnju/aktivnost/operaciju i koji podržava sve podatke potrebne za sastavljanje zahteva za plaćanje i godišnjih finansijskih izveštaja odnosno bilansa. Takav sistem pruža tačne, potpune, pouzdane i blagovremene informacije i obuhvata evidenciju iznosa koji mogu biti predmet povraćaja, zatim evidenciju već povraćenih iznosa i povučenih iznosa posle ukidanja celokupne ili delimične pomoći IPA II za program odnosno akciju;

v) obezbeđuje transfer novčanih sredstava na operativne strukture odnosno primaoc;e;

g) po potrebi potvrđuje postojanje i tačnost stavki sufinansiranja i obezbeđuje dovoljan iznos sredstava u nacionalnom fondu kako bi se premostio eventualni manjak zbog zakasnelog transfera sredstava od Komisije odnosno zbog plaćanja po nalogima za povraćaj koje izda Komisija;

d) vrši potrebne finansijske korekcije u vezi sa nepravilnostima kako je predviđeno članom 51. ovog sporazuma, a u skladu sa članom 17. Uredbe o sprovođenju IPA II i članom 42. ovog sporazuma i, u skladu sa nacionalnim procedurama za povraćaj sredstava, vrši povraćaj doprinosa Unije koji je plaćen primaocu u slučajevima pomenutim u članu 51. stav 5. ovog sporazuma, a na način koji je predviđen u članu 41. ovog sporazuma;

đ) uzima u obzir, prilikom sastavljanja i dostavljanja finansijskih izveštaja i izjava i zahteva za plaćanje, kako je navedeno u tački (a) stava 3), rezultate svih revizija koje je sproveo revizorsko telo odnosno koje su u nadležnosti revizorskog tela;

e) predstavlja glavni kontakt za protok finansijskih informacija između Komisije i korisnika IPA II kao i za sva pitanja u vezi sa finansijskim odredbama ovog sporazuma.

4) U smislu stava 2. tačka b) ovog člana, nacionalni službenik za odobravanje, uz saradnju funkcije za podršku nacionalnom službeniku za odobravanje obavlja sledeće zadatke:

a) obezbeđuje uverenje o zakonitosti i regularnosti osnovnih transakcija;

b) uvodi efektivne i srazmerne mere protiv prevare uzimajući u obzir prepoznate rizike i osigurava izveštavanje u skladu sa članom 51. stav 2. ovog sporazuma, istovremeno informišući o takvom izveštavanju Službu za koordinaciju borbe protiv prevara navedenu u članu 50. stav 2. ovog sporazuma;

v) odgovoran je za praćenje delovanja upravljačke strukture i operativnih struktura u smislu ispunjavanja zahteva navedenih u tačkama a), b) i g) stava 3. člana 12. ovog sporazuma i u aneksu B ovog sporazuma, a u slučaju nepoštovanja ovih zahteva, odgovoran je da o tome bez odlaganja obavesti Komisiju bez i da preduzme odgovarajuće zaštitne mere u vezi sa izvršenim plaćanjima ili potpisanim ugovorima;

g) obezbeđuje postojanje kao i efikasno funkcionisanje sistema interne kontrole koja se odnosi na upravljanje sredstvima pomoći IPA II;

d) osigurava izveštavanje o sistemima upravljanja i kontrole i razmatra kadrovske kapacitete za pripremu i sprovođenje programa u okviru operativnih struktura uključenih u programiranje i sprovođenje akcija;

đ) osigurava postojanje i delotvorno funkcionisanje sistema izveštavanja i informisanja;

e) prati nalaze iz revizorskih izveštaja revizorskog tela, sačinjenih u skladu sa članom 5. stav 2. aneksa A ovog sporazuma. Pri tome nacionalni službenik za odobravanje:

(i) odlučuje o tome da li je potrebno sprovesti određene korektivne mere u cilju unapređenja sistema upravljanja i interne kontrole, evidentira odluke u vezi sa tim i osigurava blagovremeno sprovođenje potrebnih mera za unapređenje;

(ii) po potrebi vrši korekcije zahteva za plaćanje koji se dostavljaju Komisiji;

ž) pri sastavljanju izjave o upravljanju u skladu sa tačkom b) člana 59. stav 2., uzima u obzir rezultate svih revizija koje je obavilo ili za koje je nadležno revizorsko telo;

z) bez odlaganja obaveštava Evropsku komisiju o svakoj značajnoj promeni koja se odnosi na sisteme upravljanja i kontrole radi ispitivanja i odobravanja pre njihove realizacije;

i) koordinira pripremu konsolidovanih akcionih planova namenjenih za otklanjanje nedostataka utvrđenih u sistemima upravljanja i kontrole.

5) Nacionalni službenik za odobravanje sastavlja i dostavlja Komisiji dokumenta predviđena članom 59. stav 2. ovog sporazuma, do 15. februara naredne finansijske godine.

Član 3

Upravljačka struktura

- 1) Upravljačku strukturu čine Nacionalni fond i funkcija za podršku nacionalnom službeniku za odobravanje. Uloge i nadležnosti Nacionalnog fonda i funkcije za podršku biće na adekvatan način podeljene.
- 2) Nacionalni fond odgovora nacionalnom službeniku za odobravanje i smešten je u ministarstvu korisnika IPA II nadležnom za poslove finansija i deluje u svojstvu centralnog državnog trezora. Nacionalni fond pruža pomoć nacionalnom službeniku za odobravanje u obavljanju poslova iz njegove/njene nadležnosti, a posebno onih poslova koji se tiču upravljanja računima uspostavljenih u okviru sprovođenja pretpristupne pomoći IPA II i finansijskih poslova navedenih u članu 2. stav 3. ovog aneksa i zadužen je za poslove finansijskog upravljanja sredstvima pomoći IPA II koji su u nadležnosti nacionalnog službenika za odobravanje.
- 3) Nacionalni fond je naročito zadužen za:
- (a) vođenje i organizovanje centralnih bankovnih računa za novčana sredstva iz pretpristupne pomoći EU;
 - (b) podnošenje zahteva za novčanim sredstvima i prijem svih uplata iz budžeta Unije;
 - (v) odobravanje transfera takvih uplata do operativnih struktura odnosno primalaca;
 - (g) povraćaj novčanih sredstava u budžet Unije po nalogima za povraćaj koje je izdala Komisija;
 - (d) pružanje pomoći nacionalnom službeniku za odobravanje prilikom pripreme finansijskih izveštaja za Komisiju;
 - (d) funkcionisanje kompjuterizovanog obračunskog sistema računovodstva koji blagovremeno daje tačne, kompletne i pouzdane podatke.
- 4) Kada god je celishodno, razmena informacija sa Komisijom u vezi sa finansijskim poslovima vrši se elektronskim putem uz primenu procedura dogovorenih između Komisije i korisnika IPA II.
- 5) Funkcija za podršku nacionalnom službeniku za odobravanje odgovara nacionalnom službeniku za odobravanje i pomaže mu prilikom obavljanja poslova utvrdjenih u članu 2. stav 4. i stav 5. ovog aneksa.

Član 4

Operativna struktura (operativne strukture)

- 1) Operativna struktura (operativne strukture) se uspostavlja u okviru državne uprave korisnika IPA II radi pripreme, sprovođenja i upravljanja pretpristupnom pomoći EU obezbeđenom u okviru IPA II.
- 2) Operativna struktura je odgovorna za poslove pripreme, sprovođenja, informisanja i vidljivosti koji su predviđeni u čl. 23. i 24. ovog sporazuma, kao i za poslove praćenja, izveštavanja o programima i njihovog vrednovanja kada je to relevantno, u skladu sa načelom odgovornog finansijskog upravljanja. Odgovorna je za zakonitost i regularnost rashoda nastalih prilikom realizacije programa pod njenom nadležnošću.
- 3) Operativna struktura vrši sledeće funkcije i preuzima obaveze:
- a) u pogledu upravljanja programom, operativna struktura:
 - (i) prati realizaciju programa, predlaže izmene i dopune, po potrebi, i pruža sektorskom odboru za praćenje informacije o napredovanju programa u postizanju ciljeva, posebno na osnovu utvrdjenih prekretnica i pokazatelja kao i na osnovu finansijskih podataka;
 - (ii) daje sve informacije potrebne za izveštaje koje sastavljaju i dostavljaju Komisiji nacionalni IPA koordinator (NIPAK) i nacionalni službenik za odobravanje kako je precizirano u članu 59. ovog sporazuma. Od operativne strukture može se zahtevati da pripremi sveobuhvatan finansijski izveštaj koji se odnosi na celu finansijsku godinu i koji će Komisiji dostaviti NIPAK, pošto izveštaj bude prethodno razmotren od strane nadležnog sektorskog odbora za praćenje;
 - (iii) deli sve informacije u okviru operativne strukture koje su važne za obavljanje dodeljenih poslova i za sprovođenje akcija;
 - (iv) odgovorna je za izradu plana vrednovanja i sprovođenje vrednovanja programa, i sprovodi prethodno, periodično i naknadno (ex-ante, interim i ex-post) vrednovanje u skladu sa članom 55. ovog sporazuma.
 - b) U pogledu izbora i kontrole akcija i finansijskog upravljanja, operativna struktura, u skladu sa relevantnim članovima ovog sporazuma:
 - (i) omogućava da se izbor i odobravanje akcija koje će biti finansijski podržane sprovede u skladu sa postupcima i kriterijumima koji se primenjuju na odnosnu oblast politika odnosno program;
 - (ii) organizuje nabavku i postupak dodele bespovratnih sredstava, kao i ugovaranje;
 - (iii) utvrđuje postupke koji se odnose na čuvanje svih dokumenata u vezi sa nabavkama, dodelom bespovratnih sredstava, ugovaranjem, finansijskim upravljanjem, kontrolama i revizijama i koji su neophodni da bi se obezbedio adekvatan revizorski trag;
 - (iv) vrši uplate primaocima i povraćaj naplatom od primalaca pomoći IPA II;
 - (v) osigurava da sva tela u okviru operativne strukture koja učestvuju u sprovođenju akcija imaju ili zaseban računovodstveni sistem ili

adekvatnu računovodstvenu kodifikaciju za sve transakcije koje se odnose na konkretnu akciju;

(vi) osigurava da nacionalni službenik za odobravanje prima sve potrebne informacije o procedurama i proverama upravljanja koje su sprovedene u vezi sa trošenjem sredstava;

(vii) uspostavlja obračunski sistem računovodstva koji vrši kompjuterizovani unos i memorisanje, računovodstvene evidencije za svaku akciju/aktivnost i koji podržava sve podatke potrebne za pripremu zahteva za plaćanje kao i za pripremu godišnjeg finansijskog izveštaja ili izjave, kao i za izvršavanje naloga, plaćanja i praćenja pri sprovođenju akcije;

(viii) uspostavlja sistem za blagovremeno izveštavanje o nepravilnostima i za preduzimanje efikasnih i srazmernih mera protiv prevare, uzimajući u obzir prepoznate rizike;

(ix) uspostavlja sistem za prepoznavanje svih dugovanja i za evidentiranje svih dugova u glavnu knjigu dužnika, uključujući i nepravilnosti, pre njihovog prijema;

(x) potvrđuje da je rashod koji je nastao, koji je plaćen i prijavljen nacionalnom službeniku za odobravanje, u skladu sa propisima Unije i primenljivim nacionalnim zakonodavstvom, zatim da je u skladu sa programom, sa uslovima podrške akcije i uslovima iz ugovora, da je roba isporučena odnosno usluge izvršene i da su zahtevi za plaćanje primaoca tačni.

Ove kontrole upravljanja obuhvataju administrativne, finansijske, tehničke i fizičke aspekte svake akcije i uključuju:

- kompletnu administrativnu proveru prateće dokumentacije u vezi sa svakom obavezom i plaćanjem;

- neposrednu fizičku proveru, pri čemu se u određivanju učestalosti i obima ovih provera u obzir uzimaju, između ostalog, vrsta akcije, iznos javnog rashoda i stepen prepoznatog rizika.

(xi) omogućava internu reviziju tela u okviru operativne strukture;

(xii) osigurava usaglašenost sa zahtevima koji se odnose na informisanje, publicitet, transparentnost, vidljivost i komunikaciju, predviđene članovima 23. i 24. ovog sporazuma;

v) tela u okviru operativne strukture vode evidenciju međusobnih dogovora u pisanom obliku. Rukovodioci ovih tela se jasno određuju i odgovaraju za obavljanje dodeljenih dužnosti. Korisnik IPA II će obezbediti uslove za obavljanje njihovih dužnosti i obaveza. Tela u okviru operativne strukture odgovorna su rukovodiocu odnosno operativne strukture.

Član 5

Revizorsko telo

1) Korisnik IPA II uspostavlja revizorsko telo koje je nezavisno od NIPAK, zatim od nacionalnog službenika za odobravanje, od upravljačke strukture i od operativne strukture (operativnih struktura) i ima neophodnu finansijsku autonomiju. Njegovo delovanje mora da bude u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije. Rukovodioca revizorskog tela imenuje korisnik IPA II. Rukovodilac revizorskog tela treba da poseduje odgovarajuće sposobnosti, znanje i iskustvo u oblasti revizije potrebne za obavljanje ove dužnosti.

2) Revizorsko telo sprovodi revizije sistema upravljanja i kontrole i revizije akcija, transakcija i godišnjih računa prema međunarodno priznatim standardima revizije i u skladu sa revizorskom strategijom. Ovi standardi mogu biti dopunjeni na osnovu daljih uputstava i definicija Komisije.

3) Pod odgovornošću svog rukovodioca, revizorsko telo vrši sledeće funkcije i preuzima sledeće odgovornosti:

a) prema modelu iz Aneksa E ovog sporazuma, priprema revizorsku strategiju na period od 3 godine uz ažuriranje strategije na godišnjem nivou. Revizorska strategija utvrđuje revizorsku metodologiju, metode uzorkovanja koje će se primeniti na revizije akcija i transakcija, kao i planiranje revizija. Revizije će se fokusirati na proveru:

(i) kompletnosti, tačnosti i istinitosti godišnjih finansijskih izveštaja odnosno izjava i odnosnih godišnjih računa;

(ii) efikasnosti i delotvornosti funkcionisanja sistema upravljanja, kontrole i nadzora;

(iii) zakonitosti i regularnosti odnosnih transakcija.

Revizorsko telo dostavlja revizorsku strategiju koja se odnosi na period od naredne tri godine Evropskoj komisiji u periodu do kraja novembra svake godine, uz dostavljanje kopije dokumenta nacionalnom službeniku za odobravanje. U slučaju da se za više od jednog programa koristi zajednički sistem upravljanja i kontrole, može se pripremiti jedinstvena revizorska strategija za date programe odnosno akcije.

b) sastavlja i podnosi izveštaje i mišljenja Komisiji i Vladi Republike Srbije, uz dostavljanje kopije ovih dokumenata nacionalnom IPA koordinatoru i nacionalnom službeniku za odobravanje, i to na sledeći način:

(i) u skladu sa članom 60. stav 5. podstav 2. Finansijske uredbe i prema modelu datom u aneksu D ovog sporazuma, do 15. marta svake godine dostavlja **godišnje mišljenje revizora**, o godišnjim finansijskim izveštajima odnosno izjavama i o odnosnim godišnjim računima za prethodnu finansijsku godinu, obuhvatajući njihovu potpunost, tačnost i istinitost i o funkcionisanju sistema upravljanja, kontrole i nadzora i zakonitosti i regularnosti odnosnih transakcija;

(ii) do 15. marta svake godine, zajedno sa godišnjim mišljenjem revizora, dostavlja **godišnji izveštaj o aktivnostima revizije** koji je pripremljen u skladu samodelom iz aneksa G ovog sporazuma i koji takođe sadrži nalaze revizija sprovedenih u skladu sa revizorskom

strategijom u datom periodu i koji predstavljaju osnov za formulisanje godišnjeg mišljenja revizora. Godišnji izveštaj revizora utvrđuje, između ostalog, sve nedostatke otkrivene u sistemima upravljanja, kontrole i nadzora i sve korektivne mere koje su preduzete odnosno planirane od strane nacionalnog službenika za odobravanje, Nacionalnog fonda i/ili operativne strukture;

(iii) **mišljenje svakom završnom računu** potrebnom za završetak bilo kog programa ili dela programa, a koji je nacionalni službenik za odobravanje dostavio Komisiji. Takvo mišljenje se odnosi na osnovanost zahteva za završna plaćanja i tačnost finansijskih informacija. Kada god je celishodno, ovo mišljenje će se oslanjati na završni izveštaj o aktivnostima revizije. Mišljenje o završnom računu se priprema u skladu sa modelom iz Aneksa D ovog sporazuma. Revizorsko telo dostavlja mišljenje u roku od tri meseca od datuma kada je nacionalni službenik za odobravanje podneo relevantni završni račun.

v) Dalji posebni zahtevi za revizorsku strategiju i/ili izveštaje i mišljenja pomenuta u tački b) ovog stava mogu biti određeni u sektorskim ili finansijskim sporazumima.

Aneks B

OKVIR INTERNE KONTROLE

Tipski spisak oblasti i zahteva utvrđenih u članu 12. stav 3. tačka a) ovog sporazuma

i. Kontrolna sredina

a) Politike etike i integriteta:

- predočiti posvećenost organizacije integritetu i etičkim vrednostima
- omogućiti da se kultura/sistem organizacije koju zahteva najviše rukovodstvo razume u celoj organizaciji
- obezbediti postojanje procedura za prepoznavanje i sprečavanje sukoba interesa

b) Nadzor rukovodstva nad sprovođenjem poslova dodeljenih podređenima:

- obezbediti da su procedure i strukture za nadzor uspostavljene, uključujući i one za izveštavanje od strane podređenih aktera
- obezbediti odgovornost u okviru sistema putem sprovođenja proaktivnih i kontinuiranih aktivnosti nadzora

v) Uspostavljanje struktura, pravaca izveštavanja, odgovarajućih organa i utvrđivanje njihovih odgovornosti:

- obezbediti utvrđivanje i uspostavljanje struktura na svim nivoima na način koji će omogućiti ostvarivanje utvrđenih ciljeva i adekvatnu podelu poslova i uloga relevantnim subjektima

- obezbediti adekvatan zakonski osnov i ovlašćenja subjektima i pojedincima u pogledu poslova i funkcija koje obavljaju

- obezbediti da se pravci izveštavanja formiraju unutar i između subjekata kako bi se osigurao protok informacija koji je neophodan za upravljanje aktivnostima svakog subjekta i kako bi se omogućila odgovornost na svim nivoima organizacije

- osigurati da se ovlašćenja i nivoi odgovornosti budu utvrđuju i dodeljuju na osnovu pokazane sposobnosti i dodeljenih poslova:

(i) Više rukovodstvo - ima ovlašćenja za donošenje značajnijih odluka, nadzire rukovodstvo u obavljanju dodeljenih poslova, utvrđuje smernice, daje uputstva i uspostavlja sistem kontrole kako bi omogućilo rukovodstvu i ostalim zaposlenima da razumeju i obavljaju svoja zaduženja koja se tiču interne kontrole.

(ii) Rukovodstvo - na nivou svojih nadležnosti usmerava i omogućava sprovođenje smernica i uputstava višeg rukovodstva.

(iii) Zaposleni - shvataju standarde ponašanja u telu/organu u kojem su zaposleni, shvataju procenjene rizike za postizanje ciljeva, kao i relevantne kontrolne aktivnosti na odgovarajućim nivoima, razumeju očekivanja u pogledu protoka informacija i komunikacije i razumeju aktivnosti praćenja koje su važne za postizanje ciljeva.

(iv) Pružanje usluga od strane spoljnih saradnika - sva angažovana lica koja nisu stalno zaposlena pridržavaju se odluka rukovodstva o obimu ovlašćenja i odgovornosti

g) Planiranje osoblja, zapošljavanje, zadržavanje, obuke i ocenjivanje:

- obezbediti adekvatan broj i kvalitet kadrova na svim nivoima kako bi se omogućilo postizanje ciljeva
- osigurati da nijedan zaposleni ne bude u nedoumici u pogledu stepena svoje odgovornosti u postizanju postavljenih ciljeva
- obezbediti postojanje i blagovremeno ažuriranje izjave o nadležnosti, opisa poslova i ostalih dokumenata, osigurati da su svi zaposleni upoznati sa ovim dokumentima
- osigurati identifikovanje zaposlenih na "osetljivim radnim mestima" i primenu adekvatnih mera u pogledu ovih lica, odnosno "osetljivih radnih mesta" (uključujući, gde je moguće, pravilo rotacije)

d) Odgovornost pri obavljanju dodeljenih poslova i nadležnosti:

- uspostavljanje mera za podsticaj radnog učinka, stimulacija i drugih nagrada na svim nivoima imajući u vidu postizanje utvrđenih ciljeva

- obezbediti redovno vrednovanje radnog učinka zaposlenih na svim nivoima i sprovođenje odgovarajućih mera, recimo u smislu nagrađivanja ili disciplinskih mera

- obezbediti da se pritisak u organizaciji primenjuje pozitivno kako bi se osiguralo ostvarenje ciljeva, a izbeći negativne pritiske, na primer u smislu nerealno postavljenog radnog učinka, ciljeva ili konfliktnih ciljeva.

ii. Upravljanje rizikom

a) Postavljanje ciljeva:

- osigurati da ciljevi na svim nivoima budu postavljeni dovoljno jasno da omoguće prepoznavanje i procenu rizika u odnosu na ciljeve

- obezbediti da *operativni ciljevi* daju jasan fokus kako bi se omogućila dodela potrebnih sredstava za postizanje željenih ciljeva radnog učinka

- obezbediti da *spoljni i unutrašnji ciljevi u izveštavanju* obuhvate aspekte pouzdanosti, blagovremenosti i transparentnosti izveštaja

- obezbediti da su *ciljevi usklađenosti* takvi da odražavaju činjenicu da se sve aktivnosti sprovode u skladu sa važećim pravilima i propisima

b) Prepoznavanje rizika, procena i reagovanje:

- omogućiti da se pri prepoznavanju rizika uzimaju u obzir rizici na svim nivoima i da obuhvataju sve unutrašnje i spoljne faktore koji su značajni za subjekta

- obezbediti sprovođenje adekvatne procene rizika, koja obuhvata prepoznavanje rizika, kao i procenu verovatnoće i uticaja prepoznatih rizika

- obezbediti da rukovodstvo definiše i sprovodi adekvatne mere za reagovanje na prepoznate i procenjene rizike kako bi se ublažio negativan uticaj na postizanje ciljeva

v) Rizik od prevare:

- obezbediti da se uzme u obzir mogućnost prevare i nepravilnosti prilikom procene rizika za ostvarenje ciljeva

- obezbediti da se nepravilnosti primećene od strane nižih nivoa u hijerarhiji organizacije prijavljuju i prate na odgovarajući način, uz primenu mera za zaštitu "uzbunjivača"

g) Prepoznavanje i procena promena koje utiču na sistem interne kontrole:

- obezbediti da rukovodstvo prepoznaje i procenjuje važne promene, kako unutrašnje, tako i spoljne, koje mogu uticati na delotvornost interne kontrole kao i postizanje ciljeva organizacije.

iii. Kontrolne aktivnosti

a) Odabir i razrada kontrolnih aktivnosti:

- obezbediti da kontrolne aktivnosti koje doprinose ublažavanju rizika za ostvarenje ciljeva budu prepoznate i razrađene na svim nivoima organizacije

- osigurati da je samo jedan rukovodilac uvek odgovoran za sve aspekte transakcija u slučajevima koji se odnose na obaveze odnosno plaćanja ka trećim licima

- obezbediti da kontrolne aktivnosti obuhvate, između ostalog:

(i) pre nego što se odobri transakcija, aspekte te transakcije mora da verifikuje bar jedan zaposleni koji nije pokrenuo datu transakciju. Jedan isti predmet ne može da pokrene i verifikuje ista osoba (načelo "četvoro očiju")

(ii) pravila za svaku vrstu nabavke i poziva za dodelu bespovratnih sredstava uz obezbeđivanje odgovarajućeg pravnog okvira za te procedure

(iii) procedure, uključujući i kontrolne liste, za svaku fazu nabavke i poziva za dodelu bespovratnih sredstava (na primer: za tehničke specifikacije, za odbore za ocenu ponuda, za izveštavanje o izuzecima, itd.), pri čemu takve procedure osiguravaju da svakom zaposlenom budu jasne njegove/njene odgovornosti koje se odnose na ova pitanja

(iv) pravila i postupke u vezi sa publicitetom uz ispunjavanje zakonskih uslova

(v) procedure plaćanja, uključujući postupke za potvrdu adekvatnosti konačnih rezultata preduzetih aktivnosti ("*output delivery*"), i/ili procedure za proveru ispunjenosti uslova o prihvatljivosti, a ako je potrebno, i procedure koje se odnose na provere "na terenu", pri čemu ovakve procedure osiguravaju da se plaćanja vrše samo na osnovu opravdanih zahteva za plaćanje uz ispunjenost svih ugovornih obaveza

(vi) procedure za praćenje izvršavanja obaveza sufinansiranja uz ispunjavanje zakonskih uslova

(vii) budžetske procedure kako bi se obezbedila raspoloživost novčanih sredstava u svim slučajevima, čime se garantuje da organizacija može da ispunji svoje ugovorne obaveze

(viii) procedure za osiguravanje kontinuiteta poslovanja s tim da se obezbedi prepoznavanje značajnih rizika za kontinuitet poslovanja (npr. u vezi sa gubitkom podataka, odsustvovanjem pojedinaca itd.) i izrade planovi za nepredviđene okolnosti

(ix) računovodstvene procedure koje omogućavaju potpuno, precizno i transparentno računovodstvo u skladu sa međunarodno prihvaćenim računovodstvenim načelima

(x) postupke sravnjivanja koji omogućavaju da se, kada god je potrebno, računovodstveni bilanci sravne u skladu sa informacijama od trećih lica

(xi) izveštavanje o izuzecima, koji uključuju pored ostalog, izuzetke od uobičajenih postupaka koji su odobreni na odgovarajućem nivou; u slučaju neodobrenih izuzetaka i propusta u kontroli - osiguravanje da postoje odgovarajuće procedure da se ovakva odstupanja od uobičajene prakse, kada god su uočena, bez izuzetka evidentiraju i prijavljuju i razmatraju na odgovarajućim nivoima

(xii) procedure arhiviranja kojima se obezbeđuje da dokumentacija bude dostupna za pregled tokom perioda za koji je predviđeno njeno čuvanje

(xiii) podelu zaduženja koja omogućava da se različiti zadaci u okviru istog posla dodeljuju različitim zaposlenim licima kako bi se osigurala automatske unakrsne kontrole.

b) Aktivnosti za kontrolu bezbednosti:

- osigurati adekvatne bezbednosne procedure (informatičke i druge) kako bi se obezbedila sigurnost imovine i podataka od neovlašćenih uvida i fizičkog oštećenja

- obezbediti odgovarajuća ovlašćenja za pristup, kako u smislu fizičkog pristupa tako i elektronskog pristupa na svim nivoima

v) Pravila i postupci u vezi sa kontrolnim aktivnostima:

- obezbediti postojanje pisanih pravila i procedura kojima se uređuje šta se tačno očekuje na svim nivoima i kojima se utvrđuju precizne aktivnosti

- obezbediti postojanje jasne odgovornosti i obaveza za izvršenje kontrolnih aktivnosti

- osigurati da se u pravilima i procedurama jasno precizira i vreme kada kontrolnu aktivnost i bilo koju korektivnu aktivnost treba preduzeti

- obezbediti da u sprovođenju kontrolne aktivnosti, pitanja predviđena za dalje praćenje budu adekvatno istražena i potrebne korektivne mere preduzete

- obezbediti da kontrolnu aktivnost obavljaju nadležni zaposleni uz stalnu usredsređenost na rizike koje treba ublažiti tom aktivnošću

- obezbediti da rukovodstvo odnosno više rukovodstvo, povremeno preispituje pravila i procedure i odnosne kontrolne aktivnosti kako bi se osigurala kontinuirana primerenost i delotvornost takvih procedura odnosno aktivnosti.

iv. Informisanje i komunikacija

a) Informacije koje pomažu funkcionisanju interne kontrole:

- obezbediti postojanje procedura na svim nivoima, a koje se odnose na prepoznavanje potrebnih i očekivanih informacija koje će pomoći funkcionisanju drugih komponenata interne kontrole i ostvarivanju ciljeva organizacije

- omogućiti dobijanje informacija iz svih relevantnih izvora kako unutrašnjih tako i spoljašnjih

- obezbediti da se informacije dobijaju iz relevantnih izvora i da se obrađuju na način da imaju jasno značenje i pružaju informacije o daljim aktivnostima koje treba preduzeti kako bi se zadovoljili definisani zahtevi u pogledu informisanja

- obezbediti da data informacija bude blagovremena, aktuelna, tačna, važeća, kompletna, dovoljna, dostupna, zaštićena i da se može proveriti i zadržati kako bi se iskoristila u oceni interne kontrole i u oceni postizanja ciljeva

b) Interna komunikacija

- obezbediti postojanje procedura koje se odnose na saopštavanje potrebnih informacija svim zaposlenim licima, uključujući i rukovodstvo, što im omogućuje da razumeju i izvršavaju svoje obaveze u domenu interne kontrole

- omogućiti komunikaciju između višeg rukovodstva i ostalih nivoa organizacije, kako bi više rukovodstvo imalo informacije potrebne za obavljanje svoje uloge u odnosu na postizanje ciljeva organizacije

- omogućiti postojanje posebnih kanala komunikacije, kao što su hitne linije (*hotlines*) za "uzbunjivače" koje će služiti kao sigurni mehanizam za anonimnu odnosno poverljivu komunikaciju kada su uobičajene veze nefunkcionalne i neefikasne

- pri odabiru načina komunikacije osigurati da su uzeti u obzir vreme, primalac informacije i priroda informacije

v) Eksterna komunikacija

- obezbediti postojanje procedura za blagovremeno saopštavanje potrebnih informacija u odgovarajućem formatu spoljnim stranama, kao što su Evropska komisija, Evropski revizorski sud itd.

- obezbediti komunikaciju sa spoljnim akterima kako bi se omogućio priliv relevantnih informacija i prosleđivanje istih ka svim nivoima organizacije, uključujući i ka višem rukovodstvu
- omogućiti da relevantne informacije od spoljnih strana, kao što su Evropska komisija, Evropski revizorski sud itd. stignu do odgovarajućih nivoa organizacije, uključujući i više rukovodstvo
- omogućiti postojanje odvojenih veza za komunikaciju, npr. u slučaju prijave odnosno "uzbunjivanja" i da anonimna, odnosno poverljiva saopštenja stignu do nivoa višeg rukovodstva
- osigurati da se pri odabiru načina komunikacije uzimaju u obzir vreme, primalac informacija i priroda komunikacije kao i zakonski i regulatorni zahtevi i očekivanja.

v. Praćenje okvira interne kontrole⁷⁷

a) Tekuće i posebno praćenje:

- osigurati da se uspostavi i sprovodi tekuće i posebno praćenje, kojim se utvrđuje postojanje svih komponenti interne kontrole i njihovo funkcionisanje na svim nivoima
- omogućiti da više rukovodstvo dobija rezultate funkcionisanja sistema na nižim nivoima
- omogućiti da tekuće praćenje obavlja odgovorno rukovodstvo na svim nivoima u organizaciji
- osigurati da služba za internu reviziju obavlja redovno posebno praćenje kako bi više rukovodstvo dobilo nezavisnu ocenu podređenih sistema

b) Ocena, evidentiranje i saopštavanje nedostataka interne kontrole:

- obezbediti da rukovodstvo odnosno više rukovodstvo ocenjuje rezultate tekućeg i posebnog praćenja
- omogućiti da se nedostaci saopšte stranama odgovornim za preduzimanje korektivnih akcija, a po potrebi i višem rukovodstvu
- osigurati da rukovodstvo, odnosno po potrebi više rukovodstvo, vrši provere u pogledu otklanjanja nedostataka na adekvatan način i u utvrđenim rokovima.

⁷⁷ Pomoću aktivnosti praćenja ocenjuje se da li su kontrole uspostavljene u okviru svake od pet komponenta interne kontrole i da li tako uspostavljene kontrole služe svojoj svrsi, odnosno da li su aktivnosti kontrole primerene konkretnim rizicima. U okviru organizacije, nadzor od strane rukovodstva može se smatrati kontrolnom aktivnošću, dok se recimo uvidi od strane službe za kontrolu kvaliteta mogu smatrati aktivnošću praćenja.

⁷⁸ Premačlanu 9. stav 4 Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju.

Aneks V MODEL IZJAVE O UPRAVLJANJU⁷⁸

Ja, dole potpisani (*prezime, ime, zvanje odnosno funkcija*), nacionalni službenik za odobravanje Republike Srbije, za program (*naziv programa, CCI*) na osnovu sprovođenja (*naziv programa*) tokom godine (*godina*), na osnovu sopstvene ocene i svih informacija koje su mi bile na raspolaganju, uključujući i rezultate mog neposrednog nadzora i preduzetih aktivnosti interne revizije. Takođe, na bazi revizija i kontrola u vezi sa troškovima uključenim u zahteve za plaćanje podnete Komisiji tokom godine (*godina*) i uzimajući u obzir moje obaveze po Uredbi Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju, a posebno njen član 9,

ovim izjavljujem:

- da su podaci u godišnjim finansijskim izveštajima, odnosno završnim računima propisno prikazani, da su kompletni i tačni u skladu sa članom 23. stav 1. tačka b) Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju;
- da su troškovi uneti u godišnje finansijske izveštaje odnosno završne račune korišćeni u namenske svrhe, u skladu sa Uredbom Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju i u skladu sa načelom odgovornog finansijskog upravljanja⁷⁹;
- sistem upravljanja i kontrole⁸⁰ uspostavljen za dati program pruža potrebne garancije u pogledu zakonitosti i regularnosti odnosnih transakcija.
- Nadgledao sam rad sistema interne kontrole⁸¹ u pogledu sprovođenja pomoći IPA II kao i u pogledu Finansijskog sporazuma [ref. oznaka FS]

Potvrđujem da su nepravilnosti prepoznate u završnim revizorskim odnosno kontrolnim izveštajima u odnosu na datu finansijsku godinu prema članu 5. stav 2. aneksa A Okvirnog sporazuma, adekvatno otklonjene u skladu sa članom 2. stav 4. tačka e) Okvirnog sporazuma. U skladu sa potrebama preduzete su odgovarajuće propratne aktivnosti u pogledu nedostataka u sistemu upravljanja i kontrole koji su prijavljeni u ovim izveštajima ili su ovakve aktivnosti u toku u pogledu sledećih nužnih korektivnih mera: (ako je moguće, navesti koje su korektivne mere još uvek u toku na dan popisivanja izjave).

Takođe potvrđujem da su troškovi koji su predmet tekuće ocene zakonitosti i regularnosti, isključeni iz izjave o troškovima i iz finansijskih izveštaja do okončanja ocene, zbog mogućeg uključivanja u zahtev za plaćanje u narednoj godini.

Osim toga, potvrđujem i da su preduzete efikasne i srazmerne mere protiv prevara i da se kroz ove mere uzimaju u obzir prepoznati rizici, kao i da mi nije poznato da postoji neotkriveno pitanje u vezi sa sprovođenjem programa koje bi moglo naneti štetu ugledu odnosno finansijskom interesu Unije.

(Mesto i datum)

Potpis

(Ime i zvanje, odnosno funkcija nacionalnog službenika za odobravanje)

⁷⁹ Načelo odgovornog finansijskog upravljanja obuhvata načela ekonomičnosti, efikasnosti i delotvornosti. Načelo ekonomičnosti nalaže da korišćena sredstva treba staviti blagovremeno na raspolaganje, i to u adekvatnoj količini i po najboljoj ceni. Načelo efikasnosti se odnosi na najbolji odnos između angažovanih sredstava i postignutih rezultata. Načelo delotvornosti se odnosi na ostvarivanje specifičnih ciljeva i postizanje željenih rezultata. (član 30. Uredbe (EU, EURATOM) br. 966/2012).

⁸⁰ Strukture i organi navedeni u članu 7. stav 1. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 koje je ustanovio korisnik IPA II i upravljačka struktura pomenuta u članu 7. stav 2. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju koju je ustanovio nacionalni službenik za odobravanje.

⁸¹ Operativna struktura i upravljačka struktura.

⁸² Prema članu 12. stav 3 Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju

Aneks G

MODEL GODIŠNJEG REVIZORSKOG IZVEŠTAJA⁸²

upućen

- Evropskoj komisiji, Generalnom direktoratu
- Vladi Republike Srbije
- kopija nacionalnom IPA koordinatoru (NIPAK) Republike Srbije i
- kopija nacionalnom službeniku za odobravanje Republike Srbije

1. UVOD

- 1.1 Podaci o nadležnom revizorskom telu i drugim organima koji su učestvovali u pripremi izveštaja.
- 1.2 Referentni period (tj. godina) i obim revizija (uključujući troškove koji su prijavljeni Komisiji za datu godinu).
- 1.3 Naznačiti sektor/oblast politika koju (-e) obuhvata izveštaj i njenu/njihovu operativnu strukturu i upravljačku strukturu.
- 1.4 Opis koraka preduzetih prilikom pripreme izveštaja i sastavljanja revizorskog mišljenja.

2. BITNE IZMENE U SISTEMIMA UPRAVLJANJA I KONTROLE

2.1 Podaci o bitnim izmenama u sistemima upravljanja i kontrole i potvrda njihove usaglašenosti sa članom 7. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju na osnovu revizije koju je obavilo revizorsko telo u skladu sa članom 12. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju.

2.2 Navesti datume od kada se primenjuju ove izmene, datume obaveštavanja revizorskog tela o izmenama, kao i uticaj ovih izmena na reviziju.

3. IZMENE REVIZORSKE STRATEGIJE

3.1 Podaci o izmenama revizorske strategije koje su izvršene ili se predlažu kao i o razlozima za iste. Posebno navesti bilo kakvu izmenu u načinu uzorkovanja koji se koristio za reviziju operacija (videti stav 5. ovog Aneksa).

3.2 Revizorsko telo pravi razliku između izmena koje su izvršene ili se predlažu u kasnoj fazi, a koje ne utiču na aktivnosti sprovedene tokom referentnog perioda, i izmena koje su izvršene tokom referentnog perioda i koje utiču na reviziju i rezultate.

Uključene su samo one izmene koje nastaju iz poređenja sa prethodnom verzijom revizorske strategije.

4. SISTEMSKE REVIZIJE

4.1 Podaci o organima koji su sproveli systemske revizije uključujući i samo revizorsko telo.

4.2 Tabela sa pregledom izvršenih revizija uz navođenje organa/tela koja su podvrgnuta reviziji, procena ključnih zahteva za svaki organ/svako telo, obuhvaćena pitanja⁸³ i poređenje sa planiranjem revizija. Pregled uključuje program (naziv i CCI), organ/telo koji-e je izvršio-lo revizije sistema, datum revizije, obim revizije uključujući ograničenja obima kao i organe/tela koji-a su podvrgnuta reviziji. U ovom odeljku izveštava se i o horizontalnim tematskim revizijama.

⁸³ Pitanja treba da odgovaraju onim navedenim u revizorskoj strategiji (ali ne isključivo), kao što je kvalitet provera upravljanja, kao i u vezi

sa pravilima javne nabavke, pravilima državne pomoći, zahtevima koji se tiču životne sredine, jednakih mogućnosti, implementacije finansijskih tehničkih instrumenata, delotvornosti informacionih sistema, prijavljivanja povlačenja i povraćaja, obavljanja ocene rizika od pronevere, pouzdanosti podataka koji se tiču pokazatelja i ključnih događaja i napredovanja programa u postizanju ciljeva.

Period revizije	1. program (CCI) i naslov	2. Revizorsko telo ⁸⁴	3. telo koje je bilo predmet revizije	4. datum revizije ⁸⁵	5. Obim revizija ⁸⁶	6. glavni nalazi i zaključci	7. problemi sistematske prirode i preduzete mere	8. Procenjeni finansijski uticaj (ako postoji)	9. stanje Praćenja (završeno/ili nije)

⁸⁴ Podaci o organima koji su sproveli revizije sistema uključujući i samo revizorsko telo.

⁸⁵ Datum revizorskih aktivnosti na terenu.

⁸⁶ Organi podvrgnuti reviziji, horizontalno tematski revidirani, ograničenja obima...

4.3 Opis kriterijuma za selekciju revizija u kontekstu revizorske strategije. Upućuje se na važeću revizorsku strategiju, naročito u odnosu na metodologiju procene rizika i rezultate koji su doveli do izrade posebnog plana revizije sistema. U slučaju da je obavljeno ažuriranje procene rizika, opis je dat u tački 3. ovog aneksa koja se odnosi na izmene revizorske strategije.

4.4 Po potrebi, u narednom odeljku se mogu navesti ostali podaci kao dodatak uz gornju tabelu u vezi sa:

4.4.1 Opisom glavnih nalaza i zaključaka revizorskog rada koji se odnose na sisteme upravljanja i kontrole i njihovo funkcionisanje, uključujući i adekvatnost provera upravljanja, postupke sertifikacije i revizorski trag, adekvatnu podelu funkcija i usaglašenost sa zahtevima i politikom Unije, i

4.4.2 Podacima o tome da li je neki od identifikovanih problema prepoznat kao problem sistematske prirode, o preduzetim merama, uključujući utvrđivanje iznosa neregularnih troškova i finansijske korekcije u vezi s tim.

4.5 Opis (kad je moguće) posebnih nedostataka u vezi sa upravljanjem finansijskim instrumentima, otkrivenim tokom sistemskih revizija i opis propratnih aktivnosti koje su preduzeli nacionalni organi kako bi se otklonili ovi nedostaci.

4.6 Nivo uverenosti koji je postignut nakon sistemskih revizija (nizak/prosečan/visok) i argumentacija.

5. REVIZIJE UZORAKA TRANSAKCIJA

5.1 Organi/tela koji-a su izvršili-a revizije uzoraka, uključujući revizorsko telo.

5.2 Opis primenjene metodologije uzorkovanja i informacija o tome da li je metodologija u skladu sa revizorskom strategijom.

5.3 Navesti parametre korišćene za statističko uzorkovanje, nivo materijalnosti, nivo pouzdanosti, prijavljenu stopu očekivanih grešaka, izračunavanje potrebnog uzorka i vremena, uzorak, ukupan broj jedinica za uzorkovanje, broj uzoraka koji je stvarno podvrgnut reviziji.

5.4 Svrnjivanje troškova koji su prijavljeni Komisiji u datoj finansijskoj godini sa uzorkovanim troškovima. Stavke svrnjivanja uključuju negativne stavke u slučaju da su vršene finansijske korekcije u datoj finansijskoj godini kao i razlike između iznosa prijavljenih u evrima i iznosa u nacionalnoj valuti.

5.5 U slučaju negativnih stavki, potvrda da su zasebno tretirane.

5.6 U slučaju da se koristi nestatističko uzorkovanje, navesti razloge za primenu metoda u skladu sa članom 12. stav 2. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju, procenat akcija/operacija/troškova pokrivenih revizijama, preduzete korake kako bi se obezbedila proizvoljnost uzorka (i njegova reprezentativnost) kao i da bi se obezbedio dovoljan obim uzorka koji omogućava revizorskom telu da formira valjano revizorsko mišljenje. U slučaju nestatističkog uzorkovanja izračunava se i projektovana stopa greške.

5.7 Tabelarni pregled (videti ispod), sadrži po mogućnosti stavke razdvojene po programu i to o troškovima prijavljenim Komisiji tokom godine, o iznosu revidiranih troškova i o procentu revidiranih troškova u odnosu na ukupne troškove prijavljene Komisiji za prethodnu godinu, kao i o ukupnom broju jedinica za uzorkovanje i o broj uzoraka koji je stvarno revidiran kao slučajni uzorak.

Podaci o slučajnom statističkom uzorku se razlikuju od onih o drugim uzorcima (npr. dopunski uzorci na osnovu rizika).

5.8 Analiza glavnih rezultata revizija (izabrani i revidirani uzorci zajedno sa odnosnom sumom i vrstama⁸⁷ grešaka u okviru operacija) kao i priroda⁸⁸ otkrivenih grešaka, osnovni uzroci i predložene korektivne mere, uključujući i mere za otklanjanje ovih grešaka u budućnosti.

5.9 Podaci o najverovatnijoj stopi grešaka (ukupna stopa greške⁸⁹) i, u slučaju metoda statističkog uzorkovanja, gornja granica stope grešaka kao rezultat revizija operativnih aktivnosti, kao i iznos otkrivenih neispravnih troškova i stopa grešaka koja je rezultat revizije slučajnog uzorka.

5.10 Uporediti stopu ukupnih grešaka sa utvrđenim nivoom materijalnosti kako bi se utvrdilo da li je ukupni predmet revizije bitno pogrešno predstavljen ili nije. Ako jeste, analizirati značaj ukupne stope greške za revizorsko mišljenje i prijaviti preporučene korektivne mere.

5.11 Korekcije koje se odnose na tekuću godinu, a sprovela ih je operativna struktura ili upravljačka struktura pre podnošenja konačne prijave troškova i finansijskih izveštaja Komisiji, i rezultat su revizija operacija⁹⁰, uključujući paušalne korekcije ili korekcije zasnovane na

ekstrapolaciji.

5.12 Preostala ukupna stopa grešaka⁹¹ nakon obavljanja gorepomenutih korekcija i značaj za revizorsko mišljenje.

5.13 Informacije o rezultatima revizije dopunskog uzorka (npr. uzorka zasnovanog na riziku), ako postoje.

5.14 Informacije o preduzimanju propratnih aktivnosti u pogledu uočenih nepravilnosti, uključujući i reviziju prethodno prijavljenih stopa grešaka, kao rezultat svih naknadnih korektivnih akcija.

5.15 Informacije o tome da li se neki od prepoznatih problema smatra problemom sistematske prirode, kao i o preduzetim merama, uključujući i utvrđivanje iznosa neregularnih troškova i finansijske korekcije u vezi s tim.

5.16 Opis (kada je primenljivo) posebnih nedostataka odnosno nepravilnosti koje se odnose na finansijske instrumente. Kad je moguće, navesti stopu grešaka uzorka koja se odnosi na revidirane finansijske instrumente.

5.17 Analiza glavnih rezultata koji proističu iz revizija negativnih stavki, uključujući i zaključke o tome da li su revidirane negativne stavke u vezi sa odlukama države odnosno Komisije, i savnjivanje sa iznosima uključenim u izveštaje o povučenim i povraćenim iznosima tokom godine i iznosima koji su predviđeni za povraćaj krajem godine.

5.18 Zaključci izvedeni na osnovu rezultata revizija u smislu delotvornosti sistema upravljanja i kontrole.

⁸⁷ Proizvoljni, sistematski, sa greškom

⁸⁸ Na primer: kvalifikovanost, javna nabavka, državna pomoć

⁸⁹ Kako je predviđeno u članu 28. stav 14 Uredbe Komisije (EU) br. 480/2014 o delegiranju.

⁹⁰ Ovo se tiče i korekcija na revidiranim uzorcima i korekcija sprovedenih kao rezultat ukupne stope greške.

⁹¹ Ukupnegreške minus korekcije iz stava 5.11, podeljeno sa ukupnim stanovništvom

6. REVIZIJE GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA ODNOSNO ZAVRŠNIH RAČUNA/GODIŠNJIH RAČUNOVODSTVENIH IZVEŠTAJA

6.1 Navesti organe/tela koja su sprovela revizije godišnjih finansijskih izveštaja odnosno završnih računa/godišnjih računovodstvenih izveštaja.

6.2 Opis revizorskog pristupa koji je primenjen u verifikovanju elemenata godišnjih finansijskih izveštaja odnosno završnih računa/godišnjih računovodstvenih izveštaja definisanih u članu 12. stav 2. i članu 23. stav 1. tačka b) Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju.

6.3 Navesti zaključke izvedene na osnovu rezultata revizija u smislu kompletnosti, tačnosti i istinitosti završnih računa i finansijskih izveštaja, a takođe navesti izvršene finansijske korekcije koje se odražavaju na završni račun i finansijske izveštaje i koje su preduzete kao propratne mere nakon prethodno izvršenih revizija transakcija/operacija.

6.4 Navesti da li se neki od prepoznatih problema smatra problemom sistematske prirode, i navesti mere preduzete u tom smislu.

7. PROPRATNE MERE U POGLEDU REVIZORSKIH AKTIVNOSTI IZ PRETHODNIH GODINA

7.1 Podaci o propratnim merama preduzetim u pogledu sprovođenja prethodno istaknutih revizorskih preporuka i o propratnim merama preduzetim u pogledu rezultata prethodnih sistemskih revizija i revizija transakcija/operacija (uključujući revizije izvršene na dopunskom uzorku) iz ranijih godina.

7.2 Naknadni događaji koji utiču na prethodno dato revizorsko mišljenje i prethodni godišnji izveštaj o revizorskim aktivnostima prema članu 12. stav 3 Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju.

8. OSTALI PODACI

8.1 Podaci o prijavljenoj prevari i sumnjama da postoji prevara, uz opis preduzetih mera.

8.2 Naknadni događaji koji su se desili po podnošenju završnog računa i finansijskih izveštaja, a pre podnošenja godišnjeg izveštaja o revizorskim aktivnostima Evropskoj komisiji u skladu sa članom 12. stav 3. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju, i koji su uzeti u obzir prilikom utvrđivanja nivoa usklađenosti i prilikom pripreme mišljenja revizorskog tela.

8.3 U ovom odeljku se prijavljuju i ostali podaci koje revizorsko telo smatra relevantnim i važnim da se saopšte Komisiji, posebno kako bi se opravdalo revizorsko mišljenje.

9. OPŠTI NIVO USKLAĐENOSTI

9.1 Objasniti kako se postiže opšti nivo usklađenosti za pravilno funkcionisanje sistema upravljanja i kontrole kroz kombinovanje rezultata sistemskih revizija i revizija operacija.

9.2 Kada je ukupna stopa greške u odnosu na rashode prijavljene u zahtevima za plaćanje u jednoj godini iznad materijalnog nivoa, analizirati njen značaj i oceniti da li to ukazuje na ozbiljan nedostatak (nedostatke) u funkcionisanju relevantnog sistema upravljanja i kontrole tokom te godine. Takođe uzeti u obzir rezultate drugih nacionalnih revizorskih aktivnosti ili revizorskih aktivnosti Unije koje su sprovedene u okviru odnosne godine.

9.3 Ocena korektivne akcije koja je neophodna kako iz perspektive sistema, tako i sa stanovišta finansija.

9.4 Ocena sprovedenih relevantnih naknadnih prilagođavanja i preduzetih korektivnih mera kao što su finansijske korekcije uključene u završni račun i finansijske izveštaje i ocena preostale stope grešaka, kao i ocena potreba za dodatnim korektivnim merama neophodnim kako sa stanovišta sistema, tako i sa stanovišta finansija.

10. TABELA ZA PRIJAVLJENE TROŠKOVE I ZA REVIZIJU UZORAKA

			A	B	V	G	D	Đ	E	Ž=Đ-E	EZ	IŽ
Fond	Referenca (CCI)	Program	Troškovi prijavljeni Komisiji koji se odnose na tu godinu ⁹²	Troškovi u odnosu na finansijsku godinu revidirani kao deo slučajnog uzorka	Ukupan broj jedinica za uzorkovanje	Broj uzoraka koji ulaze u slučajni uzorak	Broj i procenat neregularnih troškova u okviru slučajnog uzorka ⁹³	Ukupna planirana stopa grešaka	Korekcije izvršene kao rezultat ukupne stope grešaka	Preostala ukupna stopa grešaka	Ostali revidirani troškovi ⁹⁴	Iznos neregularnih troškova u drugom uzorku troškova
				Iznos ⁹⁵	% ⁹⁶		Iznos %	%				

⁹² Ova rubrika odgovara ukupnom iznosu troškova unetih u računovodstvene sisteme upravljačke strukture koji su obuhvaćeni u zahtevima za plaćanje podnetim Komisiji. Ovi troškovi odgovaraju bruto troškovima obuhvaćenim u zahtevima za plaćanje koji su prijavljeni za datu godinu, pre izvršenih bilo kakvih korekcija kao rezultat aktivnosti revizorskog tela za istu godinu.

⁹³ Ukoliko slučajni uzorak pokriva više od jednog fonda ili programa, daju se podaci o iznosu i procentu (stopa greške) neregularnih troškova za ceo uzorak i ne mogu se dati na nivou programa/fonda.

⁹⁴ Troškovi iz dopunskog uzorka i troškovi za proizvodljni uzorak koji se ne odnose na referentnu godinu (iznos).

⁹⁵ Iznos revidiranih troškova.

⁹⁶ Procenat revidiranih troškova u odnosu na troškove prijavljene Komisiji u referentnoj godini.

Aneks D MODEL GODIŠNJEG REVIZORSKOG MIŠLJENJA⁹⁷

upućen

- Evropskoj komisiji, Generalnom direktoratu
- Vladi Republike Srbije
- kopija Nacionalnom IPA koordinatoru (NIPAK) Republike Srbije i
- kopija Nacionalnom službeniku za odobravanje Republike Srbije

UVOD

Ja, dole potpisani/a, rukovodilac revizorskog tela Republike Srbije, nezavisan u smislu člana 12. stav 1. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju, primenio/la sam postupke revizije na funkcionisanje sistema upravljanja i kontrole, na uzorak prijavljenih troškova i na računovodstvene izveštaje koje je sastavio odnosno koji su sastavljeni pod odgovornošću nacionalnog službenika za odobravanje u skladu sa članom 7. stav 2. i članom 11. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju, za program _____ [naziv programa, broj CCI] (u daljem tekstu "program") kako bih dao/dala revizorsko mišljenje u skladu sa članom 12. stav 3. i članom 23. stav 2. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju. Ovo revizorsko mišljenje je u skladu sa sledećim standardima _____ [citirati međunarodne standarde revizije koji su poštovani].

Takođe sam ocenio/la doslednost izjave o upravljanju koju je sastavio nacionalni službenik za odobravanje prema članu 9. stav 4. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju sa ovom revizorskom aktivnošću.

OBIM REVIZIJE

Revizija programa izvršena je u skladu sa revizorskom strategijom i uz uvažavanje međunarodno prihvaćenih standarda revizije, uz upućivanje na godinu (godina) i predstavljena je u priloženom godišnjem izveštaju o revizorskim aktivnostima u skladu sa članom 12. stav 3. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju.

⁹⁷ Prema članu 12. stav 3 Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju

iii

Nije bilo ograničavanja obima revizije.

iii

obim revizije je ograničen sledećim faktorima:

a) _____

b) _____

v) itd.

[Navedi ograničenje obima revizije, na primer nedostatak prateće dokumentacije, slučajevi koji su predmet sudskog spora, i oceniti u odeljku Mišljenje sa kvalifikacijom ispod, iznose troškova i doprinosa Unije na koji ograničenje utiče kao i uticaj ograničenja obima na revizorsko mišljenje.]

MIŠLJENJE
POUZDANOST GODIŠNJIH FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA ODNOSNO ZAVRŠNIH RAČUNA/GODIŠNJIH RAČUNOVODSTVENIH IZVEŠTAJA

III

(Mišljenje bez kvalifikacije)

Na osnovu postupaka revizije gore navedenih i u odnosu na program, osnovano sam uveren(a) da:

- završni račun i finansijski izveštaji daju istinit i pravedan pregled.

Po mom mišljenju, izvršena revizija ne dovodi u sumnju tvrdnje iz izjave o upravljanju.

III

(Mišljenje sa kvalifikacijom)

Na osnovu postupaka revizije gore navedenih i u odnosu na program, osnovano sam uveren(a) da:

- završni račun i finansijski izveštaji daju istinit i pravedan pregled, osim u sledećem: _____ ⁹⁸

Prema tome, ocenjujem da je uticaj kvalifikacije(-a) [ograničen] / [značajan].

Ovaj uticaj odgovara _____ [iznos u evrima i %] od ukupnih prijavljenih troškova.

Tako da je doprinos Zajednice na koji ova kvalifikacija utiče _____ [iznos u evrima].

Po mom mišljenju, izvršena revizija ne dovodi u sumnju tvrdnje iz izjave o upravljanju, ili

Po mom mišljenju, izvršena revizija dovodi u sumnju tvrdnje iz izjave o upravljanju u pogledu sledećeg: _____
(Negativno mišljenje)

Na osnovu postupaka revizije gore navedenih i u odnosu na program, osnovano sam uveren(a) da:

- završni račun i finansijski izveštaji ne daju istinit i pravedan pregled.

Ovo negativno mišljenje se zasniva na _____ ⁹⁹

Po mom mišljenju, izvršena revizija dovodi u sumnju tvrdnje iz izjave o upravljanju u pogledu sledećeg: _____

[Revizorsko telo može, u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije, da se opredeli i za naglašavanje određenih pitanja koje ne utiču na njegovo mišljenje. Odricanje u pogledu mišljenja može se predvideti samo u izuzetnim slučajevima¹⁰⁰.]

⁹⁸ U slučaju kada je sistem upravljanja i kontrole ugrožen, navesti telo odnosno tela i aspekt (-e) njihovih sistema koji nisu usaglašeni sa zahtevima i/ili ne rade efikasno.

⁹⁹ U slučaju kada je sistem upravljanja i kontrole ugrožen, navesti za svako telo i za svaki aspekt razloge za negativno mišljenje.

¹⁰⁰ Ove izuzetne slučajeve treba dovoditi u vezu sa nepredvidivim spoljnim faktorima van nadležnosti revizorskog tela.

ZAKONITOST I REGULARNOST TROŠKOVA I FUNKCIONISANJE SISTEMA UPRAVLJANJA I KONTROLE

III

(Mišljenje bez kvalifikacije)

Na osnovu postupaka revizije gore navedenih i u odnosu na program, osnovano sam uveren(a) da:

- su troškovi za koje se traži nadoknada od Komisije zakoniti i regularni,

- postavljeni sistemi upravljanja i kontrole propisno funkcionišu.

Po mom mišljenju, izvršena revizija ne dovodi u sumnju tvrdnje iz izjave o odgovornosti.

III

(Mišljenje sa kvalifikacijom)

Na osnovu postupaka revizije gore navedenih i u odnosu na program, osnovano sam uveren(a) da:

- su troškovi za koje se traži nadoknada od Komisije zakoniti i regularni,
- postavljeni sistemi upravljanja i kontrole propisno funkcionišu.

osim u pogledu sledećeg (razjasniti koji gore navedeni aspekti su u pitanju): _____¹⁰¹.

Prema tome, ocenjujem da je uticaj kvalifikacije(-a) [ograničen] / [značajan].

Ovaj uticaj odgovara _____ [iznos u evrima i %] od ukupnih prijavljenih troškova.

Tako da je doprinos Zajednice na koji ova kvalifikacija utiče _____ [iznos u evrima].

Po mom mišljenju, izvršena revizija ne dovodi u sumnju tvrdnje iz izjava o upravljanju, ili

Po mom mišljenju, izvršena revizija dovodi u sumnju tvrdnje iz izjave o upravljanju u pogledu sledećeg: _____

III

(Negativno mišljenje)

Na osnovu postupaka revizije gore navedenih i u odnosu na program, osnovano sam uveren(a) da:

- troškovi za koje se traži nadoknada od Komisije nisu zakoniti i regularni,
- postavljeni sistemi upravljanja i kontrole ne funkcionišu propisno.

Ovo negativno mišljenje se zasniva na _____¹⁰²

Po mom mišljenju, izvršena revizija dovodi u sumnju tvrdnje iz izjave o upravljanju u pogledu sledećeg: _____

[Revizorsko telo može, u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije, da se opredeli i za naglašavanje određenih pitanja koje ne utiču na njegovo mišljenje. Odricanje u pogledu mišljenja može se predvideti samo u izuzetnim slučajevima¹⁰³.]

(Mesto i datum)

Potpis

(Ime i znanje odnosno funkcija rukovodioca revizorskog tela)

¹⁰¹ U slučaju kada je sistem upravljanja i kontrole ugrožen, navesti telo odnosno tela i aspekt (-e) njihovih sistema koji nisu usaglašeni sa zahtevima i/ili ne rade efikasno.

¹⁰² U slučaju kada je sistem upravljanja i kontrole ugrožen, navesti za svako telo i svaki aspekt razloge za negativno mišljenje.

¹⁰³ Ove izuzetke treba dovoditi u vezu sa nepredvidivim spoljnim faktorima van nadležnosti revizorskog tela.

Aneks D

MODEL REVIZORSKOG MIŠLJENJA O KONAČNOM ZAVRŠNOM RAČUNU¹⁰⁴

Upućen

- Evropskoj komisiji, Generalnom direktoratu
- Vladi Republike Srbije
- kopija nacionalnom IPA koordinatoru (NIPAK) Republike Srbije i
- kopija nacionalnom službeniku za odobravanje Republike Srbije

UVOD

Ja, dole potpisani/a, rukovodilac revizorskog tela Republike Srbije, nezavisan u smislu člana 12. stav 1. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju, izvršio/la sam reviziju konačnog završnog računa za program (navesti program - naslov, period, delovodni broj (CCI)) koji je sastavljen pod odgovornošću nacionalnog službenika za odobravanje u skladu sa članom 9. stav 4. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju, kako bih dao/dala revizorsko mišljenje u skladu sa članom 12. stav 4. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju.

Ovo revizorsko mišljenje je u skladu sa sledećim standardima _____ [navesti međunarodne standarde revizije koji su poštovani].

Uveren(a) sam da izvršene revizorske aktivnosti daju razložnu osnovu za moje mišljenje.

OBIM REVIZIJE

Revizija je izvršena u skladu sa članom 17. stav 1. Okvirnog sporazuma (OS).

III

Nije bilo ograničavanja obima revizije.

III

je obim revizije ograničen sledećim faktorima:

a) ____

b) ____

v) itd.

[Navesti ograničenje obima revizije, na primer nedostatak prateće dokumentacije, slučajevi koji su predmet sudskog spora, i oceniti u odeljku Mišljenje sa kvalifikacijom ispod, iznose troškova i doprinosa Unije na koji ograničenje utiče kao i uticaj ograničenja obima na revizorsko mišljenje.]

MIŠLJENJE

III

(Mišljenje bez kvalifikacije)

Na osnovu revizije gore navedene i u odnosu na program, osnovano sam uveren(a):

- da su iznosi navedeni u konačnom završnom računu i u završnom zahtevu za plaćanje, u koji je uključen i završni račun, valjani i prihvatljivi,

- da su prikazani finansijski podaci tačni i

- da su troškovi uključeni u konačni završni račun zakoniti i regularni.

III

(Mišljenje sa kvalifikacijom)

Na osnovu revizije gore navedene i u odnosu na program, s razlogom sam uveren(a):

- da su iznosi navedeni u konačnom završnom računu i u završnom zahtevu za plaćanje, u koji je uključen i završni račun, valjani i prihvatljivi,

- da su prikazani finansijski podaci tačni i

- da su troškovi uključeni u konačni završni račun zakoniti i regularni

osim u sledećem: ____¹⁰⁵.

Prema tome, ocenjujem da je uticaj kvalifikacije(-a) [ograničen] / [značajan].

Ovaj uticaj odgovara ____ [iznos u evrima i %] od ukupnih prijavljenih troškova.

Tako da doprinos Zajednice na koji ova kvalifikacija utiče iznosi ____ [iznos u evrima].

III

(Negativno mišljenje)

Na osnovu revizije gore navedene i u odnosu na program, osnovano sam uveren(a):

- da iznosi navedeni u konačnom završnom računu i u završnom zahtevu za plaćanje, u koji je uključen i završni račun, nisu valjani i prihvatljivi,

- da prikazani finansijski podaci nisu tačni i/ili

- da troškovi uključeni u konačni završni račun nisu zakoniti i regularni

Ovo negativno mišljenje se zasniva na ____¹⁰⁶

[Revizorsko telo može, u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije, da se opredeli i za naglašavanje određenih pitanja koje ne utiču na njegovo mišljenje. Odricanje u pogledu mišljenja može se predvideti samo u izuzetnim slučajevima.¹⁰⁷]

(Mesto i datum)

Potpis

¹⁰⁴ Prema članu 12. stav 4 Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju

¹⁰⁵ U slučaju kada je sisteme upravljanja i kontrole ugrožen, navesti telo odnosno tela i aspekt/aspekte njihovih sistema koji nisu usaglašeni sa zahtevima i/ili ne rade efikasno.

¹⁰⁶ U slučaju kada je sisteme upravljanja i kontrole ugrožen, navesti za svako telo i svaki aspekt razloge za negativno mišljenje.

¹⁰⁷ Ove izuzetne slučajeve treba dovoditi u vezu sa nepredvidivim spoljnim faktorima van nadležnosti revizorskog tela.

Aneks E

MODEL REVIZORSKE STRATEGIJE¹⁰⁸

1. UVOD

- 1.1 Određivanje programa (naziv i CCI) na koje se odnosi revizorska strategija.
- 1.2 Određivanje revizorskog tela odgovornog za izradu, praćenje i ažuriranje revizorske strategije kao i drugih tela koja su dala doprinos.
- 1.3 Objašnjenje postupka po kojem je izrađena, praćena i ažurirana revizorska strategija.
- 1.4 Specifikacija sveobuhvatnih ciljeva revizorske strategije i koraci koji su preduzeti kako bi se ciljevi uskladili kod svih revizorskih tela.
- 1.5 Objašnjenje svih funkcija i obaveza revizorskog tela u pogledu misije revizorskog tela, revizorske povelje ili u pogledu nacionalnog zakonodavstva, ako je primenljivo.
- 1.6 Potvrda revizorskog tela o nezavisnosti, u skladu sa članom 12. stav 1. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju i o obaveznoj finansijskoj samostalnosti, u skladu sa članom 5. stav 1. aneksa A Okvirnog sporazuma.

¹⁰⁸ Prema članu 12. stav 2 Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju

2. PRAVNI OSNOV I OBIM

- 2.1 Navesti nacionalni regulatorni okvir koji utiče na revizorsko telo i njegov rad.
- 2.2 Potvrda da strategija obuhvata narednu godinu i još dve finansijske godine posle nje.

3. PROCENA RIZIKA

- 3.1 Objašnjenje o sveobuhvatnom metodu procene rizika prema kome se postupalo, uključujući: prepoznavanje faktora rizika uzetih u obzir kao i onih za posebne tematske oblasti opisane u stavu 4.2.3 ispod [zajedno sa ciljanim procesima i ocenom proceduralnih i organizacionih promena, između ostalog], metod za rangiranje rizika, mera u kojoj su uzeti u obzir rezultati prethodnih revizija tela i sistema, obuhvatajući revizije operativnih struktura i upravljačke strukture.
- 3.2 Označiti kontrole uključujući njihov sadržaj, primenu i funkcionisanje na tri nivoa:
 - prvi nivo kontrola koji koriste administrativne strukture IPA,
 - drugi nivo kontrola koji se koristi s jedne strane, kroz sistem interne kontrole i sa druge strane, kroz funkciju interne revizije, i
 - praćenje na visokom nivou koje se primenjuje kroz funkcije nacionalnog službenika za odobravanje u pogledu usklađivanja.
- 3.3 Postupci za ažuriranje procene rizika.

4. METODOLOGIJA

4.1 Kratak opis metodologije revizije

Kratak opis glavnih koraka revizorskih aktivnosti kao što su: planiranje i određivanje ciljeva revizija¹⁰⁹ koje treba ostvariti, obavljanje revizija i sakupljanje dokaza, vrednovanje dokaza i donošenje zaključaka, izveštavanje¹¹⁰, procedure za preduzimanje naknadnih aktivnosti¹¹¹ i organizacija kontrole kvaliteta za rad revizorskog tela.

Upućivanje na postojeće revizorske priručnike odnosno procedure u kojima su ovi koraci detaljno opisani.

Upućivanje na međunarodno prihvatljive standarde revizije koje će primeniti revizorsko telo.

Upućivanje na utvrđene postupke za izradu godišnjeg izveštaja o revizorskim aktivnostima i za izradu revizorskog mišljenja koji se dostavljaju Komisiji u skladu sa članom 12. stav 3. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju.

4.2 Za sistemske revizije:

4.2.1 Preciziranje tela koja se podvrgavaju reviziji i relevantni ključni elementi kontrole.

4.2.2 Naglašavanje sistemskih revizija koje se odnose na ključne elemente kontrole u pogledu posebnih tematskih oblasti, kao što su:

- kvalitet provera upravljanja, uključujući i provere u pogledu pravila javnih nabavki, zahteva u vezi sa životnom sredinom, jednakih

možnosti;

- kvalitet odabira projekata i provera upravljanja u pogledu primene instrumenata finansijskog inženjeringa;
- funkcionisanje i bezbednost informatičkih sistema i njihovo povezivanje sa informatičkim sistemom (sistemima) Komisije;
- pouzdanost podataka koje daje operativna struktura o pokazateljima, ključnim postignućima i o napretku programa u ostvarivanju postavljenih ciljeva;
- izveštavanje o povlačenju i povraćaju sredstava;
- sprovođenje efikasnih i srazmjernih mera protiv prevara podržanih adekvatnom procenom rizika od prevara.

4.3 Za revizije transakcija/operacija:

4.3.1 Specifikacija metodologije uzorkovanja koja se primenjuje u skladu sa članom 12. stav 2. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju, uključujući postupke za njenu reviziju, po potrebi.

4.3.2 Po potrebi, opis pristupa nestatističkog uzorkovanja koji omogućava revizorskom telu da sastavi valjano revizorsko mišljenje, kako predviđa član 12. stav 2. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju.

4.3.3 Opis postupka kojim se preporučuje datim organima da preduzimaju adekvatne korake kad se otkriju greške (ili upućivanje na revizorske priručnike ili postupke u kojima je to pitanje uređeno).

4.3.4 Opis utvrđenih postupaka za klasifikaciju i tretiranje otkrivenih grešaka (ili upućivanje na revizorske priručnike ili postupke u kojima je to pitanje uređeno).

4.3.5 Posebni aspekti koji se tiču revizija finansijskih instrumenata.

4.3.6 Posebni aspekti koji se tiču revizija uprošćenih opcija troškova, u skladu sa članom 31. tačka v) Okvirnog sporazuma.

4.4 Za revizije godišnjih finansijskih izveštaja ili završnih računa/godišnjih računovodstvenih izveštaja:

Navesti revizorski pristup za reviziju godišnjih finansijskih izveštaja ili završnih računa/godišnjih računovodstvenih izveštaja, postupak koji se preporučuje datim organima za preduzimanje odgovarajućih koraka kad se otkriju greške.

Revizorski pristup treba da uvaži rezultate sistemskih revizija i revizija izvedenih na transakcijama/operacijama u upravljačkoj strukturi i operativnim strukturama, kao i provere upravljanja predviđene u članu 4. stav 3. tačka b), podtačka (x) Aneksa A uz ovaj sporazum.

4.5 Postupci koji omogućavaju revizorskom telu da utvrdi da li revizorske aktivnosti dovode u sumnju potvrde ili odsustvo rezervi u izjavi o upravljanju, u skladu sa članom 9. stav 4. Uredbe Komisije (EU) br. 447/2014 o sprovođenju.

¹⁰⁹ Uključiti upućivanje na prag materijalnosti i druge kvantitativne i kvalitativne faktore prilikom procene materijalnosti revizorskih nalaza za glavne vrste revizija opisanih u odeljcima 4.2, 4.3 i 4.4 ove strategije.

¹¹⁰ To jest upućivanje na različite faze izveštavanja (kao što su nacrt revizorskih izveštaja, kontradiktorni postupak prema subjektu podvrgnutom reviziji i završni revizorski izveštaji), rokovi za izveštavanje, procesi praćenja.

¹¹¹ Uključiti upućivanje na postupke za praćenje primene preporuka i korektivnih mera koje proizilaze iz revizorskih izveštaja.

5. PLANIRANE AKTIVNOSTI REVIZIJE

5.1 Navesti i argumentovati prioritete i posebne ciljeve za narednu godinu i dve sledeće godine, uz pojašnjenje povezanosti rezultata procene rizika sa planiranim revizorskim aktivnostima.

5.2 Planirano praćenje i preduzimanje naknadnih aktivnosti u pogledu prethodnih revizorskih nalaza.

5.3 Indikativni raspored revizorskih poslova za narednu godinu i dve sledeće godine za sistemske revizije i tematske revizije:

Organi/tela ili posebne tematske oblasti za reviziju	(CCI)	Program naziv	Rezultat procene rizika	20xx cilj i obim revizije	20xx cilj i obim revizije	20xx cilj i obim revizije

6. PLANIRANA SREDSTVA

6.1 Predočiti organizacionu šemu revizorskog tela.

6.2 Navesti planirana sredstva koja treba opredeliti za narednu godinu i dve sledeće godine.

6.3 Navesti potrebne kvalifikacije i iskustvo zaposlenih koji obavljaju revizije, kao i zahteve u vezi sa obukom, gde je primenljivo.

Aneks Z

IZVEŠTAVANJE O MOGUĆIM PREVARAMA I O DRUGIM NEPRAVILNOSTIMA U VEZI SA INSTRUMENTOM PRETPRISTUPNE POMOĆI (IPA II)

Član 1

Definicije

U cilju izveštavanja o mogućoj prevari i o drugim nepravilnostima, primenjuju se definicije utvrđene u članu 51. ovog sporazuma, o zaštiti finansijskog interesa Unije.

Član 2

Početno izveštavanje

1) Korisnik IPA II, bez odlaganja, izveštava Komisiju o mogućoj prevari i o drugim nepravilnostima koje su bile predmet primarnog upravnog odnosno sudskog nalaza i obaveštava Komisiju o napretku odnosnih upravnih i sudskih postupaka.

U takvom izveštaju korisnik IPA II, u svim slučajevima, navodi podatke o sledećem:

- a) Instrumentu IPA II i oblasti politike u pitanju, nazivu i broju programa i akcije odnosno operacije;
 - b) identitetu uključenog fizičkog i pravnog lica ili drugih subjekata koji u tome učestvuju i o njihovim ulogama, osim ukoliko ovi podaci nisu relevantni za suzbijanje nepravilnosti, imajući u vidu prirodu date nepravilnosti;
 - v) o regionu odnosno oblasti gde je izvršena operacija, koristeći adekvatne podatke kao što je nivo NUTS ¹¹²;
 - g) o propisu (propisima) koji je prekršen;
 - d) o datumu i izvoru prvih informacija koje su dovele u sumnju da je izvršena nepravilnost;
 - đ) o aktivnostima primenjenim u izvršavanju nepravilnosti;
 - e) o tome da li takve aktivnosti daju osnove za sumnju u postojanje prevare;
 - ž) o načinu na koji je otkrivena nepravilnost;
 - z) ukoliko je svrsishodno, o involviranosti korisnika IPA II i države članice i/ili treće države;
 - i) o periodu u toku kojeg je izvršena nepravilnost ili o trenutku kada je ona izvršena;
 - j) o datumu kada je utvrđen inicijalni upravni odnosno sudski nalaz o nepravilnosti;
 - k) o ukupnom iznosu prihvatljivih troškova određenih doprinosom Unije, nacionalnim doprinosom i privatnim doprinosom;
 - l) o troškovima iz doprinosa Unije i iz nacionalnog doprinosa na koje direktno utiče konkretna nepravilnost;
 - lj) o iznosu koji bi bio nepropisno isplaćen iz doprinosa Unije i iz nacionalnog doprinosa da nepravilnost nije otkrivena;
 - m) o prirodi neispravnih troškova;
 - n) o obustavi plaćanja, gde je primenljivo, i o mogućnostima za povraćaj sredstava.
- 2) Kada nisu na raspolaganju svi podaci navedeni u stavu 1. ovog člana, a naročito informacije u vezi sa aktivnostima preduzetim u izvršenju nepravilnosti i o načinu na koji je ona otkrivena, ili je takve podatke potrebno dodatno obraditi, korisnik IPA II će, u meri u kojoj je moguće i bez odlaganja, pružiti Komisiji podatke koji nedostaju odnosno tačne podatke.
- 3) Ako nacionalni propisi predviđaju poverljivost istraga, saopštavanje informacija podleže odobrenju nadležnog tribunala odnosno suda.

Član 3

Hitni slučajevi

Svaki korisnik IPA II odmah izveštava Komisiju i, po potrebi, države članice ili druge korisnike IPA II, o nepravilnostima koje su otkrivene ili se pretpostavlja da su se dogodile, u slučaju da postoji bojazan da bi mogle vrlo brzo da imaju posledice izvan njegove teritorije.

Član 4

Izveštavanje o naknadno preduzetim aktivnostima

1) Pored podataka navedenih u članu 2. korisnik IPA II bez odlaganja dostavlja Komisiji informacije o eventualnim prethodnim izveštajima u vezi sa elementima iz člana 2, odnosno detaljne informacije o pokretanju, zaključivanju odnosno odustajanju od postupaka za uvođenje administrativnih ili krivičnih sankcija za prijavljene nepravilnosti kao i o ishodu takvih postupaka.

Kada je reč o nepravilnostima za koje su određene sankcije, korisnik IPA II navodi sledeće:

- a) da li su sankcije upravnog ili krivičnog karaktera;
 - b) da li su sankcije posledica kršenja zakona Unije ili nacionalnog zakona;
 - v) odredbe propisa kojima su te sankcije predviđene;
 - g) razloge za odustajanje od postupaka za povraćaj sredstava;
 - d) da li je utvrđena prevara.
- 2) Na pisani zahtev Komisije, korisnik IPA II dostavlja dodatne informacije o određenoj nepravilnosti ili grupi nepravilnosti.

¹¹² *Nomenklatura teritorijalnih jedinica za statističke podatke*

Član 5

Prenos elektronskim putem

Podaci predviđeni u članovima 2, 3. i članu 4. stav 1. šalju se na engleskom jeziku elektronskim putem korišćenjem modula koji obezbeđuje Komisija za ovu svrhu putem bezbedne veze.

Član 6

Korišćenje podataka

Komisija može da koristi podatke opšte ili operativne prirode koje su joj saopštili korisnici IPA II u skladu sa ovim odredbama, radi analiza rizika i može, na osnovu dobijenih podataka, da sastavi izveštaje i razradi sisteme za rano upozoravanje kako bi se efikasnije prepoznavali rizici.

Član 7

Upotreba evra

Evro se koristi kao valuta za izveštavanje o nepravilnostima. Korisnik IPA II konvertuje u evre iznose troškova nastalih u nacionalnoj valuti. Ovi iznosi se konvertuju u evre po mesečnom obračunskom deviznom kursu Komisije u mesecu u kojem su troškovi evidentirani u računovodstvenim izveštajima operativne strukture programa odnosno akcije. Komisija objavljuje devizni kurs elektronskim putem na mesečnom nivou.

Ukoliko se iznosi odnose na troškove evidentirane u računovodstvenim izveštajima nacionalnog organa u periodu dužem od mesec dana, može se primeniti devizni kurs u mesecu u kojem su troškovi poslednji put evidentirani. Kada nisu evidentirani troškovi u računovodstvenim izveštajima nacionalnog organa, primenjuje se poslednji obračunski devizni kurs koji je Komisija objavila elektronskim putem.

Član 8

Zaštita podataka o ličnosti

- 1) Korisnici IPA II i Komisija preduzimaju sve neophodne mere kako bi sprečili neovlašćeno otkrivanje podataka ili pristup podacima navedenim u članovima 2, 3. i članu 4. stav 1.
- 2) Podaci iz članova 2, 3. i člana 4. stav 1. šalju se samo onim licima kod korisnika IPA II ili u okviru institucija Unije, čiji poslovi iziskuju pristup tim podacima, izuzev kada se korisnik IPA II koji daje takve podatke, izričito složi sa širim deljenjem odnosnih podataka.
- 3) Podaci o ličnosti obuhvaćeni informacijama u skladu sa odredbama članova 2, 3. i člana 4. stav 1 obrađuju se samo u svrhu utvrđenu odnosnim odredbama.

Aneks Z

TEMATSKI PRIORITETI POMOĆI IPA II

Pomoć se može odnositi na sledeće tematske prioritete:

- a) Poštovanje principa dobre javne uprave i ekonomskog upravljanja. Intervencije u ovoj oblasti imaju za cilj: jačanje državne uprave, uključujući profesionalizaciju i depolitizaciju državne službe, ugrađivanje načela koja se zasnivaju na meritokratiji (principi napredovanja u skladu sa zaslugama) i obezbeđivanje adekvatnih upravnih postupaka; povećanje kapaciteta za jačanje makroekonomske stabilnosti i podržavanje napretka ka funkcionalnoj tržišnoj ekonomiji i konkurentnijoj privredi; podrška za učešće u multilateralnom fiskalnom nadzornom mehanizmu Unije i podrška sistematskoj saradnji sa međunarodnim finansijskim institucijama po pitanjima osnova ekonomske politike, kao i jačanju upravljanja javnim finansijama.
- b) Uspostavljanje i promovisanje u što ranijoj fazi pravilnog funkcionisanja institucija kako bi se osigurala vladavina prava. Intervencije u

ovoj oblasti imaju za cilj: uspostavljanje nezavisnog, odgovornog i efikasnog pravosudnog sistema, uključujući transparentno i na zaslugama zasnovano zapošljavanje, sisteme ocenjivanja i napredovanja i efikasne disciplinske postupke u slučajevima prekršaja; uspostavljanje snažnih sistema za zaštitu granice, upravljanje migracionim tokovima i za pružanje azila onima kojima je potreban; razradu efikasnih mehanizama za sprečavanje i borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije; unapređenje i zaštitu ljudskih prava, prava lica koja pripadaju manjinama - uključujući Rome, lezbijsku, gej, biseksualnu i transseksualnu populaciju - kao i promovisanje i zaštitu osnovnih sloboda uključujući i slobodu medija.

v) Jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i organizacija socijalnih partnera, uključujući i profesionalna udruženja kod korisnika sa spiska u Aneksu I IPA II Uredbe i jačanje umrežavanja na svim nivoima između organizacija u okviru Unije i organizacija kod korisnika sa spiska u Aneksu I IPA II Uredbe, omogućavajući im da se uključe u delotvoran dijalog sa državnim i privatnim učesnicima.

g) Ulaganje u obrazovanje, razvijanje veština i celoživotno učenje. Intervencije u ovoj oblasti imaju za cilj: unapređenje jednakog pristupa kvalitetnom obrazovanju u ranom detinjstvu, osnovnom i srednjem obrazovanju; smanjenje napuštanja škole na početku obrazovanja; prilagođavanje sistema obrazovanja za profesionalna zanimanja i obuku prema zahtevima tržišta rada; poboljšanje kvaliteta i značaja višeg obrazovanja; unapređivanje dostupnosti celoživotnog učenja i podržavanje investicija u obrazovnu infrastrukturu i infrastrukturu za obuke, a posebno radi ublažavanja teritorijalnih razlika i radi jačanja inkluzivnog obrazovanja.

d) Podsticanje zapošljavanja i podržavanje pokretljivosti radne snage. Intervencije u ovoj oblasti imaju za cilj: održivo integrisanje mladih koji nisu zaposleni, ne školuju se ili nisu na obuci na tržištu radne snage, uključujući i mere koje stimulišu ulaganje u otvaranje kvalitetnih radnih mesta; podrška integrisanju nezaposlenih; i podsticaj većem učešću na tržištu rada svih manje zastupljenih grupa. Druge ključne oblasti intervencije biće podrška rodnoj ravnopravnosti, prilagođavanje radnika i preduzeća promenama, uspostavljanje održivog društvenog dijaloga i modernizacija i jačanje institucija tržišta rada.

đ) Unapređenje socijalne inkluzije i borba protiv siromaštva. Intervencije u ovoj oblasti imaju za cilj: integrisanje marginalizovanih zajednica kao što su Romi; borbu protiv diskriminacije zasnovane na polu, rasi ili etničkom poreklu, religiji ili verovanju, invalidnosti, starosti ili seksualnoj opredeljenosti; i poboljšanje dostupnosti pristupačnim, održivim i visokokvalitetnim uslugama, kao što su zdravstvena zaštita i socijalna zaštita od opšteg interesa, uključujući i modernizaciju sistema socijalne zaštite.

e) Promovisanje održivog saobraćaja i otklanjanje uskih grla u ključnim infrastrukturnim mrežama ulaganjem u projekte sa izrazitom evropskom dodatnom vrednošću. Prepoznatim ulaganjima treba dati prioritet prema njihovom doprinosu mobilnosti, održivosti, smanjenoj emisiji gasova sa efektom staklene bašte, značaju veza sa državama članicama i usklađenosti sa Jedinstvenom evropskom zonom transporta.

ž) Poboljšanje ambijenta za privatni sektor i konkurentnost preduzeća, uključujući i pametnu specijalizaciju (*"smart specialisation"*) kao ključne pokretače rasta, otvaranja novih radnih mesta i kohezije. Prioritet treba dati projektima koji unapređuju poslovnu klimu.

z) Jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja i inovacija, posebno poboljšanjem infrastrukture za istraživanje, kao i kroz kreiranje podsticajnog okruženja i kroz promovisanje umrežavanja i saradnje.

i) Doprinos sigurnosti i bezbednosti snabdevanja hranom i očuvanje raznovrsnosti i vitalnosti poljoprivrednih sistema u aktivnim ruralnim zajednicama i selima.

j) Povećanje sposobnosti poljoprivredno-prehrambenog sektora da se izbori sa pritiskom konkurencije i tržišta, i podrška što doslednijem usklađivanju sa pravilima i standardima Unije u ostvarivanju ekonomskih, socijalnih i ekoloških ciljeva za ravnomeran teritorijalni razvoj ruralnih oblasti.

k) Zaštita i poboljšanje kvaliteta životne sredine, doprinos smanjenju emisije gasova sa efektom staklene bašte, povećanje otpornosti na klimatske promene i unapređenje upravljanja klimatskim delovanjem i informisanosti o tome. Finansijska podrška iz IPA II promoviše politiku efikasnog korišćenja resursa, i usmeravanje bezbednom i održivom poslovanju sa niskom emisijom ugljenika.

l) Promovisanje mera za pomirenje, izgradnju mira i poverenja.

Aneks I

TEMATSKI PRIORITETI POMOĆI IPA II U OKVIRU TERITORIJALNE SARADNJE

Pomoć za prekograničnu saradnju može se odnositi na sledeće tematske prioritete:

a) unapređenje zapošljavanja, pokretljivosti radne snage i socijalne i kulturne inkluzije preko granica pomoću, između ostalog: integrisanja prekograničnih tržišta rada, uključujući i prekograničnu pokretljivost; zajedničkih inicijativa zapošljavanja na lokalnom nivou; usluge obaveštavanja i savetodavne usluge i kroz zajedničku obuku; rodnu ravnopravnost; jednake mogućnosti; integrisanja imigracionih zajednica i ranjivih grupa; ulaganje u javne službe za zapošljavanje; kao i pomoću podsticanja ulaganja u javno zdravlje i socijalne službe;

b) zaštita životne sredine i poboljšanje prilagođavanja klimatskim promenama i njihovo ublažavanje, sprečavanje rizika kao i upravljanje rizicima putem, između ostalog: zajedničkih akcija za zaštitu životne sredine; promovisanja unapređenja održivog iskorišćavanja prirodnih resursa, efikasnosti resursa, obnovljivih energetskih izvora i usmeravanja ka bezbednom i održivom poslovanju sa niskom emisijom ugljenika; promovisanja ulaganja u rešavanje posebnih rizika, obezbeđivanja otpornosti na nepogode/katastrofe i razvijanja sistema za upravljanje nepogodama/katastrofama kao i spremnosti za slučajeve opasnosti;

v) unapređenje održivog transporta i poboljšanje javne infrastrukture pomoću, između ostalog, smanjenja izolovanosti poboljšanim pristupom transportnim, informacionim i komunikacionim mrežama i uslugama i putem ulaganja u prekogranične sisteme i postrojenja za vodosnabdevanje, upravljanje otpadom i energijom;

g) podsticanje turizma i kulturnog i prirodnog nasleđa;

-
- d) ulaganje u omladinu, obrazovanje i veštine pomoću, između ostalog, razvijanja i implementacije zajedničkog obrazovanja, profesionalne/stručne obuke, razrade programa obuke i putem ulaganja u infrastrukturu radi podsticanja zajedničke aktivnosti omladine;
- đ) unapređenje lokalnog i regionalnog upravljanja i poboljšanje planiranja i administrativnih kapaciteta lokalnih i regionalnih organa;
- e) unapređenje konkurentnosti, poslovnog okruženja i razvoj malih i srednjih preduzeća, trgovine i ulaganja pomoću, između ostalog, promovisanja i podrške preduzetništvu, posebno malih i srednjih preduzeća, kao i razvojem lokalnih prekograničnih tržišta i internacionalizacije;
- ž) jačanje istraživanja, tehnološkog razvoja, inovacija i informacionih i komunikacionih tehnologija pomoću, između ostalog, promovisanja razmene/ustupanja ljudskih resursa i opreme za istraživanje i tehnološki razvoj.

ČLAN 3

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku Republike Srbije - Međunarodni ugovori".

Tip dokumenta:	Propis
Naslov:	ZAKON O POTVRĐIVANJU OKVIRNOG SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE KOMISIJE O PRAVILIMA ZA SPROVOĐENJE FINANSIJSKE POMOĆI EVROPSKE UNIJE REPUBLICI SRBIJI U OKVIRU INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ (IPA II) ("Sl. glasnik RS - Međunarodni ugovori", br. 19/2014)
Rubrika:	XXI-2 - Međunarodni ugovori i ostali međunarodni odnosi/Međunarodni bilateralni ugovori/Evropska unija (Evropska zajednica)
Nivo dokumenta:	Republike Srbije
Glasilo:	Službeni glasnik RS - Međunarodni ugovori, broj 19/2014 od 29/12/2014
Vrsta propisa:	Zakoni
Propis na snazi:	06/01/2015 -
Verzija na snazi:	06/01/2015 -
Ukaz:	Na osnovu člana 112. stav 1. tačka 2. Ustava Republike Srbije, donosim UKAZ O PROGLAŠENJU ZAKONA O POTVRĐIVANJU OKVIRNOG SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I EVROPSKE KOMISIJE O PRAVILIMA ZA SPROVOĐENJE FINANSIJSKE POMOĆI EVROPSKE UNIJE REPUBLICI SRBIJI U OKVIRU INSTRUMENTA ZA PRETPRISTUPNU POMOĆ (IPA II) Proglašava se Zakon o potvrđivanju Okvirnog sporazuma između Republike Srbije i Evropske komisije o pravilima za sprovođenje finansijske pomoći Evropske unije Republici Srbiji u okviru instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA II), koji je donela Narodna skupština Republike Srbije na Dvanaestoj sednici Drugog redovnog zasjedanja u 2014. godini, 29. decembra 2014. godine. PR broj 148 U Beogradu, 29. decembra 2014. godine Predsednik Republike, Tomislav Nikolić, s.r.
Donosilac:	Narodna skupština Republike Srbije
Uneto u bazu:	31/12/2014
Komentar urednika:	Okvirni sporazum je sačinjen 23. decembra 2014. godine u Beogradu, ratifikovan je od strane nadležnog organa RS 29. decembra 2014. godine, a stupa na snagu onog dana kada ugovorne strane u pisanoj formi obaveste jedna drugu o njegovom odobravanju u skladu sa postojećim unutrašnjim zakonodavstvom ili u skladu sa postupkom svake od strana.
Radi dobijanja potpunijih informacija o svim verzijama ovog propisa, aktivirajte tab "lična karta propisa".	
Komentar korisnika:	-

[Menjanje komentara korisnika](#)